

**SPOLOČNÝ ÚZEMNÝ PLÁN OBCÍ  
BEŠEŇOV, BRANOVO, DUBNÍK, GBELCE, JASOVÁ,  
NOVÁ VIESKA, RÚBAŇ, STREKOV, SVÄTÝ PETER, SVODÍN,  
ŠARKAN**

**PRIESKUMY A ROZBORY**

**ČASŤ**

**OBEC  
ŠARKAN**

**2006**

**ZÁKLADNÉ ÚDAJE****IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE**

Územnoplánovacia dokumentácia:	Spoločný územný plán obcí Bešeňov, Branovo, Dubník, Gbelce, Jasová, Nová Vieska, Rúbaň, Strekov, Svätý Peter, Svodín, Šarkan
Obce:	Bešeňov, Branovo, Dubník, Gbelce, Jasová, Nová Vieska, Rúbaň, Strekov, Svätý Peter, Svodín, Šarkan
Okres:	Komárno (Svätý Peter) Nové Zámky (ostatné obce)
Kraj :	Nitriansky
Orgán územného plánovania, ktorý obstaráva spoločný územný plán:	Obec Rúbaň v zastúpení obcí Bešeňov, Branovo, Dubník, Gbelce, Jasová, Nová Vieska, Rúbaň, Strekov, Svätý Peter, Svodín, Šarkan
Zodpovedný zástupca obstarávateľa :	Ing. Florián Jávorka
Odborne spôsobilá osoba na verejné obstarávanie ÚPP a ÚPD:	Ing. arch. Gertrúda Čuboňová
Registračné číslo:	036
Predmet obstarávania:	Spoločný územný plán obcí Bešeňov, Branovo, Dubník, Gbelce, Jasová, Nová Vieska, Rúbaň, Strekov, Svätý Peter, Svodín, Šarkan
Rozdelenie predmetu obstarávania na časti:	Prieskumy a rozbor SÚPN – O Krajinnoekologický plán Koncept SÚPN – O Návrh SÚPN – O Dopracovanie SÚPN – O na základe súborných stanovísk vyplývajúcich z pripomienkových konaní
Schvaľujúci orgán:	Obecné zastupiteľstvá obcí Bešeňov, Branovo, Dubník, Gbelce, Jasová, Nová Vieska, Rúbaň, Strekov, Svodín, Svätý Peter, Šarkan
Spracovateľ:	AUREX, spol. s r.o. Dúbravská cesta 9 841 04 Bratislava Hlavný riešiteľ: Ing. arch. Aleš Baláži, autorizovaný architekt, registračné číslo 0909 AA

**RIEŠITEĽSKÝ KOLEKTÍV**

Hlavný riešiteľ:	Ing. arch. Aleš Baláži
Urbanizmus:	Ing. arch. Eva Hledíková Ing. arch. Milan Vaníček
Demografia, bývanie:	Mgr. Janka Hocová
Občianska vybavenosť	Mgr. Janka Hocová
Rekreácia a cestovný ruch:	Ing. arch. Milan Vaníček Ing. arch. Eva Hledíková
Zeleň, ochrana prírody a krajiny:	Mgr. Pavol Minarových
Poľnohospodárstvo:	Mgr. Pavol Minarových
Dopravná vybavenosť:	Ing. Ján Konček, CSc.
Technická vybavenosť -vodné hospodárstvo, zásobovanie plynom: -zásobovanie tepelnou energiou: -zásobovanie elektrickou energiou, spoje:	Ing. Dušan Takáč Ing. Peter Macko  Ing. František Benko
Odpadové hospodárstvo:	Mgr. Pavol Minarových
Krajinnoekologický plán (samostatný elaborát):	RNDr. Roman Krajčovič Mgr. Pavol Minarových
Grafická spolupráca:	Mgr. Lucia Zúdorová Ing. arch. Zdenka Mrázová Bc. Matej Rázus

## ZADANIE ÚLOHY

Spoločný územný plán obcí Bešeňov, Branovo, Dubník, Gbelce, Jasová, Nová Vieska, Rúbaň Strekov, Svätý Peter, Svodín, Šarkan je vypracovaný spoločne pre obce Bešeňov, Branovo, Dubník, Gbelce, Jasová, Nová Vieska, Rúbaň Strekov, Svätý Peter, Svodín, Šarkan.

Uvedených jedenásť obcí je členmi združenia obcí „Dvory a okolie – združenie obcí, do ktorého patria ešte obce Dvory nad Žitavou a Pribeta.

Podľa paragrafu 11, odseku (3) a paragrafu 18 odseku (5) stavebného zákona č. 50/1976 o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov obce združenia (okrem obcí Dvory nad Žitavou a Pribeta) poverili obec Rúbaň obstaraním spoločného územného plánu obcí (SÚPN-O).

Z dôvodu vypracovania spoločného územného plánu obcí sa určilo riešené územie SÚPN-O, pozostávajúce z katastrov uvedených jedenástich obcí, v ktorom existujú viaceré mikroregionálne súvislosti. Preto v tejto súvislosti pre riešené územie katastrov jedenástich obcí je používaný tiež termín mikroregión.

## DÔVODY PRE OBSTARANIE SPOLOČNÉHO ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCÍ

Dôvodom pre obstaranie spoločného územného plánu obcí je získanie základného nástroja územného plánovania v súlade s ustanoveniami §11 zákona č.50/1976 o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v súlade s ustanoveniami §12 vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

Pre obce Bešeňov, Branovo, Nová Vieska, Šarkan nebol doteraz spracovaný územný plán obce, pre tieto obce nie je v súčasnosti platná žiadna územnoplánovacia dokumentácia, Svätý Peter má vypracovaný územný plán z roku 1998, obec Strekov má starý územný plán z roku 1975, obec Gbelce má vypracovanú aktualizáciu územného plánu (z r. 1961) z roku 1991, obec Jasová má starý územný plán z roku 1975, obec Dubník má starý územný plán z roku 1984, obec Rúbaň má starý územný plán, obec Svodín mala vypracovaný v roku 1991 územný plán obce, ten však nebol schválený, pre obec Dvory nad Žitavou je z roku 2004 schválený nový územný plán obce.

Členom združenia obcí „Dvory a okolie – združenie obcí je tiež obec Pribeta. Pre obec Pribeta sa v súčasnosti finalizujú práce na územnom pláne obce.

Vypracovanie spoločného územného plánu vychádza z predpokladu, že obce, ktoré územný plán zahŕňa, tvoria malý mikroregión, relatívne kompaktný územný celok v južnej časti Slovenska s viacerými spoločnými územnými a urbanistickými charakteristikami, spoločnými znakmi vývoja, s možnosťami efektívnej budúcej kooperácie v oblasti bývania, občianskej vybavenosti, dobudovania technickej vybavenosti, dopravnej vybavenosti, v oblasti budovania miestneho územného systému ekologickej stability, v oblasti tvorby poľnohospodárskej krajiny, v oblasti rozvoja cestovného ruchu, športu a rekreácie a miestnych ekonomických aktivít.

Takýto spoločný územný plán zabezpečí efektívny územný sociálno-ekonomický a ekologicky trvalo udržateľný rozvoj tohto územia a jednotlivých obcí z hľadiska územno-urbanistického, funkčného, dopravno-technického, krajinného-ekologického.

Predpokladom je koordinovaný postup všetkých zainteresovaných obcí, premietnutý do spoločného územného plánu obcí.

Perspektívne bude vhodné zapojiť do územnej, funkčno-priestorovej a územnoplánovacej spolupráce aj obce Pribeta, Dulovce a Semerovo, aby mikroregión aj v rámci združenia obcí Dvory a okolie – združenie obcí tvoril kompaktný územný celok s predpokladmi všestrannej územnej a priestorovej spolupráce.

Spracovateľ spoločného územného plánu obcí vypracoval v prvej etape spracovania územného plánu prieskumy a rozbor, ktorých cieľom bolo poznanie a vyhodnotenie

súčasného stavu riešeného územia, identifikovanie disproporcií a rozvojových tendencií územia, stretov záujmov a zdokumentovanie problémov, ktoré je potrebné v územnoplánovacej dokumentácii riešiť, a získanie odborného podkladu pre spracovanie zadania pre vypracovanie územného plánu. Súčasťou tejto etapy je aj vypracovanie Krajinnoekologického plánu.

Výsledkom územnoplánovacej činnosti je získanie územnoplánovacej dokumentácie, ktorá bude komplexne riešiť územný rozvoj mikroregiónu a jeho jednotlivých obcí a po schválení bude záväzným dokumentom pre obce, obyvateľov obce a ostatných účastníkov procesu povoľovania a realizácie plánovaných zámerov územného rozvoja obcí.

Špecifikom spoločného územného plánu je spracovanie výstupov na mikroregionálnej úrovni (mikroregión) a súčasne na úrovni obcí s cieľom dosiahnuť efektívnu súčinnosť oboch úrovní a všestrannú regionálnu spoluprácu obcí.

Spracovanie prieskumov a rozborov a následne výstupov pre jednotlivé obce na regionálnej úrovni (mikroregión) je zaujímavé a efektívne z hľadiska praktického spracovania údajov pre jednotlivé obce, umožňuje porovnávanie, spoločné vyhodnocovania a následné zapracovania do územnoplánovacích výstupov jednak pre mikroregión ako územný celok a jednak pre jednotlivé samostatné obce.

## **PREDMET RIEŠENIA SPOLOČNÉHO ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCÍ**

**Predmetom riešenia spoločného územného plánu obcí na úrovni mikroregiónu je zabezpečenie územnoplánovacieho nástroja so stanovením najmä :**

- zásad štruktúry osídlenia, priestorového usporiadania a funkčného využívania územia z hľadiska jeho trvalo udržateľného rozvoja, z hľadiska rozvoja urbanizácie, priemyslu, poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva, z hľadiska rozvoja športu, cestovného ruchu a rekreácie,
- zásad verejného dopravného a technického vybavenia a občianskeho vybavenia,
- zásad starostlivosti o životné prostredie, zásad územného systému ekologickej stability, tvorby a ochrany poľnohospodárskej krajiny a tvorby jej krajinného obrazu, ochrany prírody, ochrany kultúrnych pamiatok, objektov pamiatkového záujmu, pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón,
- zásad priestorových požiadaviek ochrany a využívania prírodných zdrojov a významných krajinných prvkov,
- zásad vzájomnej nadväznosti územného rozvoja mikroregiónu a obcí v ňom a väzieb na susediace regióny,
- verejnoprospešných stavieb a chránených častí krajiny.

**Predmetom riešenia spoločného územného plánu obcí na úrovni obce je zabezpečenie územnoplánovacieho nástroja so stanovením najmä :**

- zásad a regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce v nadväznosti na okolité územie,
- prípustných, obmedzených a zakázaných funkčných využívaní plôch,
- zásad a regulatívov starostlivosti o životné prostredie, územného systému ekologickej stability a tvorby krajiny, vrátane plôch zelene,
- zásad a regulatívov ochrany a využívania prírodných zdrojov, kultúrno-historických hodnôt a významných krajinných prvkov,
- hranice medzi súvisle zastavaným územím obce alebo územím určeným na zastavanie a ostatným územím obce,
- zásad a regulatívov verejného dopravného a technického vybavenia a občianskeho vybavenia,
- plôch pre verejnoprospešné stavby, na vykonanie asanácie a pre chránené časti krajiny.

## CIELE A ÚLOHY SPOLOČNÉHO ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCÍ

### Hlavným cieľom spoločného územného plánu na úrovni mikroregiónu je:

- dosiahnuť sociálno-ekonomický rozvoj so zameraním sa na vnútornú funkčnú koordináciu a deľbu medzi obcami, najmä v oblasti nadlokálnej–regionálnej vybavenosti,
- vytvoriť sídelný pás pozdĺž potoka Paríž, ktorý sa stáva urbanistickou osou územia, tvorenou ôsmimi obcami (os Jasová – Šarkan),
- skvalitňovať dopravnú sieť smerom navonok aj dovnútra: železničná medzinárodná trať v úseku Dvory – Gbelce a cestná sieť s ohraničujúcimi komunikáciami I/75 (Dvory – Kolta), II/509 (Bajč – Gbelce), II/511 (Hurbanovo – Dvory – Vráble), II/588 (Gbelce – Svodín – Farná), a vnútornými komunikáciami II/589 (Jasová – Svätý Peter) a Jasová – Strekov, ktorá je vnútornou osou mikroregiónu,
- rozvíjať a podporovať odvetvie vinohradníctva, ktoré sa javí byť hlavnou stmelujúcou funkciou mikroregiónu, nakoľko celé územie je súčasťou juhoslovenskej vinárskej oblasti,
- podporovať a rozvíjať návrh tzv. „Parížskej vínnej cesty“ ako súčasti juhoslovenskej vinárskej oblasti,
- podporovať a rozvíjať funkciu cestovného ruchu, jeho druhu – vidieckeho turizmu predovšetkým na báze vinohradníctva, ďalej jeho formy – agroturistiky, pobytu vo vidieckom prostredí, poľovníctva, rybárstva, cykloturistiky,
- koordinovať a kooperovať v oblasti územno-urbanistického rozvoja a v spoločnom postupe pri získavaní pracovných príležitostí a znižovaní nezamestnanosti,
- koordinovať a kooperovať v tvorbe materiálno–technickej základne (výroba poľnohospodárska, priemyselná, skladové hospodárstvo, dopravná a technická vybavenosť),
- koordinovať a kooperovať v oblasti krajinnno-ekologickej vo vzťahu ku oblastiam poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, ochrany prírody, tvorby ÚSES, tvorby a ochrany poľnohospodárskej krajiny,
- dosiahnuť harmonický, efektívny a koordinovaný rozvoj mikroregiónu a jeho jednotlivých obcí.

### Hlavným cieľom spoločného územného plánu na úrovni obce je:

- Zhodnotiť a využiť potenciál územia
- Vyhodnotiť a rešpektovať limity využitia územia
- Zhodnotiť a využiť historické stopy v území
- Chrániť a rozvíjať prírodné hodnoty územia
- Zosúladiť záujmy ochrany prírody a krajiny s rozvojom jednotlivých funkcií v riešenom území za predpokladu rešpektovania dominance a priority prírodného prostredia ako nevyhnutnej podmienky optimálneho fungovania ostatných funkčných zložiek v území
- Rešpektovať nové majetkovoprávne pomery a zosúladiť záujmy zainteresovaných subjektov – kraj, obec, orgány štátnej správy, obyvateľstvo, súkromný sektor
- Rešpektovať priemet Regionálneho územného systému ekologickej stability a miestny územný systém ekologickej stability, vylučovať a zmierňovať stresové faktory a vytvárať sieť stabilizačných prvkov v krajine
- Podporovať rozvoj mikroregiónu ako polyfunkčného územného celku so zameraním na primárny a terciárny sektor
- Podporovať rozvoj obcí ako plnohodnotných polyfunkčných prvkov v systéme osídlenia s vysokou kvalitou bývania a kvalitným technicko-ekonomickým, sociálno-vybavenostným a športovo-rekreačným zázemím
- Sformovať hmotovo-priestorovú štruktúru riešeného územia a navrhnuť jeho optimálne funkčné využitie na princípoch kontinuity vývoja a harmonizácie prírodného a umelého prostredia.

**Hlavným cieľom spracovania prieskumov a rozborov je:**

- vytvoriť údajovú základňu pre riešené územie tak, aby sa v súlade požiadavkami sformulovanými v zadaní stali východiskom pre návrh spoločného územného plánu, dokumentujúceho optimálny model rozvoja riešeného územia v najbližších rokoch.
- Údajová základňa je vytvorená v týchto oblastiach:
- Širšie vzťahy územné a urbanistické
- Prírodné podmienky
- Stavebno-historická a kultúrno-historická charakteristika
- Priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia
- Krajinno-ekologická charakteristika
- Socioekonomická charakteristika
- Turizmus, šport a rekreácia
- Hospodárska základňa
- Dopravná vybavenosť
- Technická vybavenosť
- Životné prostredie
- Súhrnné zhodnotenie prieskumov a rozborov.

**SPOSOB SPRACOVANIA PRIESKUMOV A ROZBOROV**

Prieskumy a rozborov pre návrh spoločného územného plánu sú spracované podľa požiadaviek Zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebného zákona) v znení neskorších predpisov a podľa požiadaviek Vyhlášky č.55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii.

Príprava nového spoločného územného plánu bude prebiehať v samostatných na seba nadväzujúcich etapách:

- Prieskumy a rozborov
- Koncept návrhu spoločného územného plánu
- Návrh spoločného územného plánu
- Dopracovanie spoločného územného plánu (čistopis)

Prieskumy a rozborov tvoria spolu s prípravnými prácami úvodnú etapu, v rámci ktorej boli zhromaždené podklady o stave a problémoch územia a o zámeroch na jeho využitie, ďalej údaje nevyhnutné na spracovanie zadania, ktoré definuje všetky požiadavky potrebné pre zahájenie prác na nasledujúcich etapách.

**PODKLADOVÉ MATERIÁLY**

- Konceptia územného rozvoja Slovenskej republiky, AUREX, s.r.o., Bratislava, December 2001
- Územný plán veľkého územného celku Nitrianskeho samosprávneho kraja, AUREX, s.r.o., Bratislava, jún 1998
- Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, zväz. I. VEDA, vyd. SAV, Bratislava 1977
- Súpis pamiatok na Slovensku, zv. I. SÚPSOP, Obzor, Bratislava 1968
- Štatistický úrad SR - podklady zo sčítania
- Zamestnanosť v SR, krajoch a okresoch 1997, 2004, Výberové zisťovanie pracovných síl, ŠÚ SR
- SODB 2001
- Historický lexikon obcí, ŠÚ SR
- Agroenvironmentálne programy pre Slovensko, (Program ochrany a obnovy poľnohospodárskej krajiny), Občianske združenie Živá planéta, 1999
- Atlas Slovenskej republiky, 1.vydanie (MŽP SR, 2002)
- Celoštátne sčítanie cestnej dopravy v SR v roku 2000 (Slovenská správa ciest, Bratislava)
- Norma STN 73 6110 Projektovanie miestnych komunikácií SÚTN 2004

- Situácie a projektové dokumentácie existujúcich a navrhovaných sietí a rozvodov technickej vybavenosti pre jednotlivé obce
- Mapové a pasportizačné podklady vlastného terénneho prieskumu.



## A. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA

### A.1. Vymedzenie hranice riešeného územia

Záujmové územie riešeného územia mikroregiónu tvoria katastre susediacich obcí mikroregiónu, v širšom zábere je ohraničené na západe riekou Nitra s mestami Nové Zámky a Šurany, na severe železničnou traťou Šurany – Kalná nad Hronom, na východe riekou Hron, na juhu riekou Dunaj s mestami Komárno a Štúrovo. Vzhľadom na značný tok za prácou do Maďarska, možno do záujmového územia zahrnúť aj Ostrihom a Dorog.

Hranicou pre širšie vzťahy riešeného územia obce – záujmové územie obce – obce Šarkan je mikroregión, ktorý tvoria obce zo združenia Dvory a okolie – združenie obcí a ktorý je vymedzený hranicami katastrálnych území obcí, Bešeňov, Branovo, Jasová, Dubník, Rúbaň, Strekov, Nová Vieska, Gbelce, Svodín, Šarkan, Svätý Peter v hraniciach Nitrianskeho samosprávneho kraja. Obec Svätý Peter je súčasťou okresu Komárno, ostatné obce ležia v okrese Nové Zámky. Zaradiť sem možno aj obce Dvory nad Žitavou, Pribeta (sú členmi združenia), Dulovce a Semerovo, ktoré súčasne prakticky územne a funkčne dopĺňajú mikroregión vymedzený katastrami jedenástich obcí.

Hranicou riešeného územia obce je hranica administratívno-správneho územia obce Šarkan, tvoreného katastrálnym územím obce Šarkan a katastrálnym územím osady Diva.

Hranicou vlastného riešeného územia obce je hranica zastavaného územia obce Šarkan a osady Diva.

Katastrálne územie obce Šarkan (spolu s k. ú. Diva) predstavuje výmeru 1 363ha s celkovým počtom trvalo bývajúcich obyvateľov 350 (SODB, 2001). 1 363.  
K 31.12.2004 mala obec 343 obyvateľov

### A.2. Geografický popis riešeného územia

Riešené územie – katastrálne územie obce Šarkan – sa nachádza na zvlínenom teréne Podunajskej pahorkatiny s rozpätím nadmorskej výšky od 122 do 234 m n. m.. Výškový rozdiel predstavuje 112 m. Stred obce sa nachádza vo výške cca 140 m n. m.. Osada Diva sa nachádza vo výške približne 123 m n. m.. Rovinatý odlesnený kataster obce leží na vyšších terasách pokrytých sprašou s úrodnými černozemnými pôdami.

Hranice katastrálneho územia obce sú vedené prevažne existujúcimi poľnými cestami, prípadne hrebeňmi vyvýšenín.

Kataster obce susedí s katastrami obcí Ľubá, Kamenín, Bruty, Svodín, Gbelce, Malá Mužla. Cez územie katastra tečie potok Paríž, ktorý preteká vodnými nádržami Jasová, Železná brána, Rúbaň a vlieva sa do rieky Hron.

Do potoka Paríž zo severu, ponad osadu Diva, z lokality Kurta hora priteká bezmenný potok. Prevažnú časť katastra obce Branovo tvoria plochy poľnohospodárskej pôdy, len nepatrnú časť územia tvoria lesné plochy a vinice.

## B. VÄZBY RIEŠENÉHO ÚZEMIA NA NADRADENÉ ROZVOJOVÉ DOKUMENTY A ÚZEMNOPLÁNOVACIE DOKUMENTÁCIE

### B.1. Nadradené schválené dokumenty medzinárodného a národného významu týkajúce sa riešeného územia a okruhu jeho problémov

Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy dokumentujúce začlenenie riešenej obce do sústavy osídlenia, územný a funkčný rozvoj sídiel sa odvíjajú zo zásad, cieľov a odporúčaní nadradených územnoplánovacích dokumentácií a rozvojových dokumentov medzinárodného, celoštátneho a regionálneho významu.

Hlavné ciele a odporúčania pre územný, hospodársky a sociálny rozvoj Slovenskej republiky a jej jednotlivých regiónov sú vyjadrené v základných celoštátnych a krajských rozvojových dokumentoch, z ktorých hlavný význam pre riešené územie majú :

#### **Koncepcia územného rozvoja Slovenska (2001)**

#### **Územný plán veľkého územného celku Nitrianskeho kraja (1998).**

Slovenská republika je od 1.2.1995 asociovaným členom Európskej únie.

Pre krajiny Európskej únie bol vypracovaný rad koncepčných dokumentov, ktoré riešia problematiku optimalizácie rozvoja sídelných a priestorových štruktúr.

Pre problematiku riešeného územia majú význam zásady, princípy a odporúčania vyplývajúce najmä z týchto dokumentov:

#### **EURÓPSKA PERSPEKTÍVA PRIESTOROVÉHO ROZVOJA (ESDP, Postupim, máj 1999)**

Podľa tohto dokumentu základným cieľom rozvoja územia je trvalo udržateľný rozvoj územia v troch zásadách trvalo udržateľného rozvoja:

● Rozvoj vyváženého polycentrického systému miest a nový vzťah mestských a vidieckych oblastí.
● Zabezpečenie rovnakého prístupu k infraštruktúre a vedomostiam.
● Rozumné riadenie a ochrana prírodného a kultúrneho dedičstva.

#### **LISABONSKÁ STRATÉGIA TRVALO UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA**

Strategický cieľ – trvalo udržateľný rozvoj a konkurencieschopná poznatkovo orientovaná ekonomika – vyjadruje tzv. Lisabonská stratégia, vytýčená hlavnými predstaviteľmi členských štátov EÚ na zasadnutí Európskej rady v dňoch 23.-24.3. 2000 v Lisabone.

Piliermi stratégie trvalo udržateľného rozvoja sú: environmentálny pilier, ekonomický pilier, sociálny pilier.

Každé územie má svoju prírodnú, biologickú základňu, preto pri formovaní stratégie rozvoja každého územia je ochrana prírody a krajiny základnou podmienkou rozvoja akýchkoľvek aktivít v území.

Trvalo udržateľný rozvoj predstavuje zabezpečenie základných potrieb človeka v území a súčasne rešpektovanie environmentálnych limitov prostredia tak, aby bola zachovaná rozmanitosť prírody a prirodzená funkcia ekosystémov.

#### **NATURA 2000**

Európska únia vytvorila legislatívny rámec pre ochranu a udržiavanie európskych lokalít voľnej prírody a biotopov, zásady, iniciatívy, vypracované na základe seminára v Lisabone.

Navrhnutý bol:

vznik súvislej siete chránených území v štátoch EÚ (NATURA 2000) ako spoločné dedičstvo štátov.

Ďalej boli navrhnuté dokumenty:

- súbor smerníc pre trvalo udržateľný turizmus v sieti
- zoznam priorít a všeobecných princípov pre trvalo udržateľný turizmus
- zákonné a štatutárne znenia týkajúce sa ochrany prírody európskeho rozsahu, ochrana druhov a biotopov
- ochrana prírodných zdrojov a manažment chránených lokalít
- ochrana prírody ako integrálna súčasť politiky využitia územia.

V širšom riešenom území mikroregiónu sa nachádza množstvo maloplošných chránených území a území s významnými prírodnými hodnotami bez legislatívnej ochrany.

Do okrajových častí riešeného územia zasahujú medzinárodne významné lokality ochrany prírody, tzv. územia NATURA 2000, navrhované z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu a z dôvodu ochrany biotopov vtákov európskeho významu a sťahovavých druhov vtákov s cieľom zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania.

Zo západu je to chránené vtáčie územie Dolné Považie - SKCHVU005 s rozlohou takmer 36 000 ha. Zasahuje takmer celé k. ú. Bešeňova, časť k. ú. Branova a Svätého Petra.

V centrálnej až juhovýchodnej časti riešeného územia sa nachádza chránené vtáčie územie Parížske močiare - SKCHVU020 s rozlohou cca 512 ha. Zasahuje do k. ú. Strekov, Nová Vieska a Gbelce. Územie je zároveň súčasťou medzinárodne významných mokradí tzv. Ramsarskej konvencie a súčasne národnou prírodnou rezerváciou.

V južnej časti, v dotyku riešeného územia, sa nachádza chránené vtáčie územie Dolné Pohronie - SKCHVU004. Má rozlohu okolo 1 200 ha. Priamo do riešeného územia nezasahuje.

Súčasťou NATURA 2000 sú aj tzv. biotopy európskeho významu. Do riešeného územia zasahujú nasledujúce územia európskeho významu: SKUEV0292 Drieňová hora do k. ú. Nová Vieska a SKUEV0155 Alúvium Starej Nitry a SKUEV059 Alúvium Žitavy, obe v k. ú. Svätý Peter.

Vzhľadom na tieto lokality sú pre rozvoj riešeného územia zaujímavé európske iniciatívy na podporu trvalo udržateľného rozvoja chránených území, zamerané na stratégiu ochrany prírody a rozvoj trvalo udržateľného turizmu v chránených územiach.

Hlavným cieľom týchto iniciatív je vytváranie európskej siete veľkoplošných a dobre manažovaných chránených území aktívna ochrana chránených území vhodným a šetrným rozvojom aktivít, ktoré nespôsobujú ujmu druhom alebo biotopom.

## **MEDZINÁRODNÝ DOHOVOR O KRAJINE**

Členské štáty Rady Európy podpísali dňa 20.10.2000 vo Florencii (Taliansko) medzinárodný dohovor o krajine. Slovenská republika podpísala tento Dohovor, týkajúci sa tvorby, rozvíjania a ochrany krajiny, v roku 2005.

## **SVETOVÁ CHARTA PRE TRVALO UDRŽATEĽNÝ TURIZMUS**

Svetová charta pre trvalo udržateľný turizmus stanovuje desať princípov trvalo udržateľného turizmu.

**Spoločné princípy pre všetky iniciatívy ochrany prostredia, trvalo udržateľného turizmu a trvalo udržateľného rozvoja územia:**

- poznanie územia a limitov jeho využitia
- čas na vytvorenie stratégie trvalo udržateľného rozvoja územia (min. 6 mesiacov)
- revidovanie stratégie každých 3–5 rokov
- riešiť širšie územie okolo chráneného územia
- spolupráca s inými chránenými územiami
- rozvíjať vhodné druhy turizmu (a ďalších súvisiacich aktivít)
- prírodne orientovaný turizmus
- monitoring návštevnosti, monitoring a vyhodnocovanie návštevníkov a áut
- venovať osobitnú pozornosť návštevníkom s osobitnými potrebami a limitovanými finančnými prostriedkami
- monitoring najnavštevovanejších lokalít, štandardu služieb, limitovanie vplyvov
- redukovať sezónnosť
- podporovať informácie, poznávanie, environmentálne vzdelávanie
- poradenstvo, semináre, tréningové programy pre miestnych podnikateľov
- získavanie spätných väzieb od domácich obyvateľov, podnikateľov, návštevníkov
- spolupráca miestnych obyvateľov, podnikateľov, partnerské zoskupenia
- spolupráca miestnych obyvateľov, podnikateľov, partnerské zoskupenia
- dlhodobé výhody a pracovné miesta pre miestne komunity okolo chráneného územia
- zvyšovanie kvality poskytovaných služieb
- rozširovať ponuku rekreačných priestorov o nové turistické zaujímavosti
- záujem o regionálne dedičstvo prírodné, kultúrne a historické
- podporovať miestnu produkciu a podporovať miestnu kultúru
- rozvoj takých foriem turizmu, ktoré podporujú tradičné sektory a udržanie tradičnej krajiny (nízko intenzívne poľnohospodárstvo, manažment voľnej prírody)
- podporovať miestnu zamestnanosť
- zlepšenie kvality života miestnych obyvateľov
- minimalizovať produkciu množstva odpadu, spotrebu energie (informovať o tom návštevníkov)
- podporovať environmentálne vhodné produkty
- redukovať až zakázať prístup dopravy tam, kde je to možné (určité úseky, určité obdobia) mimo návštevníkov s obmedzenými schopnosťami pohybu a orientácie
- podporovať peší pohyb, cyklistiku, kyvadlovú, verejnú a netradičnú dopravu
- podporovať účasť vlastníkov turistických zariadení, i návštevníkov, na rehabilitácii a renaturácii prírodných biotopov
- turizmus podporuje ochranu prírody v chránenom území – určitý podiel zo ziskov musí byť vrátený „zelenému magnetu“ na investície v chránenom území a na jeho manažment.

Ciele a princípy týchto iniciatív sú aplikovateľné na formovanie cieľov a princíпов územného rozvoja riešeného mikroregiónu a katastrálneho územia obce Šarkan.

## **B.2. Predpoklady a možnosti rozvoja riešeného územia stanovené Koncepciou územného rozvoja Slovenska 2001**

(spracovanej ateliérom AUREX, s.r.o. v decembri 2001)

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 je celoštátnou územnoplánovacou dokumentáciou, ktorá vyjadruje hlavné ciele územnoplánovacej politiky štátu, priestorový rozvoj Slovenskej republiky v celoštátnych a medzinárodných súvislostiach.

Tieto ciele sa odvíjajú od hlavných cieľov súčasnej územnoplánovacej politiky v ostatných krajinách Európy a premietajú sa do nižších stupňov územnoplánovacích dokumentácií.

KÚRS bol sformulovaný na základe aspektov a požiadaviek rovnovážneho sídelného rozvoja, vrátane rozvoja vidieka, zabezpečenia rovnocennej dostupnosti k infraštruktúram, zachovania a rozvoja biodiverzity, prírodného a kultúrneho dedičstva, zachovania prvkov prírody, vyjadrený v princípoch trvalo udržateľného rozvoja, nových požiadaviek na kvalitatívne aspekty využívania územia.

Podľa Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 územie mikroregiónu tangujú ponitrianska rozvojová os (Trenčín - Bánovce nad Bebravou - Topoľčany - Nitra - Nové Zámky - Komárno) a pohronská rozvojová os (Tlmače - Levice - Želiezovce - Štúrovo).

Návrhová juhoslovenská rozvojová os (vo výhľade) prechádza mestami Nové Zámky - Želiezovce - Šahy - Veľký Krtíš - Lučenec a je výhľadovo zaujímavá pre riešené územie mikroregiónu.

### **B.2.1. Záväzné časti KÚRS 2001, vyhlásené Nariadením vlády SR č. 528 zo 14.8.2002, týkajúce sa riešeného územia :**

#### **● rozvoj vidieckych priestorov**

zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, charakter zástavby a historicky utvorenej dolnej krajiny, národopisné špecifiká, špecifické prírodné a krajinné prostredie pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na vidiecky priestor

vytvárať kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie s urbánnymi priestormi a skĺbiť tradičný vidiecky priestor s požiadavkami na moderný spôsob života

zachovať, využiť kultúrne dedičstvo, všetky jeho prvky, aj legislatívne nechránené, ktoré sú tiež nositeľmi kultúrno-historických hodnôt v území

#### **● ochrana prírody a krajiny**

zabezpečiť ekologicky optimálne rozvíjanie a využívanie územia pri rešpektovaní územnej stability

zosúladiť využívanie územia s funkciami ochrany prírody

zabezpečiť vhodnú delimitáciu pôdneho fondu v súlade s potenciálom územia

asanovať a revitalizovať územia s vysokým stupňom envirozátáže

#### **● hospodársky a regionálny rozvoj**

podporovať v záujme TUR stredné a malé podnikanie

vytvárať podmienky na rovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva s vyššou kvalifikáciou

#### **● poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo**

zabezpečiť primeranú životnú úroveň a zlepšiť kvalitu života vidieckeho obyvateľstva prostredníctvom podpory vybraných centier s využitím ich prírodného, demografického a kultúrno-historického potenciálu

rozvíjať tradičnú remeselnú výrobu, doplnkové výroby a nevýrobné činnosti súvisiace s lesnou činnosťou

#### **● rekreácia a turizmus**

podporovať tie druhy a formy turizmu, ktoré sú predmetom medzinárodného záujmu kultúrny, letný, zimný, cezhraničný turizmus

dôsledné previazanie cieľov rekreačného a poznávacieho turizmu

viazať lokalizáciu služieb pre rekreáciu a turizmus prednostne do sídel s cieľom zamedziť rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, s využitím historických sídel a objektov kultúrnych pamiatok

● **sociálna infraštruktúra**

podporovať rozvoj škôl, školiacich zariadení, vzdelávacích centier, stredných škôl (podľa miestneho trhu práce, zdravotníckych zariadení a služieb v primeranej dostupnosti aj v oblastiach vzdialenejších od sídelných centier, podporovať rozvoj sociálnych zariadení, kultúrnych zariadení

● **technická infraštruktúra**

zabezpečiť požiadavky v oblasti odkanalizovania miest a obcí v súlade s legislatívnymi požiadavkami EÚ (napr. oddelenie kanalizácie dažďovej, recyklácia dažďovej vody ... ) triedenie, recyklácia, uskladňovanie a spaľovanie odpadov v optimálnej vzdialenosti od najväčších producentov.

### **B.3. Predpoklady a možnosti rozvoja riešeného územia stanovené nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou ÚPN VÚC Nitrianskeho samosprávneho kraja**

(spracovanej ateliérom AUREX, s.r.o. v júni 1998)

Územný plán veľkého územného celku Nitrianskeho samosprávneho kraja ako nadradená územnoplánovacia dokumentácia stanovuje zásady rozvoja územia na báze využitia prírodného a civilizačného potenciálu, zásady rozmiestnenia pracovných príležitostí, zásady využitia bývalých poľnohospodárskych zariadení, zásady využitia prírodného potenciálu na športovo-rekreačné účely, možnosti regionálnej medzištátnej spolupráce.

Vo vidieckych sídlach je potrebné uvažovať s rozvojom bývania formami individuálnej rodinnej zástavby, s rozvojom športovo-rekreačnej vybavenosti a s rozvojom zamestnanosti predovšetkým v primárnom a terciárnom sektore, bez konkrétnej špecializácie.

Územím VÚC Nitrianskeho kraja prechádzajú významné európske multimodálne koridory č. IV. Berlín - Praha - Kúty - Bratislava - Nové Zámky - Štúrovo – Budapešť - Istambul a č. VII. Dunaj (vodná cesta). Nitriansky kraj leží v dotyku s európskym multimodálnym koridorom č. VI. Gdansk - Varšava - Katovice - Žilina - Bratislava.

Pre územie riešeného mikroregiónu sa javí zaujímavým perspektívne využitie smeru Nitra - Nové Zámky - Komárno, tvoriaceho chrbtovú os kraja, ktoré by európske multimodálne koridory č. IV., VI. a VII. upravovalo tak, že územie Bratislavského kraja by nebolo zaťažované tranzitnou dopravou, ktorá nemá cieľ zaústiť do jeho územia.

Perspektívne využitie smeru Nitra - Nové Zámky - Komárno by súčasne posilnilo ponitriansku sídelnú rozvojovú os, pretínajúcu územie riešeného mikroregiónu.

Podľa Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001 územie mikroregiónu tangujú ponitrianska rozvojová os (Trenčín - Bánovce nad Bebravou - Topoľčany – Nitra - Nové Zámky - Komárno) a pohronská rozvojová os (Tlmače - Levice - Želiezovce - Štúrovo).

Návrhová juhoslovenská rozvojová os (vo výhlade) prechádza mestami Nové Zámky - Želiezovce – Šahy - Veľký Krtíš - Lučenec a je v budúcnosti zaujímavá pre riešené územie mikroregiónu.

Na území Nitrianskeho kraja sa tiež vyformovali rozvojové osi regionálneho významu, ktoré sa tiahnu pozdĺž historicky starších komunikačných trás, prípadne pozdĺž vodných tokov. Riešeného územia mikroregiónu sa rozvojové osi regionálneho významu nedotýkajú.

Špecifická rozvojová os sa však črtá pozdĺž vodného toku Paríž. Spájala by obce Kolta, Jasová, Dubník, Rúbaň, Strekov, Nová Vieska, Gbelce, Šarkan, Ľubá, Kamenný Most (ústie vodného toku Paríž do rieky Hron) ako perspektívna „Parížska vínna trasa“. Obce Bešeňov, Branovo, Semerovo tvoria prirodzenú severozápadnú časť rozvojového oblúka a napájajú sa na lokálnu rozvojovú os pri obciach Kolta a Jasová.

Obce Svodín, Strekov, Gbelce tvoria súčasne perspektívne centrum miestneho významu.

Do VÚC Nitrianskeho kraja (Nitrianskeho regiónu) patrí sedem okresov : Komárno, Levice, Nitra, Nové Zámky, Šaľa, Topoľčany, Zlaté Moravce.

Okresy Nové Zámky a Komárno, ktorých súčasťou sú obce mikroregiónu Dvory a okolie, patria z hľadiska kultúrno-historického významu okresov Slovenska ku okresom s regionálnym až celoštátnym významom. Mestá Nové Zámky a Komárno sú charakterizované ako centrá regionálneho významu s možnosťou plnenia nadregionálnych funkcií. Sídlny uzol Komárno plní súčasne funkciu prihraničného centra.

Mesto Štúrovo plní funkciu subregionálneho centra s možnosťou regionálnych funkcií.

Obec Dvory nad Žitavou plní na celoslovenskej úrovni funkciu centra lokálneho významu.

Ako lokálne centrá miestneho významu boli Konceptiou územného rozvoja Slovenska klasifikované obce Svätý Peter, Pribeta (okres Komárno) a obce Svodín, Gbelce, Strekov.

Okresy Nové Zámky a Komárno ležia v pohraničnej oblasti SR, a preto patria k územiám s najvýhodnejšími predpokladmi pre cezhraničnú spoluprácu (Maďarsko).

Cieľom formovania sídelnej sústavy je formovanie priestorov mimo ťažísk osídlenia s kvalitou bývania (dopravy, vybavenosti, infraštruktúry, dochádzky do zamestnania,...) porovnateľnou s kvalitou bývania v ťažiskách osídlenia.

### **B.3.1. Závazná časť územného plánu veľkého územného celku Nitrianskeho kraja**

Zo záväznej časti ÚPN VÚC Nitrianskeho samosprávneho kraja (AUREX, s r.o., 1998) a jeho aktualizácie (ÚPN VÚC Nitrianskeho samosprávneho kraja, zmeny a doplnky, schválené uznesením číslo 339/2004 dňa 8.9.2004) pre spoločný územný plán obcí vyplývajú nasledovné požiadavky:

#### **I. Závazné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia:**

##### **1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry:**

1.9. podporovať rozvoj obcí ako centier osídlenia lokálneho významu v okrese Komárno – obce Pribeta, Svätý Peter a v okrese Nové Zámky obce Dvory nad Žitavou, Svodín, Gbelce, Strekov, Kolta. V týchto obciach podporovať predovšetkým zariadenia v školstve (materské školy, základné školy), v zdravotníctve (zdravotnícke strediská s ambulanciami všeobecných lekárov a lekárne), v telekomunikáciách pošty, v službách stravovacie zariadenia, v kultúrnych zariadeniach (kiná, kultúrne domy, knižnice), v oblasti športu a rekreácie (telocvične a otvorené športoviská), v oblasti obchodu (obchody so základným sortimentom tovarov),

1.10. podporovať územný rozvoj ponitrianskej sídelnej rozvojovej osi – ponitrianskej v úseku Nitra – Nové Zámky – Komárno (týka sa severnej časti mikroregiónu),

1.11. podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvoriť rovnocenné životné podmienky obyvateľov,

##### **2. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky:**

2.2. usmerňovať tvorbu funkčno-priestorového subsystému na vytváranie rekreačných krajinných celkov a to v oblasti 2.2.2. Štúrova a okolia (týka sa východnej časti mikroregiónu – obcí Gbelce, Svodín, Šarkan),

2.3. podporovať bodové lokality v poľnohospodársky využívannej krajine (týka sa najmä obcí Dvory nad Žitavou – vodné plochy - bagrovisko, termálny prameň, ďalších obcí s rybníkmi, vinohradmi a viničnými osadami),

2.4. dosiahnuť čo najužšie prepojenie rekreačnej turistiky s poznávacou (týka sa najmä u ŠPR Parížske rybníky – Gbelce, Nová Vieska, pri Svodíne),

2.6. vytvárať podmienky pre rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky (týka sa všetkých obcí),

- 2.8. zabezpečiť prímestskú rekreáciu pre obyvateľov z miest v ich záujmovom území (týka sa záujemcov z blízkych miest Nové Zámky, Šurany, Komárno, Štúrovo, zo vzdialenejších Bratislavy),
- 2.12. podporovať prepojenie medzinárodnej cyklistickej trasy pozdĺž Dunaja smerom na Považie a Pohronie (týka sa najmä návrhu cyklotrás cez mikroregión vo väzbe aj na Nitriansku cyklotrasu).

### **3. V oblasti rozvoja sociálnej infraštruktúry:**

- 3.1. v školstve optimálne riešiť rozmiestnenie školských zariadení v národnostne zmiešanom území (týka a škôl materských a základných s VJS a VSM),
- 3.2. v zdravotníctve vytvárať podmienky na rovnocennú prístupnosť a primeranú dostupnosť obyvateľov k základným zariadeniam,
- 3.3. v sociálnej starostlivosti dobudovať sieť primeraných zariadení pre prestarnutých občanov (domovy dôchodcov a penzióny, služby) v dôsledku narastania obyvateľov v poproduktívnom veku,
- 3.4. v duševnej a telesnej kultúre podporovať rozvoj zariadení kultúry lokálneho významu, športovo-rekreačných aj vo vidieckom prostredí (týka sa všetkých obcí),

### **4. V oblasti poľnohospodárskej výroby a lesného hospodárstva:**

- 4.1. rešpektovať pri ďalšom rozvoji poľnohospodársky a lesný pôdny fond ako jeden z faktorov limitujúcich urbanistický rozvoj,
- 4.3. zabezpečiť proti eróziu ochranu PPF prvkami vegetácie v rámci riešenia projektov pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovania plodín, v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability (ÚSES),
- 4.4. podporovať alternatívne poľnohospodárstvo na chránených územiach, v pásmach hygienickej ochrany a na územiach začlenených do ÚSES,
- 4.5. rozširovať výmeru lesného pôdneho fondu na plochách poľnohospodársky nevyužitelných nelesných pôd a na pozemkoch porastených lesnými drevinami, evidovaných v katastri nehnuteľností v druhu poľnohospodárska pôda (biele plochy),
- 4.7. vytvárať územno-technické predpoklady pre zachovanie stability lesných porastov lužných stanovišť, zabrániť neodborným zásahom do hydrologických pomerov, pred každým plánovaným zásahom posúdiť jeho vplyv na hydrologické pomery, vzhľadom na protipovodňové opatrenia,
- 4.9. pri návrhu koridorov technickej infraštruktúry a líniových stavieb netriešťať ucelené komplexy lesov.

### **5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a ochrany pôdneho fondu:**

- 5.2. odstrániť pôsobenie stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly) v územiach prvkov ÚSES (problematiku riešiť na úrovni konkrétnych projektov ako aj MÚSES),
- 5.3. revitalizovať skanalizované toky, kompletizovať sprievodnú vegetáciu výsadbou pásu domácich druhov drevín a krovín pozdĺž tokov, zvýšením podielu trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií, čím vzniknú podmienky pre realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov, opatrenia treba realizovať v súlade s projektmi pozemkových úprav území,
- 5.6. pre lužné lesy pozdĺž toku Paríža a jeho prítokov zabezpečiť vodný režim, aby nedochádzalo k odumieraniu lesných porastov,
- 5.7. realizovať výsadbu lesa v nivách potokov, na plochách náchylných na eróziu, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovinej vegetácie (najmä pozdĺž tokov, kanálov a ciest),
- 5.8. podporovať zakladanie trávnych porastov, ochranu mokradí a zachovanie prírodných depresií, spomalenie odtoku vody v upravených korytách a zachovanie starých ramien a meandrov,
- 5.9. pri obnove vegetačných porastov uprednostňovať prirodzenú obnovu, dodržiavať prirodzené druhové zloženie drevín pre dané typy, na maximálnu možnú mieru obmedziť ťažbu veľkoplošnými holorubmi,



**6. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrno-historického dedičstva**

- 6.1. rešpektovať vyhlásené a na vyhlásenie navrhované objekty,
- 6.3. nadväzovať pri novej výstavbe na historicky utvorenú štruktúru osídlenia,
- 6.6. rešpektovať formu a štruktúru osídlenia predovšetkým v oblasti Podunajska.

**7. V oblasti nadradenej dopravnej infraštruktúry:**

- 7.1. riešiť a rezervovať koridory pre pripojenie cestnej siete riešeného územia na výhľadovú rýchlostnú komunikáciu v trase I/64 a rýchlostnú komunikáciu R7,
- 7.2. zabezpečiť homogenizáciu, ciest druhej triedy na kategóriu S9,5/80 a ciest tretej triedy na kategóriu S7,5/60 v nezastavanom území.
- 7.4. zabezpečiť výber alternatívy rýchlostná komunikácia R7 (južný cestný ťah)
- 7.22. vytvoriť podmienky na modernizáciu trate 130 Bratislava – Nové Zámky – Štúrovo na traťovú rýchlosť 160 km/hod.

**8. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry:**

- 8.1. vodné hospodárstvo:
  - na úseku ochrany pred povodňami vykonávať na upravených tokoch údržbu, zlepšovať vodohospodárske pomery na malých vodných tokoch,
  - na úseku odvedenia vnútorných vôd vykonávať pravidelnú údržbu odvodňovacích kanálov s cieľom zabezpečiť prietok,
  - na úseku prevodov vody zabezpečiť územnú ochranu vodárenského toku Žitavy a jeho povodia,
  - na úseku verejných vodovodov skupinový vodovod Hurbanovo rozšíriť o prívod vody Hurbanovo – Svätý Peter – Pribeta,
  - na úseku verejných kanalizácií:
    - dokončiť rozostavané stavby verejných kanalizácií a ČOV v obciach Dvory n/Žitavou, Svodín, pripraviť výstavbu verejných kanalizácií a so spoločnou ČOV v Šarkane – Gbelciach – Novej Vieske, Jasovej – Dubníku,
    - zabezpečiť výstavbu ČOV a stokových sietí v sídlach: Svätý Peter, Strekov, Rúbaň,

**9. V oblasti nadradenej infraštruktúry odpadového hospodárstva:**

- 9.1. riešiť zneškodňovanie odpadov v súlade so schválenými aktualizovanými Programami odpadového hospodárstva SR, Nitrianskeho kraja a jeho okresov,
- 9.2. uprednostňovať v odpadovom hospodárstve minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov s využitím ekonomických a legislatívnych nástrojov,
- 9.4. rozšíriť separovaný zber úžitkových zložiek z komunálneho odpadu,
- 9.5. zabezpečiť lepšie využitie biologických odpadov vybudovaním kompostovacích zariadení,
- 9.9. prednostne sanovať skládky lokalizované v územiach RÚSES a ohrozujúcich životné prostredie a spodné vody,
- 9.10. zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení na zneškodňovanie, zhodnotenie, dotriedňovanie a kompostovanie odpadov.

**II. Verejnoprospešné stavby****1. V oblasti cestnej dopravy:**

- 1.3. Rýchlostná komunikácia R7 (Južný cestný ťah)

5. V oblasti vodného hospodárstva:

**5.2. verejné vodovody**

5.2.7 skupinový vodovod Hurbanovo, prívod vody Hurbanovo – Svätý Peter – Pribeta

5.3. verejné kanalizácie

5.3.1. dokončenie rozostavaných stavieb -(h) verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd v sídlach...Pribeta, Dvory nad Žitavou, Svodín,

5.3.3 výstavba verejných kanalizácií so spoločnou čistiarnou odpadových vôd - (i) Šarkan – Gbelce – Nová Vieska, (k) Jasová – Dubník,

5.4. čistiarne odpadových vôd a stokové siete v obciach Svätý Peter, Strekov, Rúbaň.

**8. V oblasti odpadového hospodárstva:**

4. stavby a zariadenia na zber, zneškodňovanie, recykláciu, dotriedňovanie a kompostovanie odpadov.

## **B.4. Územnoplánovacia dokumentácia obce**

Pre obec Šarkan nebol doteraz spracovaný územný plán obce, pre túto obec nie je v súčasnosti platná žiadna územnoplánovacia dokumentácia.

## C. ŠIRŠIE VZŤAHY

### C.1. Širšie urbanistické a územné väzby

Riešené územie mikroregiónu tvorí pás katastrálnych území obcí (členov združenia) v podnoží a na úpätí Pohronskej pahorkatiny, ako aj pozdĺž vodného toku Žitavy (tri obce – Bešeňov, Branovo, Dvory nad Žitavou) a pozdĺž potoka Paríž (osem obcí – Jasová až Šarkan) a jedna samostatne lokalizovaná obec Svätý Peter.

Obec Dvory nad Žitavou sa nerieši, nakoľko má platný územný plán obce.

Záujmové územie mikroregiónu vyplňajú predovšetkým katastre susediacich obcí. V širšom zábere je záujmové územie približne ohraničené na západe riekou Nitra s mestami Nové Zámky a Šurany, na severe železničnou traťou Šurany – Kalná nad Hronom, na východe riekou Hron, na juhu riekou Dunaj s mestami Komárno a Štúrovo. Vzhľadom na značný tok za prácou do Maďarska, možno do záujmového územia zahrnúť aj Ostrihom a Dorog.

Združenie obcí predstavuje mikroregión vytvorený obcami nachádzajúcimi sa zväčša v území pozdĺž juhozápadných svahov Pohronskej pahorkatiny v troch častiach:

- prevažujúce územie tvorené pásom ôsmich obcí pozdĺž potoka Paríž (Jasová, Dubník, Rúbaň, Strekov, Nová Vieska, Gbelce, Svodín, Šarkan) bez obcí Ľubá, Belá, Kamenný Most, ktoré nie sú členmi združenia
- dve obce pozdĺž úseku toku Žitavy (Bešeňov, Branovo), viazané na Dvory nad Žitavou a cez ne prepojené na hlavný urbanizačný pás, bez obcí Veľké Lovce, Čechy, Semerovo, ktoré nie sú členmi združenia
- samostatne lokalizovaná obec Svätý Peter, ležiaca na západných svahoch pahorkatiny Chrbát, oddelená od Pohronskej pahorkatiny údolím potoka Paríž., viazaná na Hurbanovo, a prepojená s mikroregiónom cez obce Dulovce a Pribeta.

Vo všetkých obciach súčasný stav aj ďalší vývoj smerujú k zachovaniu a rozvoju vidieckeho charakteru obcí, ktorý predstavuje – nízkopodlažná zástavba s prevažujúcim bytovým a stavebným fondom rodinných domov, poľnohospodárska veľkovýroba aj malovýroba, ako aj ponuka pre rozšírený vidiecky turizmus zakladajúci sa na báze vinohradníctva, rybného hospodárstva, agroturistiky a pobytu v pokojnom prostredí, vhodnom pre rodinnú rekreáciu. Rekreačnému využitiu napomáha aj dobrá dopravná sieť cestných komunikácií, z ktorých hlavné dopravné ťahy s vyššou intenzitou dopravy prebiehajú zväčša mimo mikroregión, a tak nenarúšajú relatívne pokojné prostredie. Mikroregión je vhodne napojený aj na železničnú dopravu. Obce mikroregiónu spájajú aj požiadavky na spoločnú nadradenú technickú infraštruktúru.

Z hľadiska širších vzťahov bude vhodné zahrnúť do riešeného územia mikroregiónu aj obce Pribeta a Semerovo, čím sa vytvorí kompaktný územný celok mikroregiónu s výraznými priestorovými a funkčnými väzbami medzi jednotlivými obcami a s výraznými produkčno-poľnohospodárskymi, krajinnno-ekologickými a rekreačnými väzbami medzi ich katastrálnymi územiami.

### C.2. Užšie urbanistické a územné väzby

Podľa Územného plánu veľkého územného celku Nitrianskeho kraja z roku 1998 a jeho záväznej časti je obec Šarkan zaradená do okresu Nové Zámky.

Obec leží 36 km od okresného mesta Nové Zámky a 16 km od mesta Štúrovo. Najbližšou väčšou obcou je obec Gbelce.

3 km východne od obce Šarkan leží vodná nádrž Kamenný Most. Severozápadne od obce leží vodná nádrž Svodín. Popod osadu Diva tečie potok Paríž.

Obec Šarkan má charakter typického vidieckeho sídla s bohatým zastúpením hospodárskej zelene. Mimo zastavaného územia obce, v katastrálnom území, sa nachádzajú v prevažnej miere poľnohospodárske plochy, plochy krajinej zelene, lesné plochy a vinice.

Obec leží mimo hlavných komunikačných ťahov, má teda z dopravného hľadiska nie významnú polohu. Jej výhodou je však tiché prostredie, bez negatívnych dopadov intenzívnej dopravy na životné prostredie, čo vytvára predpoklady pre kvalitné rekreačné zázemie. Malebná krajina okolo obce Šarkan a jej časti osady Diva je vhodná na rozvoj rekreačných aktivít, na rozvoj agroturistiky, a rekreačných a športových aktivít.

Úrodné poľnohospodárske pôdy a vinice predstavujú potenciál obce pre rozvoj vinohradníctva a poľnohospodárskej výroby.

Dostupnosť väčších miest s väčšími možnosťami pracovných príležitostí a perspektívne ďalšie komunikačné prepojenie plánovanou južnou trasou rýchlostnej komunikácie Bratislava – Košice, historický a prírodný potenciál obce vytvárajú predpoklady pre existenciu a rozvoj obce s plnohodnotnými funkciami vidieckeho sídla (bývanie lokálneho významu, rekreácia, primeraná výroba a technická a obslužná vybavenosť)..

## D. PRÍRODNÉ PODMIENKY

### D.1. Geomorfologická charakteristika riešeného územia

Riešené územie podľa typologického členenia reliéfu (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) predstavuje eróžno-denudačný reliéf, ktorý je na území katastra zastúpený reliéfom nížinných pahorkatín.

Riešené územie je zaradené k nasledujúcim geomorfologickým jednotkám:

Sústava: Alpsko-himalájska  
Podsústava: Panónska panva  
Provincia: Západopanónska panva  
Subprovincia: Malá dunajská kotlina  
Oblasť: Podunajská nížina  
Celok: Podunajská pahorkatina  
Podcelok: Hronská pahorkatina  
Časť: Belianske kopce, Strekovské terasy

### D.2. Geologické pomery

Geologická stavba územia je z väčšej časti tvorená sivými, prevažne vápňitými ílmi, prachmi, pieskami a štrkami. Na ostatných častiach územia sú zastúpené neogénne sedimenty v podobe sivých a pestrých ílov, prachov, pieskov, štrkov.

Riešené územie sa podľa inžinierskogeologickej rajonizácie (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) nachádza v rajónoch sprašových sedimentov na riečnych terasách, deluviálnych sedimentov, jemnozemných sedimentov a v rajóne údolných riečnych náplavov.

### D.3. Hydrologické pomery

Z hydrogeologického hľadiska spadá riešené územie do dvoch regiónov: neogén Hronskej pahorkatiny a kvartér hronských terás v Podunajskej nížine.

Povrchové vody riešeného územia sú zastúpené potokom Paríž. Územie patrí do povodia rieky Hron.

### D.4. Klimatické pomery

#### D.4.1. Teplotné pomery

Katastrálne územie obce Šarkan spadá do klimatickej oblasti teplej s priemerne 50 a viac letnými dňami za rok (s denným maximom teploty vzduchu  $\geq 25$  °C), okrsku teplého, veľmi suchého, s miernou zimou, s teplotami v januári  $> -3$  °C.

Priemerná ročná teplota vzduchu: 9-10 °C. Priemerná teplota vzduchu v júli presahuje hodnotu 20 °C.

#### D.4.2. Zrážkové pomery

Priemerný ročný úhrn zrážok v riešenom území predstavuje 550-600 mm. Počet dní so snehovou pokrývkou sa pohybuje v rozmedzí 0-40 dní. Priemerný úhrn zrážok v mesiaci júl je do 60 mm, v januári sa pohybujú hodnoty v intervale 30-40 mm.

## D.5. Pôdne pomery

Na území katastra obce Šarkan sú zastúpené černozeme kultizemné, lokálne modálne a erodované a čiernice kultizemné karbonátové. Jedná sa o hlinité pôdy so strednou priepustnosťou.

## D.6. Vegetácia

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu v riešenom území predstavujú jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy) - územie v blízkosti toku Paríža, nížinné hygrophilné dubovo-hrabové lesy, peripanónske dubovo-hrabové lesy, dubové a cerovo-dubové lesy a dubové lesy s javorom tatárskym a dubom plstnatým.

Fytogeografické členenie územia

Oblasť: holarktis

Podoblasť: eurosibírska

Provincia: ponticko-panónska

Na základe fytogeografického členenia podľa Plesníka (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa územie nachádza v pahorkatinnej oblasti dubovej zóny (nížinná podzóna).

Dubová zóna

Nížinná podzóna

Pahorkatinná oblasť

Hronská pahorkatina

južný podokres

## D.7. Ekologická charakteristika územia

Na základe prvkov súčasnej krajinej štruktúry je možné katastrálne územie zaradiť medzi ekologicky nestabilné priestory (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002). Ide o územie, kde je zaznamenaný malý resp. nie je žiadny výskyt biokoridorov a nízke zastúpenie ekostabilizačných prvkov.

## **E. STAVEBNO-HISTORICKÁ A KULTÚRNO-HISTORICKÁ CHARAKTERISTIKA**

### **E.1. Historický a stavebný vývoj**

Obec Šarkan leží v jednej z najstarších sídelných oblastí Slovenska – na dolnom Požitaví. Územie dolného Požitavia bolo vďaka priaznivým klimatickým podmienkam, dostatku úrodnej pôdy, blízkosti vodných zdrojov osídľované už v praveku (mladšia doba kamenná, staršia doba bronzová, staršia a mladšia doba železná, halštatská, laténska). Stopy osídlenia pochádzajú aj s obdobia rímskeho impéria.

Dolné Požitavie bolo integrálnou súčasťou Nitrianskeho kniežatstva a od roku 833 súčasťou Veľkej Moravy najvýznamnejšieho slovanského štátu v 9. storočí, a tak stopy osídlenia v mikroregióne združenia Dvory a okolie je možné identifikovať aj z tohto historického obdobia.

Od 10.-11. storočia sa začína v Karpatskej kotline formovať nový mocenský útvar – Uhorské kráľovstvo. Počas jeho existencie začali písať svoju históriu aj dnešné obce Dolného Požitavia.

#### **Staré a inojazyčné názvy obce (vývoj názvu)**

1247 Sarkan, 1808 Saarkan, 1920 Šarkan, maď. Sárkányfalva

#### **E.1.1. Historický vývoj**

Obec sa spomína od roku 1247, kedy Belo IV. Daroval zem Sarkan šľachticovi Bečendovi, neskôr patrila rodine Hunt-Poznanovcov, Pilišovcov, Vécseyovcov, v 15.-16. stor. Kapyovcom a i., v 19. stor. Kollerovcom, Bertókovcom, Balduczirovcom, v 20. stor. tu mala majetky rodina Boronkayovcov. V 16. – 17. stor. ju zničili turecké nájazdy.

V roku 1593 mala 2, v roku 1647 4 porty, v roku 1715 23 domácností a vinice, v roku 1787 49 domov a 249 obyvateľov, v roku 1828 31 domov a 256 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom a vinohradníctvom. Za prvej ČSR boli roľníci a poľnohospodárski robotníci na miestnom veľkostatku.

V rokoch 1938-45 bola obec pripojená k Maďarsku.

Dominantným hospodárskym odvetvím v obci bolo po stáročia poľnohospodárstvo. Pestovalo sa obilie, ovocie, zelenina. V obci sa rozvíjali rôzne remeslá, súvisiace predovšetkým s poľnohospodárskou činnosťou.

#### **E.1.2. Stavebný vývoj**

Z hľadiska stavebného a urbanistického vývoja sa v obci vyvinul hromadný typ cestnej, pôvodne potočnej zástavby. Obec možno charakterizovať ako formu kompaktného sídla s uličnou zástavbou okolo pôvodného takmer šošovkovito rozšíreného námestia.

Pôvodné historické domy boli obdĺžnikového pôdorysu a boli radené prevažne štítom na uličnú líniu.

Ukončené boli sedlovými strechami s hrebeňom, štítom alebo valbou do ulice. Do konca 19. storočia boli domy stavané z nabíjanej hliny pod slamenou alebo trstinovou strechou. Hospodárske budovy stáli za obytnou časťou. Vchod do pivora bol zdôraznený výpusťkou. Zástavba z prvej polovice 20. stor. Už prevažne murovaná, z tvrdých materiálov nadväzuje na staré dispozície.

V tomto území sa postupne vyformoval historický ľudový typ domu – domáci podunajský hlinený a kamenný dom.

Keďže išlo súčasne o územia bývalých rímskych provincií, ešte dlhé roky po páde Rímskej ríše tu dožíval antický typ portikovej stavby. Pôvodný rímsky portikus sa postupne behom vývoja skracoval až do tvaru jednoduchého výpusťku (žudro, gánok, výpusťok).

Takýto skrátenejší historický portikus sa nachádza v obci ale i v širšom riešenom území už len na malom množstve domov.

Novšia výstavba rodinných domov, prevažne so štvorcovým pôdorysom, už nenadväzuje na historicky vyvinuté ľudové typologické tektonické a tvaroslovné prvky obytných domov, ktoré takto odchádzajú do nenávratna.

Strata väzieb na pôvodné regionálne tvaroslovné (tektonické) prvky vytvára priestor pre individualitu architektonického vzhľadu, pre pozitívne priestrannejších, svetlejších a hygienicky kvalitnejších interiérov domov, ale tiež pre istú nesúrodosť architektonického výrazu a nesúrodosť uličných priestorov. Jednotiacim prvkom v urbanistickej zástavbe sa stáva zeleň predzáhradok a verejných uličných priestorov.

## **E.2. Kultúrne a historické hodnoty v území**

### **E.2.1. Historické pamiatky**

Ochrana pamiatkového fondu sa na území Slovenskej republiky riadi a vykonáva v zmysle zákona č.49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu, prijatého 19. decembra 2001 Národnou radou SR. Ústredným orgánom pamiatkovej ochrany je Ministerstvo kultúry SR, špecializovaným orgánom štátnej správy v tejto oblasti je Pamiatkový úrad SR s celoslovenskou pôsobnosťou. Krajské pamiatkové úrady majú pôsobnosť v územnom obvode samosprávneho kraja.

Pamiatkový fond je súbor hnutelných a nehnuteľných vecí vyhlásených podľa tohto zákona za národné kultúrne pamiatky (ďalej „kultúrna pamiatka“), pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny. Za pamiatkový fond sa považujú aj veci, u ktorých sa začalo správne konanie o vyhlásenie za kultúrne pamiatky, pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny.

Národná kultúrna pamiatka podľa tohto zákona je hnutelná alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku. Ak ide o archeologický nález, kultúrnou pamiatkou môže byť aj neodkrytá hnutelná alebo neodkrytá nehnuteľná vec, zistená metódami a technikami archeologického výskumu.

Pamiatkové územie je sídelný územný celok sústredených pamiatkových hodnôt alebo archeologických nálezov a archeologických nálezísk, ktorý je z dôvodu ich ochrany podľa tohto zákona vyhlásený za pamiatkovú rezerváciu alebo pamiatkovú zónu.

Archeologický nález je hnutelná alebo nehnuteľná vec, ktorá je dokladom o živote človeka a o jeho činnosti od najstarších dôb až do novoveku a spravidla sa našla alebo sa nachádza v zemi, na jej povrchu alebo pod vodou.

Archeologické nálezisko je topograficky vymedzené územie s odkrytými alebo neodkrytými archeologickými nálezmi v pôvodných nálezových súvislostiach.

Pamiatkový úrad SR a krajské pamiatkové úrady vykonávajú štátny dohľad nad dodržiavaním ustanovení zákona č.49/2002 Z. z. a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie, dohľad nad dodržiavaním vydaných právoplatných rozhodnutí a v rozsahu svojej pôsobnosti vydávajú rozhodnutia na odstránenie nedostatkov.

### **E.2.2. Objekty s pamiatkovými hodnotami**

V zmysle uvedeného zákona je v zozname ÚZPF v katastri obce Šarkan zapísaná jedna stavba:

- **Socha Piety s krížom, č. ÚZPF 368/0**, neskorobaroková, z 2.pol.18.stor., v areáli r.- k cintorína za kostolom, /1/



Okrem objektov zapísaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu – registra nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok – nachádzajú sa v zastavaných územiach obcí a v ich katastrálnych územiach aj významné objekty pamiatkového záujmu, ktoré nie sú síce legislatívne chránené ale sú svedectvom histórie a dotvárajú kolorit obce.

Súpis pamiatok na Slovensku, zv. I str.147-148, SÚPSOP, Obzor Bratislava1968 eviduje aj nezapísané objekty s pamiatkovými hodnotami:

- **Kostol Panny Márie, r. k.**, klasicistický, dokončený v r.1810, opravený po roku 1947. Interiér jednoloďovej stavby so svätyňou retarduje neskorobarokové prvky, v areáli r.-k. cintorína, /2/
- **Kúria**, jednopodlažná klasicistická stavba zo začiatku 19.stor., prestavaná a prefasádovaná. Nad vstupným portálom sa nachádza portikus s ťažkým tympanonom. V nevyhovujúcom stave. Na východnom okraji obce. Okolo kúrie sú zachované zvyšky rozmerných (neoromantických) hradieb s cimburím, s baštami. /3/

Ďalšie nevidované objekty s kultúrno-historickými hodnotami, zistené v etape prieskumov a rozborov:

- **Prícestný kríž so sochou Ukrižovaného**, z r.1923, na kamennom podstavci, kamenný, s pozlátenou sochou, na predĺženom námestí v strede obce oproti zastávke SAD, /4/
- **Prícestný kríž so sochou Ukrižovaného**, z r.1872, kamenný, na vysokom kamennom podstavci, pri kríži je menšie stromoradie (osem stromov), pri výjazde z obce smerom na Divu, /5/
- **Prícestný kríž**, drevený, so železnou tabuľkou s nápisom, pod Kapslovým vrchom pri ceste do obce Kamenný Most

Tieto objekty s pamiatkovými hodnotami, nezapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu, prípadne aj iné, o ktorých nemá Krajský pamiatkový úrad vedomosť, ale obec ich považuje za hodnotné z pamiatkového hľadiska, môže obec chrániť ako miestne pamätihodnosti vytvorením a odborným vedením evidencie pamätihodností v zmysle § 14 ods. 4 Zákona č. 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu. Sem možno zaradiť okrem hnutelných vecí a nehnuteľných vecí aj kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce. Vytvorený zoznam evidovaných pamätihodností obce, obec predloží na odborné a dokumentačné účely krajskému pamiatkovému úradu, ak ide o nehnuteľné veci, predloží zoznam aj stavebnému úradu. Pri jeho tvorbe a vedení môže požiadať o odbornú a metodickú pomoc viaceré inštitúcie (pozri príloha).

Je nevyhnutné:

- Rešpektovať ustanovenia zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu a požiadavky Krajského pamiatkového úradu Nitra (KPÚ Nitra, Hradné námestie 8, 949 01 Nitra) na ochranu pamiatkového fondu, týkajúce sa objektov zapísaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu – registra nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok a tiež požiadavky týkajúce sa významných objektov pamiatkového záujmu, ktoré nie sú síce legislatívne chránené, ale sú dokladom bohatej histórie územia a dotvárajú kolorit obce a jej okolia
- Rešpektovať zvýšené požiadavky na ochranu a funkčné a priestorové využitie objektov s pamiatkovou hodnotou v súvislosti s ich zapojením do urbanistickej štruktúry obce a jej okolia, najmä vo vzťahu k dopravnej a technickej vybavenosti a tvorbe verejných urbanistických priestorov.

### E.2.3. Odporúčenie

Z hľadiska pamiatkových záujmov a pre zvýraznenie špecifik obce je Krajským pamiatkovým úradom Nitra odporúčané uplatniť v územnom pláne princíp revitalizácie tradičných

urbanisticko-architektonických vzťahov v súlade so súčasnými potrebami obcí. Je potrebné zachovať charakter historických urbanistických priestorov a ich väzby na prírodné prostredie. Novú výstavbu je odporučené limitovať jednoposchodovými stavbami s tradičným typom striech a materiálov, s možným využitím podkrovia.

#### E.2.4. Archeologické pamiatky

Katastrálne územie obce Šarkan leží v jednej z historicky najstarších sídelných oblastí Slovenska, preto je oprávnený predpoklad výskytu archeologických nálezov.

V obci Šarkan boli nájdené rozmanité archeologické nálezy, svedčiace o stopách pravekého a starovekého osídlenia.

Z hľadiska ochrany archeologických nálezov a záujmov v území, Krajský pamiatkový úrad v Nitre požiadal v zmysle § 29 ods. 4 Zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu o vyjadrenie Archeologický ústav v Nitre. V zmysle zákona č. 50/1976 Zb. (§ 127 a 138 o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (úplné znenie 109/1998 Z. z.) a zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu vydáva Archeologický ústav nasledovné vyjadrenie ako podklad k rozhodnutiu Krajského pamiatkového úradu, ako podklad pre územné konanie a ako podklad pre stavebné konanie.

V zmysle tohto vyjadrenia sa v katastri obce nachádzajú chránené archeologické lokality. Pre zabezpečenie ochrany možných nálezov je preto potrebné dodržať nasledovné podmienky, ktoré je potrebné zapracovať do zadania UPN:

- Stavebný úrad si vyžiada od Krajského pamiatkového úradu v Nitre v každom stupni územného a stavebného konania stanovisko ku každej pripravovanej stavebnej činnosti /líniové stavby, budovanie komunikácií, bytová výstavba, atď./
- Podmienkou pre vydanie stavebného povolenia bude v oprávnených prípadoch požiadavka na zabezpečenie archeologického výskumu.
- Stavebník zároveň vytvorí priaznivé podmienky pre uskutočnenie archeologického výskumu (umožnenie vstupu na pozemok za účelom obhliadky výkopových prác, záchrany a dokumentácie archeologických situácií a nálezov.)
- V odôvodnenom prípade stavebník finančne zabezpečí realizáciu záchranného archeologického výskumu. Stavebník si zabezpečí oprávnenú osobu na vykonanie výskumu, ktorou je podľa § 36 ods.2 pamiatkového zákona Archeologický ústav SAV v Nitre alebo iná právnická osoba, ktorá vlastní oprávnenie vydané Ministerstvom kultúry SR.
- Stavebník pri každej stavebnej činnosti s dostatočným predstihom písomne oznámi začiatok zemných prác Krajskému pamiatkovému úradu v Nitre a Archeologickému ústavu SAV v Nitre.
- Ak v priebehu výkopových prác, mimo povoleného výskumu, dôjde k odkrytiu nepredvídaného nález, musí to nálezca ohlásiť Krajskému pamiatkovému úradu v Nitre. V zmysle § 40 ods. 2 a 3 pamiatkového zákona je povinný nálezca alebo osoba zodpovedná za vykonávanie prác, pri ktorých došlo k nález, oznámiť nález najneskôr na druhý pracovný deň po jeho nájdení. Nález sa musí ponechať bez zmeny, až do obhliadky Krajským pamiatkovým úradom v Nitre alebo ním poverenou odborne spôsobilou osobou.
- Ak budú zistené unikátne architektonické situácie, stavebník ich zakomponuje do projektovej dokumentácie podľa pokynov Krajského pamiatkového úradu v Nitre.
- Zároveň upozorňujeme na § 37 ods. 3 citovaného zákona „O nevyhnutnosti vykonať záchranný výskum rozhoduje Krajský pamiatkový úrad v Nitre. V prípade záchranného archeologického výskumu PÚ vydá rozhodnutie po predchádzajúcom vyjadrení archeologického ústavu (§ 7 – Archeologický ústav SAV).“

**Zdôvodnenie:** V katastri obce Šarkan je evidované, na základe povrchových zberov, osídlenie z obdobia neolitu, staršej doby bronzovej a velatickej kultúry na polohe Pod jazerom.

Je preto pravdepodobné, že pri zemných prácach spojených so stavebnou činnosťou dôjde k narušeniu archeologických nálezísk a bude nutné vykonať tu záchranný archeologický výskum v zmysle zákona 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu.

## F. PRIESTOROVÉ USPORIADANIE A FUNKČNÉ VYUŽÍVANIE ÚZEMIA

### F.1. Urbanisticko-architektonická charakteristika

#### F.1.1. Urbanisticko-architektonická charakteristika mikroregiónu

Prevažná časť obcí (osem) je lokalizovaná v páse pozdĺž západného úpätia Pohronskej pahorkatiny a pozdĺž potoka Paríž, ktorý tvorí sídelnú os týchto obcí. Celkove sa mikroregión skladá zo štyroch častí:

- v severozápadnej časti ťažisková obec Dvory nad Žitavou s nadväznými obcami Bešeňov a Branovo (mimo mikroregiónu obce Veľké Lovce, Semerovo),
- v severozápadnej časti Parížskeho pásu pomerne rovnomerné obce Jasová, Dubník, Rúbaň, Strekov,
- v juhovýchodnej časti pásu obce Nová Vieska, dve ťažiskové obce Gbelce a Svodín, Šarkan (a mimo regiónu obce Ľubá, Belá a Kamenný Most až po rieku Hron),
- vzhľadom na mikroregión samostatne situovaná obec Svätý Peter, spádovaná k Hurbanovu (prepojená s mikroregiónom cez obce Dulovce a Pribeta).

Z funkčno-priestorového hľadiska spájajú obce mikroregiónu spoločné záujmy. Výrazne tu pôsobí funkcia vinohradnícka, ktorá je súčasne urbanistickou, vyvolávajúcou vznik vinárskych osád s viničnými domčekmi a pivnicami, ďalej funkcia poľnohospodárska a narastajúca rekreačná funkcia.

Z priestorového hľadiska majú obce kompaktný tvar so sústredenou nízkou zástavbou takmer výlučne rodinných domov, pri novej výstavbe a prestavbe ktorých sa požaduje dodržiavať jednotiaci architektonický výraz. Zástavba v obciach je rozložená na mierne zvlnenom teréne a plynulo prechádza do viníc, sadov polí a miestami do menších lesných komplexov. Prakticky cez všetky obce pretekajú potoky, však bez výraznejšieho využitia v urbanisticko-architektonickom obraze sídla.

Verejné priestory v obciach predstavujú predovšetkým ulice s verejnými komunikáciami, v menšej miere s vybudovanými chodníkmi popri komunikáciách, s pomerne bohatou, aj keď nie všade upravenou zeleňou, prevažne nízkou (trávniky) a vysokou (stromy, najčastejšie ovocné stromy, agáty, topole).

Krajnice komunikácií sú v obciach takmer všetky neupravené, chýbajú vybudované a vyznačené vodiace pružky, popri komunikáciách chýbajú vymedzené odstavné parkovacie miesta, cestné križovatky v obciach sú často plošne predimenzované, bez vyznačených, prípadne zeleňou upravených tieněných plôch a veľmi často v takomto stave predstavujú menšie či väčšie obecné námestia. Dopravné plochy, či už bodové (križovatky) alebo líniové (cesty a chodníky) sú potenciálnymi plochami na výrazné dopravné a urbanisticko-architektonické úpravy, vrátane úprav zastávok SAD, čím dôjde k výraznému zlepšeniu obrazu jednotlivých obcí.

Vo všetkých obciach a v ich katastrálnych územiach absentujú (aj vzhľadom na vhodný terén, aj vzhľadom na intenzívne využívanie tohto dopravného prostriedku u všetkých vekových kategórií) cyklistické chodníky, využiteľné v bežnom živote domácich obyvateľov i návštevníkov.

Centrálne námestia obcí majú väčšinou tvar rozšírených hlavných ulíc s výraznými plochami niekde viac, niekde menej upravenej zelene. Okolo námestí je sústredená prevažná časť občianskej vybavenosti. V obciach sa nachádzajú v značnom počte menšie námestia prevažne trojuholníkového tvaru, v križovaniach ciest, pomerne málo využívané ako parčíky, oddychové plochy, malé športové plochy, prípadne detské ihriská.

V obciach a v ich katastrálnych územiach sa vyskytuje značné množstvo drobných zaujímavých a pekných objektov s kultúrno-historickými hodnotami (prícestné kríže, prícestné sochy, Božie Muky, kaplnky, Kalvárie, misijné kríže, mariánske stĺpy, pomníky, pamätníky, pamätne tabule, sochy, busty,...). Je možné ešte zachytiť aj stavebné prvky a

architektonické a výtvarné detaily pôvodnej ľudovej architektúry. Mnohé z týchto objektov sú však v nevyhovujúcom stave, neupravené, zarastené zeleňou, málo viditeľné, málo využité v obraze sídla i voľnej krajiny.

Vo všetkých obciach sa žiada pri výstavbe zachovať a nadviazať na súčasný urbanistický pôdorys a vytvárať funkčno-priestorové členenie obcí na centrálnu časť s dominantnou občianskou vybavenosťou, ďalej na obytné časti, športovo-rekreačné a oddychové, výrobné a pod.

Zeleň v obciach je zastúpená predovšetkým plochami a líniami verejnej zelene ulíc, námestí, plochami zelene hospodárskej a plochami zelene pri objektoch a zariadeniach OV, najmä pri základných a materských školách, pri obecných úradoch, kostoloch a plochami zelene cintorínov a futbalových ihrísk.

Poľnohospodárske dvory bývalých JRD a ŠM sú celkove využívané čiastočne. Niektoré dvory sú upravené, využívané, niektoré len čiastočne alebo vôbec. Tieto sú aj v zlom stave, rozpadnuté, objekty schátrané, opustené, plochy zarastené burinou, oplotenia zničené. V každom prípade sú tieto plochy prednostne územnou a priestorovou rezervou pre investičné aktivity, najmä výrobného charakteru (tie, ktoré sa nachádzajú v dostatočnej vzdialenosti od zastavaných častí obcí, prípadne od obytnej zástavby).

Pre osídlenie sú charakteristické aj osady, roztrúsené v extraviláne, zväčša pôvodu hospodárskeho (dvory / majery, pôvodne vínne pivnice, neskôr poľnohospodárske jednotky, osady), postupne nadobúdajúce charakter rekreačný príp. až obytný. Vyskytujú sa v obciach: obec Jasová – Nové vinohrady, Liesková, obec Dubník – Dvor Mikuláš, Kolónia, obec Strekov – Cegléd, Vinohrady, Štefan, obec Nová Vieska – Arad, Réva, Novovieske vinice, obec Svodín – Ivanovo, Studienka, obec Gbelce – Vinohrady za Kalváriou, Šarkan – Diva, obec Svätý Peter – Stráž, Nové vinohrady, Agrolinz. Tento, pre dané územie charakteristický jav, sa odporúča aj v ďalšom rozvoji pri určení vhodnej funkcie akceptovať.

Výhodou obcí v mikroregióne je, že napriek dobrému dopravnému napojeniu (cestné, železničné trasy), ktoré vedú prevažne po okraji územia, zostávajú ležať v pomerne pokojnom prostredí, čo je výhodné pre rozvoj rekreačnej funkcie a vidieckeho turizmu.

### **F.1.2. Urbanisticko-architektonická charakteristika obce**

Urbanistická štruktúra obce Šarkan je tvorená hlavnou ulicou, okolo ktorej sa nachádza niekoľko paralelných menších ulíc spojených s hlavnou ulicou krátkymi spojovacími ulicami. Cestná komunikácia, vedúca z Gbeliec cez Divu do Kamenného Mosta, prechádza severným okrajom obce Šarkan.

Šarkan je oddelený od osady Diva pásom poľnohospodárskej pôdy a korytom potoka Paríž. Rozprestiera sa po úbočiach malej doliny, po dne ktorej prechádza hlavná ulica obce.

Zastavané územie obce tvoria úzke pozemky rodinných domov, radené kolmo na uličnú sieť. Všetky rodinné domy sú solitérne, prevažuje staršia zástavba, jednopodlažná so sedlovými alebo stanovými strechami.

Pozemky rodinných domov sú využívané na poľnohospodárske účely (pestovanie ovocia a zeleniny).

Občianska vybavenosť je sústredená v centrálnej časti obce. Tvorí ju obecný úrad, objekt požiarnej zbrojnice, kostol, výkupňa železného šrotu, predajňa „Zmiešaný tovar“ v likvidácii, miestna knižnica, Elektroservis + oprava, predajňa ABC - „Rozličný tovar“ a objekt v rekonštrukcii „Ranč u divokého koňa“, ktorý bude slúžiť ako stravovacie a ubytovacie zariadenie pre potreby cestovného ruchu a rekreácie.

V centre obce sa ďalej nachádza futbalové ihrisko a menšie staré ihrisko s peknou rozložitou vrbou pri objekte bývalej materskej školy. Kultúrny dom je uzavretý z hygienických a statických dôvodov. Kultúrne a spoločenské akcie sa konajú v objekte obecného úradu.

Na juhozápadnom svahu nad centrom obce sa nachádza opustený objekt kúrie v zlom stavebnotechnickom stave so zvyškami cca 8 m vysokého neoromantického stredovekého opevnenia, hradieb s cimburím a zvyškom malej bašty. Objekt kúrie je hlavnou fasádou obrátený na juhozápad a má krásny výhľad do plytkého údolia s obcou Šarkan.

Nad objektom kúrie sa nachádzajú ešte ruiny opusteného areálu a sušička tabaku.

V juhozápadnej časti obce sa nachádza cintorín s kostolom.

V južnej časti obce sa nachádza areál bývalého poľnohospodárskeho dvora. Funguje tu už len živočíšna výroba – chov ošípaných. Jeden objekt v obci, bývalý rodinný dom slúži dnes na rekreačné účely (rekreačný dom).

Všetky pozemky v obci, až na jeden pozemok v centre obce, sú zastavané.

Námestie v obci tvorí časť rozšírenej hlavnej ulice v centre obce, s potokom a s pásom zelene (nízka, stredná, vysoká) medzi dvoma komunikáciami.

Zastavané územie obce je obklopené rozsiahlymi lánmi ornej pôdy, vinicami s vínnymi pivnicami, plochami s trávnyimi porastmi a plochami a líniami krajinej zelene.

Drobná dedina s nevysokou zástavbou rodinných domov a s množstvom zelene, prevažne hospodárskej, s vysokou zeleňou verejných priestorov, s opevnením pri opustenej schátratej malej kúrii v pahorkatinovom reliéfe vytvára malebný obraz vidieckej krajiny.

Dopíňa ho osada Diva, rozprestierajúca sa na južnom svahu nad korytom potoka Paríž.

Hlavná (a jediná) ulica osady vedie paralelne s potokom Paríž a na západnom konci osady sa stáča na severovýchod a pokračuje ďalej ako poľná cesta.

Na východnom konci osady vedie popri opustenom areáli poľnohospodárskeho dvora a popri cintoríne a paralelne s potokom Paríž pokračuje do obce Ľubá a popri vodnej nádrži Kamenný Most do obce Kamenný Most.

Vodná nádrž Kamenný Most patrí obci Ľubá, vodná nádrž Svodín patrí mestu Nové Zámky.

Zástavba v osade Diva je solitérna. Rodinné domy sú prevažne staré, menšie, jednopodlažné. Štyri objekty v Dive slúžia na rekreačné účely.

Diva je malebná jednoulicová osada, vedená paralelne s Parížskym potokom, s vinicami a hajlochmi v okolí.

Obec Šarkan aj osada Diva sa vyznačujú klesajúcim počtom obyvateľov, minimum pracovných príležitostí, v osade Diva je veľký nízky vekový priemer obyvateľov (približne 40 rokov) a žije tu 70 obyvateľov.

Poloha obce, malebný kraj, vinice s vínnymi pivnicami, príjemné prostredie a blízkosť existujúcich termálnych kúpalísk priťahujú záujemcov o rekreačné bývanie v tejto lokalite.

Obec Šarkan možno rozdeliť vzhľadom na malú rozlohu na dve časti – urbanistické celky – vymedzené komunikáciami a hranicami pozemkov, ktoré predstavujú funkčne a priestorovo homogénne jednotky.

Časť A – obec Šarkan

Časť B – časť Diva

## F.2. Sídelná zeleň

Zeleň patrí k základným prírodným zložkám, ktoré vytvárajú priaznivé podmienky pre život. Zeleň plní funkciu kultúrno-spoločenskú, rekreačnú, liečebnú, ochrannú, priestorotvornú a estetickú, pôdoochrannú a vodochrannú, klimatickú, hospodársku a biologickú.

Zeleň funkčne a priestorovo člení štruktúru sídla, vytvára spojivo medzi zastavaným a nezastavaným územím obce a jej katastrálneho územia a medzi jednotlivými urbanistickými prvkami v území a potenciálne vytvára rámec plochám športu a rekreácie.

Funkčné plochy zelene a tiež ostatných prvkov sú analyzované a následne navrhované na významovo rovnakej úrovni ako ostatné funkčné plochy v území.

Podľa funkčného využitia plôch zelene je zeleň v riešenom území rozdelená na verejnú zeleň ulíc a námestí (zeleň verejne prístupná), zeleň bytových domov (zeleň poloverejná s obmedzeným prístupom verejnosti), zeleň rodinných domov (zeleň súkromná bez prístupu verejnosti), zeleň pri občianskej vybavenosti (zeleň verejná alebo vyhradená, verejne prístupná alebo s obmedzeným prístupom verejnosti) a hospodárska zeleň.

Osobitnú kategóriu predstavuje ruderálna zeleň. Zeleň mimo zastavaného územia obce je analyzovaná v kapitole „Krajinnno-ekologická charakteristika“.

### **F.2.1. Charakteristika katastrálneho a zastavaného územia obce Šarkan z hľadiska zelene**

Obec Šarkan má charakter typického vidieckeho sídla s bohatým zastúpením hospodárskej zelene. Mimo zastavaného územia obce, v katastrálnom území, sa nachádzajú v prevažnej miere rozsiahle veľkorozmerné poľnohospodárske plochy, malé percento plôch krajinej zelene a lesné plochy. Krajinnú zeleň tvoria plochy, línie a body krajinej zelene (stromy, kry, solitéry, skupinová zeleň, líniová zeleň pozdĺž komunikácií a vodných tokov).

Vzhľadom na rozsiahle súvislé poľnohospodársky využívané plochy sa v krajine mikroregiónu vyskytuje menšie množstvo poľných ciest a tým nižšie percento zastúpenia krajinej zelene, najmä líniovej.

Okrem hospodárskej zelene vyššie zastúpenie v území má verejná zeleň ulíc a námestí, zeleň cintorínov a zeleň športového areálu.

### **F.2.2. Verejná zeleň**

Verejnú zeleň v obci predstavujú plochy a línie zelene ulíc a dlhého námestia, ktoré tvorí rozšírená časť hlavnej ulice.

Najvýznamnejšie plochy verejnej zelene v obci sú na námestí a pred obecným úradom. Ide o plochy prevažne vysokej zelene doplnenej trávnatým porastom a krami a parkovú úpravu zelene pred obecným úradom.

Väčšina ulíc má založenú sprievodnú zeleň popri cestných komunikáciách, a to nízku zeleň (trávny porast) a vysokú zeleň (agáty, topole, orechy, ovocné stromy).

### **F.2.3. Zeleň rodinných domov**

Táto kategória zelene je v obci najvýraznejšie zastúpená. Do tejto kategórie sa zaraďujú záhrady a predzáhradky rodinných domov, prelína sa tu aj kategória hospodárskej zelene, ktorá figuruje na pozemkoch rodinných domov.

Predzáhradky s okrasnými drevinami a krami a tiež kvetmi tvoria opticky súčasť uličného profilu, vhodne dopĺňajú prostredie obce.

### **F.2.4. Zeleň pri občianskej vybavenosti**

Zeleň pri občianskej vybavenosti je vo všeobecnosti obmedzene prístupná. Jej biologická, estetická a funkčno-prevádzková kvalita je priamo závislá od kvality prístupu jednotlivých organizácií ku zeleni a od úrovne ich starostlivosti o tieto plochy.

Do tejto kategórie je v rámci zastavaného územia obce Šarkan zaradená zeleň pri nasledovných objektoch a zariadeniach občianskej vybavenosti:

Futbalové ihrisko – ide o nízku zeleň (trávny porast) doplnenú vysokou zeleňou

Obecný úrad – ide o malú parkovo upravenú plochu zelene pred objektom

Cintorín – ide o zeleň cintorínov, ktorú tvoria stromy a trávne porasty

### **F.2.5. Hospodárska zeleň**

Do kategórie hospodárskej zelene patria ovocné sady, záhrady, vinice a trvalé trávne porasty.

### **F.2.6. Ruderálna zeleň**

Vyskytuje sa na plochách dlhodobu neudržiavaných, pri komunikáciách, v nevyužívaných areáloch. Ide o plochy väčšinou porastené burinami a s neudržiavaným trávnatým porastom.

## G. KRAJINNO-EKOLOGICKÁ CHARAKTERISTIKA

### G.1. Územné systémy ekologickej stability, ochrana prírody a tvorba krajiny

Kapitolu podrobne rieši dokument Krajinnno-ekologický plán, ktorý je samostatným dokumentom, ale je súčasne súčasťou Prieskumov a rozborov ÚPN-O Šarkan.

#### **Priemet RÚSES okresu Nové Zámky do riešeného územia:**

Prvky ÚSES riešeného územia vychádzajú z Generelu nadregionálneho územného systému ekologickej stability (GNÚSES, 1992). Ten vyčlenil biocentrá a biokoridory vyššej úrovne – nadregionálneho, provincionálneho a biosférického významu.

Pri spracovaní krajinej štruktúry a prvkov územného systému ekologickej stability (ÚSES) boli hlavnými podkladmi Regionálne územné systémy ekologickej stability okresu Nové Zámky (1994).

Dokumenty zhodnotili ekologickú stabilitu územia a vymedzili biocentrá a biokoridory regionálneho a nadregionálneho významu. Tie predstavujú krajinné segmenty, tvorené prirodzenou biotou, zachovalé alebo veľmi málo pozmenené a ktoré sú schopné fungovať ako genetický zásobník pre obnovu hlavných prirodzených ekosystémov v riešenom území.

Do riešeného územia zasahujú nasledujúce prvky nadregionálneho, regionálneho a miestneho ÚSES:

- nadregionálne biocentrum Parížske močiare (NBC9) – leží priamo v centrálnej časti riešeného územia. Prírodne najcennejšie územia predstavuje NPR Parížske močiare.,
- regionálny biokoridor potoka Paríž - biokoridor je tvorený vodným tokom, trávnatými porastmi a lesnými porastmi so zvyškami mŕtvych ramien,

#### **G.1.1. Genofondovo významné lokality**

Genofondovo významné lokality z krajinnno-ekologického hľadiska pôsobia stabilizačne. Predstavujú refúgium pre živočíchy a rastliny z okolitého intenzívne obhospodarovaneho a využívaného teritória. Reprezentujú tie plochy krajiny, kde sú v súčasnosti evidované genofondovo významné druhy (chránené druhy a druhy zaradené v červených knihách). Reálne lokality genofondovo významných druhov fauny a flóry sú kritériom stanovenia prvkov ÚSES, hlavne biocentier. Na týchto lokalitách je v sledovanom území najhodnotnejšia flóra a fauna, ktorá sa ešte zachovala v prostredí s veľmi silným antropickým tlakom. V riešenom území nie sú evidované genofondovo významné lokality.

#### **G.1.2. Ekologicky významné segmenty krajiny**

Ekologicky významné segmenty krajiny predstavujú vzácne, prirodzené a prírode blízke biotopy, ktoré plnia vyrovnávaciu funkciu (tlmia negatívne dôsledky ľudskej činnosti), ochranu vybraných zložiek krajiny a ochranu krajinného systému proti negatívnym degradačným a destabilizačným procesom. Sú vymedzené pre zabezpečenie druhovej a krajinnno-ekologickej diverzity a ako základ pre vytvorenie pufrovacích zón a pre prenos pozitívnych vlastností biotických prvkov do krajiny s vyššou stabilitou ekosystému.

Významné krajinné prvky sa viažu hlavne k dotykovým plochám tokov v riešenom území (brehové porasty kanálov, menšie plochy lesov, remízky, vetrolamy, ...)



### G.1.3. Návrh prvkov MÚSES

#### Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES)

Územný systém ekologickej stability predstavuje jeden zo záväzných ekologických podkladov územnoplánovacej dokumentácie (zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení jeho neskorších zmien a doplnkov) ako i pozemkových úprav (zákon č. 330/1991 Zb.). Obec Šarkan nemá spracovaný projekt Miestneho územného systému ekologickej stability (ďalej ako MÚSES) v zmysle Metodických pokynov na vypracovanie územných systémov ekologickej stability (Ministerstvo ŽP SR, 1993).

Vzhľadom na rozsah spracovania tohto dokumentu nie je možné v plnom rozsahu spracovať návrh MÚSES v zmysle zmienených metodických pokynov, keďže hlavný dôraz je kladený na zohľadnenie výsledkov detailného terénneho prieskumu územia a celoplošného zhodnotenia biotickej kvality územia, ekologických a environmentálnych vzťahov.

Čiastočne je táto problematika rozpracovaná v Krajinno-ekologickom pláne obce Šarkan, kde je navrhnutá základná kostra MÚSES. Samotné doriešenie problematiky by malo byť spracované v osobitnom dokumente MÚSES a nadväzne s tým realizované v projekte pozemkových úprav.

### G.1.4. Návrhy ekostabilizačných opatrení

Interakčné prvky líniové sú navrhované ako aleje pri komunikáciách a ako pásy izolačnej zelene. Plnia funkciu izolačnú, ale aj estetickú.

Líniová zeleň pôdoochranná – navrhuje sa hlavne na plochách ornej pôdy nad 100 ha a na plochách ornej pôdy ohrozenou vodnou eróziou. Sú to pásy zelene tvorené dvoma etážami, ktoré zabránia pôsobeniu erózie. Táto zeleň je kombinovaná s líniovými interakčnými prvkami, ktoré plnia tú istú funkciu ale nachádzajú sa ako sprievodná zeleň komunikácií a tokov.

Mokrade – močiare, slatiny, rašeliniská, vlhké lúky - európsky významné mokrade Parížskych močiarov.

Na plochách hospodárskych dvorov, kde sú veľké plochy bez zelene, navrhovať ozelenenie areálov a výsadbu izolačných pásov zelene okolo areálov.

Návrh opatrení na poľnohospodárskej pôde

- zmenšovať hony
- vytvárať pásy pôdoochranej vegetácie dvojvetážové v šírke cca 5 – 10m
- vytvárať plochy NDV tzv. remízky

## G.2. Ochrana prírody

Zákon číslo 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny definuje ochranu prírody ako predchádzanie a obmedzovanie zásahov, ktoré ohrozujú, poškodzujú alebo ničia podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znižujú jej ekologickú stabilitu, ako aj odstraňovanie následkov takýchto zásahov.

Druhovú ochranu sa viaže na chránené rastliny, chránené živočíchy, chránené nerasty a chránené skameneliny. Ochrana drevín zabezpečuje legislatívnu ochranu významným stromom a ich skupinám vrátane stromoradií, ktoré majú mimoriadny kultúrny, vedecký, ekologický a krajinotvorný význam.

## G.2.1. Chránené územia

### Veľkoplošné chránené územia

Do riešeného územia nezasahujú žiadne veľkoplošné chránené územia.

### Maloplošné chránené územia

Nasledujúce maloplošné chránené územia sú v pôsobnosti ŠOP - S-CHKO Dunajské luhy:

Národná prírodná rezervácia - NPR:

- **Parížske močiare** o rozlohe 184,046 ha. Rezervácia je jedna z najhodnotnejších a posledných pôvodných lokalít vodnej avifauny v SR. Severný okraj areálu a jediná lokalitu v SR tu má šašiniarik tenkozobí. Vodné biocenózy sú stanovišťami najmä divých kačíc a lysiek. Rezervoár vody v krajine a kvalitnej trstiny. Územie je zároveň súčasťou území tzv. Ramsarskej konvencie a nie je súčasťou žiadneho veľkoplošného chráneného územia. Nachádza sa v pôsobnosti ŠOP - S-CHKO Dunajské luhy. Národná prírodná rezervácia bola vyhlásená Vyhláškou MŽP SR č. 83/1993 Z. z. z 23.3.1993.

Na území NPR štvrtý alebo piaty stupeň ochrany. Chránené územia sú zároveň súčasťou jednotlivých prvkov územného systému ekologickej stability.

V riešení územného plánu je treba rešpektovať uvedené prírodné pamiatky.

### Chránené stromy

V riešenom území sa nenachádza legislatívou vyhlásený chránený strom.

Grafický priemet popisovaných javov je zaznamenaný vo výkrese Krajinnno-ekologický plán v mierke 1:10 000, ktorý je samostatnou súčasťou prieskumov a rozborov ÚPN obce Šarkan.

### Medzinárodne významné mokrade

V centrálnej časti riešeného územia sa nachádza lokalita zapísaná do ramsarského zoznamu medzinárodne významných mokradí (26.5.1993) - Parížske močiare.

### Navrhované chránené územia európskeho významu

V zmysle § 6, ods.3 a §28 ods. 10 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny MŽP SR vyhláškou č. 24/2003 Z. z. vydalo zoznam biotopov európskeho významu, biotopov národného významu a prioritných biotopov, ktoré sú súčasťou tzv. území NATURA 2000.

V zmysle §27 zákona o ochrane prírody a krajiny je územím európskeho významu územie v Slovenskej republike tvorené jednou alebo viacerými lokalitami, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu alebo druhy európskeho významu. Na ich ochranu sa vyhlasujú chránené územia, ktoré sú zaradené v národnom zozname týchto lokalít, obstaraným MŽP SR.

Národný zoznam navrhovaných území európskeho významu schválila vláda SR uznesením č. 239 zo 17. marca 2004. Uverejnený bol v čiaske 3/2004 Vestníka MŽP SR.

Do riešeného územia zasahujú medzinárodne významné lokality ochrany prírody tzv. územia NATURA 2000. V Z časti riešeného územia sa nachádza chránené vtáčie územie Parížske močiare - SKCHVU020 s rozlohou cca 512 ha. Územie je zároveň súčasťou medzinárodne významných mokradí tzv. Ramsarskej konvencie.

### Ochrana prírodných zdrojov

Za najvýznamnejšie krajinnno-ekologické prvky možno v riešenom území považovať:

- stromové a krovité porasty mäkkého luhu pozdĺž potoka Paríž, s množstvom mokradových biotopov,
- vodná sieť potokov, regulovaných kanálov a prírodných jazierok v celom riešenom území, na ktorú je viazaná hodnotná krajinná zeleň.

## H. SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA

### H.1. Demografia

#### H.1.1. Vývoj počtu obyvateľov

Demografické údaje a údaje za bytový fond a občiansku vybavenosť sú uvádzané spoločne za všetky obce, pričom sú uvedené údaje za každú obec zvlášť, a to hlavne preto, že ide o spoločné širšie riešené územie (mikroregión), údaje sú komparabilné a je možnosť porovnávania údajov medzi jednotlivými obcami, a tak zistiť postavenie danej obce v riešenom území.

V roku 2004 k 31.12. žilo v riešenom území 22.150 obyvateľov, z toho 11.432 žien (52%).

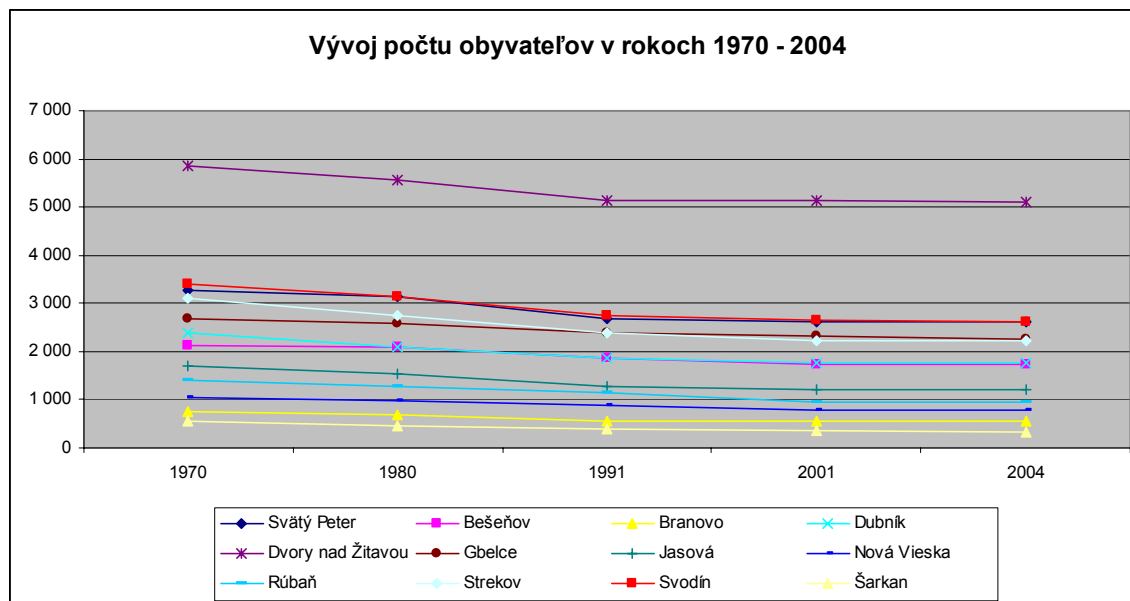
Index rastu počtu obyvateľov za obdobie 1970-2004 (78,24) poukazuje na pokles počtu obyvateľov vo všetkých obciach riešeného územia o 6.160 osôb. Mierny nárast obyvateľstva v posledných rokoch zaznamenala iba obec Branovo (aj to iba o 9 obyvateľov v rokoch 2001-2004). Index rastu poukazuje na najvýraznejší pokles počtu obyvateľov v obciach Šarkan, Rúbaň a Jasová.

Pre porovnanie index rastu v SR zaznamenal za sledované obdobie rokov 1970 – 2004 hodnotu 118,7, čo poukazuje na rast počtu obyvateľov v SR (nárast o 847.532 obyvateľov) v porovnaní s riešeným územím, ktoré zaznamenáva pokles obyvateľstva s hodnotou 78,24 (pokles o 6.160 obyvateľov).

#### Počet obyvateľov v obciach riešeného územia v r. 1970-2004

Názov obce	SL' 1970	SL' 1980	SL' 1991	SODB 2001	31.12. 2004	Index rastu 1991-2001	Index rastu 2001-2004	Index rastu 1970-2004	Úbytok počtu obyv. 1970-2004
Svätý Peter	3 277	3 135	2 671	2 621	2 611	98,13	99,62	79,68	-666
Bešeňov	2 127	2 086	1 877	1 723	1 721	91,80	99,88	80,91	-406
Branovo	765	693	560	561	570	100,18	101,60	74,51	-195
Dubník	2 377	2 103	1 857	1 775	1 762	95,58	99,27	74,13	-615
Dvory n/Žitavou	5 855	5 566	5 143	5 138	5 110	99,90	99,46	87,28	-745
Gbelce	2 667	2 588	2 374	2 311	2 259	97,35	97,75	84,70	-408
Jasová	1 694	1 532	1 275	1 204	1 201	94,43	99,75	70,90	-493
Nová Vieska	1 056	965	887	799	793	90,08	99,25	75,09	-263
Rúbaň	1 403	1 265	1 161	964	934	83,03	96,89	66,57	-469
Strekov	3 112	2 754	2 394	2 233	2 216	93,27	99,24	71,21	-896
Svodín	3 411	3 136	2 734	2 649	2 630	96,89	99,28	77,10	-781
Šarkan	566	450	396	350	343	88,38	98,00	60,60	-223
<b>riešené územie</b>	<b>28 310</b>	<b>26 273</b>	<b>23 329</b>	<b>22 328</b>	<b>22 150</b>	<b>95,71</b>	<b>99,20</b>	<b>78,24</b>	<b>-6 160</b>

Zdroj: Historický lexikón obcí, r. 2004 – Krajská správa ŠÚ SR v Nitre



Výskumné demografické centrum (Infostat, Bratislava) vypracovalo v r. 2004 Prognózu vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025. Východiskovým podkladom na výpočet prognózy bol počet a veková štruktúra obyvateľstva v okresoch k 31.12.2002.

Podľa tejto prognózy sa predpokladá do roku 2025 v okrese Komárno aj v okrese Nové Zámky pokles obyvateľstva (v okrese Komárno od SODB 2001 zo 108.556 na 97.210 v roku 2025, v okrese Nové Zámky od SODB 2001 zo 149.594 na 136.438 v roku 2025)

Na základe danej prognózy predpokladáme aj pokles obyvateľstva vo všetkých obciach riešeného územia nasledovne:

### Prognóza vývoja obyvateľstva v rokoch 2015 a 2025

Obec	Stav		Prognóza		Index rastu 2004 -2025
	SODB 2001	31.12.2004	2015	2025	
Svätý Peter	2 621	2611	2 501	2 366	90,60
Bešeňov	1 723	1721	1 663	1 587	92,19
Branovo	561	570	551	525	92,19
Dubník	1 775	1762	1 703	1 624	92,19
Dvory n/Žitavou	5 138	5110	4 939	4 711	92,19
Gbelce	2 311	2259	2 183	2 083	92,19
Jasová	1 204	1201	1 161	1 107	92,19
Nová Vieska	799	793	766	731	92,19
Rúbaň	964	934	903	861	92,19
Strekov	2 233	2216	2 142	2 043	92,19
Svodín	2 649	2630	2 542	2 425	92,19
Šarkan	350	343	331	316	92,19
<b>Riešené územie</b>	<b>22 328</b>	<b>22 150</b>	<b>21 384</b>	<b>20 378</b>	<b>92,00</b>

Zdroj: vlastný výpočet na základe údajov z Krajskej správy ŠÚ SR v Nitre z roku 2004 a Prognózy vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2025

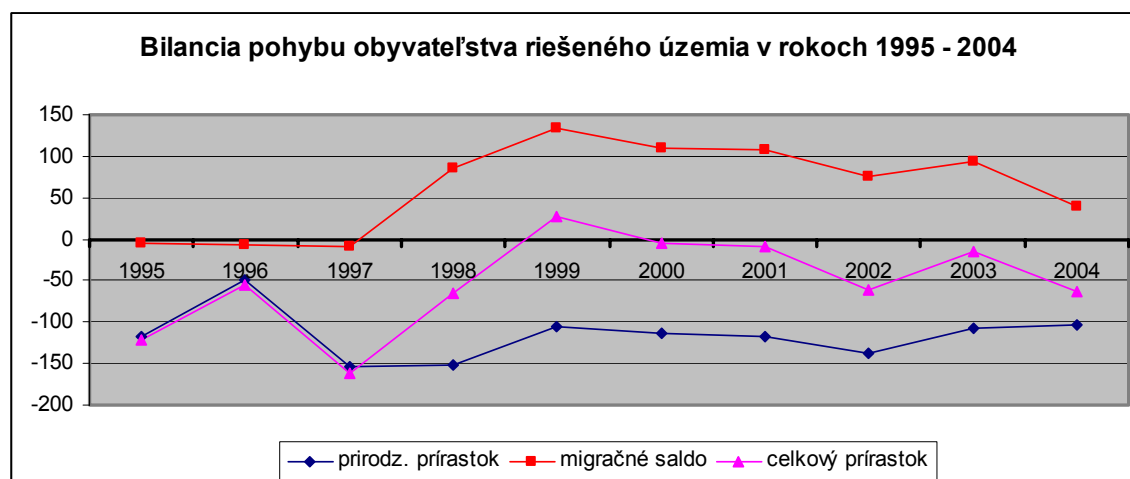
### H.1.2. Bilancia pohybu obyvateľstva

Bilancia pohybu obyvateľstva za posledných 10 rokov (1995–2004) poukazuje na prirodzený úbytok obyvateľstva za celé sledované obdobie, migračný prírastok od roku 1998. Celkový prírastok obyvateľstva zaznamenáva v celom sledovanom období s výnimkou roku 1999 záporné hodnoty.

**Bilancia pohybu obyvateľstva v obciach riešeného územia v rokoch 1995 – 2004**

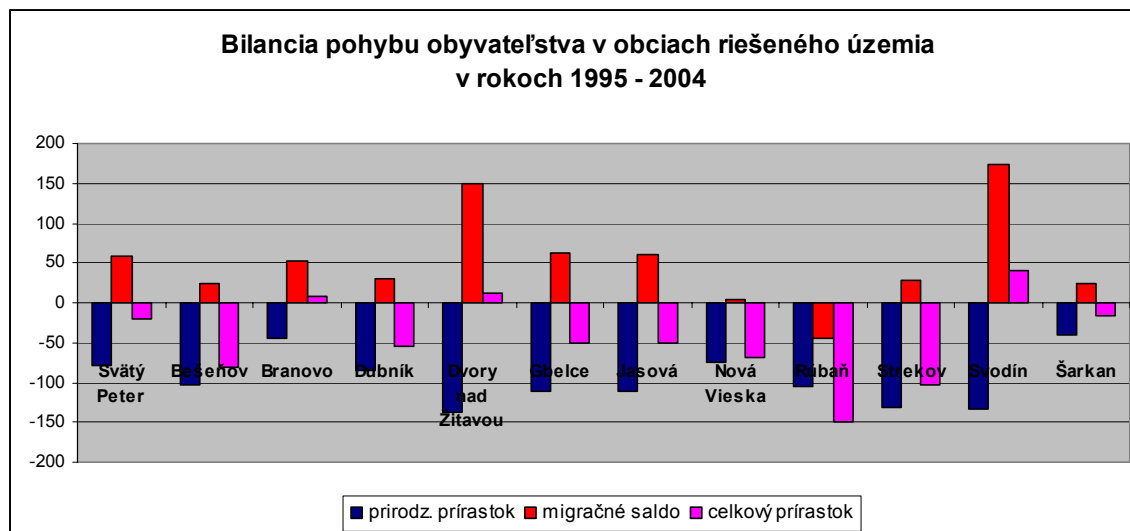
riešené územie spolu	stav k 1.1.	živo-narodení	zomrelí	prirodz. prírastok	prist'ahovaní	vyst'ahovaní	migračné saldo	celkový prírastok	stav k 31.12.
1995	22 809	209	326	-117	347	351	-4	-121	22 688
1996	22 688	235	285	-50	309	315	-6	-56	22 632
1997	22 632	212	366	-154	320	328	-8	-162	22 470
1998	22 470	199	351	-152	419	333	86	-66	22 404
1999	22 404	190	296	-106	412	279	133	27	22 431
2000	22 431	187	300	-113	367	258	109	-4	22 427
2001	22 299	187	304	-117	368	260	108	-9	22 290
2002	22 290	170	307	-137	351	276	75	-62	22 228
2003	22 228	182	290	-108	370	276	94	-14	22 214
2004	22 214	171	274	-103	326	287	39	-64	22 150
<b>1995 - 2004</b>		<b>1 942</b>	<b>3 099</b>	<b>-1 157</b>	<b>3 589</b>	<b>2 963</b>	<b>626</b>	<b>-531</b>	

Zdroj: Krajská správa ŠÚ SR v Nitre

**Bilancia pohybu obyvateľstva v obciach riešeného územia v rokoch 1995 – 2004**

Roky 1995 - 2004	živo-narodení	zomrelí	prirodz. prírastok	prist'ahovaní	vyst'ahovaní	migračné saldo	celkový prírastok
Svätý Peter	249	328	-79	379	320	59	-20
Bešeňov	141	245	-104	158	134	24	-80
Branovo	37	82	-45	149	96	53	8
Dubník	158	243	-85	307	277	30	-55
Dvory n/Žitavou	467	604	-137	751	601	150	13
Gbelce	195	307	-112	440	378	62	-50
Jasová	88	199	-111	207	147	60	-51
Nová Vieska	58	132	-74	101	96	5	-69
Rúbaň	76	181	-105	181	225	-44	-149
Strekov	192	324	-132	308	279	29	-103
Svodín	252	385	-133	524	350	174	41
Šarkan	29	69	-40	84	60	24	-16
<b>Riešené územie</b>	<b>1 942</b>	<b>3 099</b>	<b>-1 157</b>	<b>3 589</b>	<b>2 963</b>	<b>626</b>	<b>-531</b>

Zdroj: Krajská správa ŠÚ SR v Nitre



Obce riešeného územia zaznamenávajú celkový úbytok obyvateľstva, ktorý je spôsobený predovšetkým prirodzeným úbytkom. Migráciou je síce zaznamenaný mierny nárast obyvateľstva, ale je stále nižší ako je prirodzený úbytok obyvateľstva. Hlavným dôvodom úbytku obyvateľstva je zlá veková štruktúra, ktorá poukazuje na vysoký podiel poproduktívnej zložky obyvateľstva vo všetkých obciach riešeného územia, a tým je spôsobená aj vysoká mortalita obyvateľstva.

Všetky obce riešeného územia zaznamenali v rokoch 1995–2004 vyšší počet zomrelých ako narodených, naopak vyšší počet prisťahovaných ako vystahovaných (s výnimkou obce Rúbaň, ktorá zaznamenala migračný úbytok za sledované obdobie).

Z obcí riešeného zaznamenali za sledované obdobie rokov 1995-2004 celkový prírastok (spôsobený migračným prírastkom) iba obce Branovo, Dvory nad Žitavou a Svodín. Ostatné obce zaznamenávajú celkový úbytok obyvateľstva.

Dôvody prisťahovania sa do obcí, v ktorých je nedostatok pracovných príležitostí, môžu byť rôzne:

- rozhodnutie stráviť dôchodkový vek na vidieku,
- návrat do rodnej dediny,
- vzťah ku poľnohospodárskym prácam,
- prenechanie bytu v meste mladým,
- nižšie životné náklady,
- dobré životné prostredie (ticho, zeleň, príroda, pokojnejší život,...),
- neexistujúce väzby na doterajšie bydlisko.

### H.1.3. Veková štruktúra obyvateľstva

Veková štruktúra riešeného územia zaznamenáva pokles predproduktívnej zložky obyvateľstva z 19,59% v r. 1991 na 16,79% v r. 2001, nárast obyvateľov produktívneho veku z 56,28% na 59,45% v r. 2001, poproduktívna zložka obyvateľov mierne klesla z 24,12% na 23,59%.

Medzi obce s najvyšším podiel predproduktívnej zložky (vyšší podiel ako je priemer riešeného územia – 16,79%) patria obce: Svätý Peter, Svodín, Dubník, Dvory nad Žitavou.

Vysoký podiel poproduktívneho obyvateľstva (nad priemer riešeného územia – 23,59%) majú obce Šarkan, Rúbaň, Jasová, Strekov, Dubník a Branovo

**Veková štruktúra obyvateľov riešeného územia v % v r. 1991 a 2001**

	1991			2001		
	predprodukt.	produkt.	poprodukt.	predprodukt.	produkt.	poprodukt.
Svätý Peter	19,54	60,01	20,44	19,20	59,70	21,00
Bešeňov	19,07	60,58	20,35	14,90	62,40	22,70
Branovo	17,32	56,79	25,89	16,40	59,00	24,60
Dubník	20,95	54,60	24,45	17,30	57,00	25,50
Dvory n/Žitavou	21,56	57,50	20,94	16,80	61,20	21,90
Gbelce	20,05	54,42	25,53	16,60	60,60	22,30
Jasová	17,02	56,55	26,43	15,90	56,60	27,20
Nová Vieska	22,55	54,68	22,77	15,50	62,30	22,20
Rúbaň	13,78	50,65	35,57	15,90	52,60	30,90
Strekov	18,71	55,93	25,36	16,20	57,30	26,20
Svodín	19,24	54,83	25,93	17,30	60,20	22,30
Šarkan	17,42	44,70	37,88	14,90	52,30	32,60
<b>Riešené územie</b>	<b>19,59</b>	<b>56,28</b>	<b>24,12</b>	<b>16,79</b>	<b>59,45</b>	<b>23,59</b>
<b>Priemer SR</b>	<b>24,91</b>	<b>57,75</b>	<b>17,33</b>	<b>18,88</b>	<b>62,26</b>	<b>17,98</b>

Zdroj: SL 1991, SODB 2001

**Veková štruktúra obyvateľov riešeného územia v roku 2004**

	Počet obyv. k 31.12. 2004	v tom vo veku						Priemerný vek	Index starnutia
		absolútne			v %				
		predprod.	produkt.	poprod.	predprod.	produkt.	poprod.		
Svätý Peter	2 611	440	1 622	549	16,85	62,12	21,03	37,99	124,77
Bešeňov	1 721	237	1 079	405	13,77	62,70	23,53	39,92	170,89
Branovo	570	82	348	140	14,39	61,05	24,56	40,39	170,73
Dubník	1 762	268	1 052	442	15,21	59,70	25,09	40,14	164,93
Dvory n/Žit.	5 110	781	3 175	1 154	15,28	62,13	22,58	39,10	147,76
Gbelce	2 259	333	1 419	507	14,74	62,82	22,44	39,20	152,25
Jasová	1 201	181	694	326	15,07	57,79	27,14	41,22	180,11
Nová Vieska	793	112	497	184	14,12	62,67	23,20	39,18	164,29
Rúbaň	934	127	521	286	13,60	55,78	30,62	42,74	225,20
Strekov	2 216	313	1 302	601	14,12	58,75	27,12	41,02	192,01
Svodín	2 630	447	1 607	576	17,00	61,10	21,90	38,86	128,86
Šarkan	343	54	188	101	15,74	54,81	29,45	42,09	187,04
<b>Riešené územie</b>	<b>22 150</b>	<b>3 375</b>	<b>13 504</b>	<b>5 271</b>	<b>15,24</b>	<b>60,97</b>	<b>23,80</b>		<b>156,18</b>
<b>SR</b>	<b>5 384 822</b>	<b>918 915</b>	<b>3 443 735</b>	<b>1 022 172</b>	<b>17,06</b>	<b>63,95</b>	<b>18,98</b>	<b>37,13</b>	<b>111,24</b>

Zdroj: Krajská správa ŠÚ SR v Nitre

Veková štruktúra obyvateľstva v roku 2004 poukazuje na vysoký podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku vo všetkých obciach riešeného územia, index starnutia obyvateľstva poukazuje na najvyšší podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku hlavne v obciach Rúbaň, Strekov, Šarkan, Jasová, Bešeňov, Branovo, Dubník, Nová Vieska, ktoré vykazujú vyššie hodnoty indexu starnutia ako je priemer riešeného územia.

Všetky obce riešeného územia majú nižší podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku a vyšší podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku ako je priemer SR v r. 2004.

### H.1.4. Národnostná štruktúra obyvateľstva

V riešenom území sa hlásilo v r. 2001 k slovenskej národnosti iba 27,41 % obyvateľov, 70,52% k maďarskej národnosti, 0,72% k rómskej národnosti a 0,42% k českej národnosti. Nad 90%-tný podiel obyvateľov slovenskej národnosti mali iba obce Branovo (97,33%) a Jasová (96,26%). Najviac obyvateľov maďarskej národnosti (nad 80%) sa hlásilo v obciach Strekov, Nová Vieska, Šarkan, Rúbaň a Bešeňov.

#### Národnostná štruktúra obyvateľov riešeného územia v % v r. 2001

	Národnostná štruktúra obyvateľstva v % v roku 2001					
	slovenská	maďarská	rómska	česká	iná a nezistená	spolu
Svätý Peter	25,75	73,64	0,00	0,27	0,34	100,00
Bešeňov	19,56	80,09	0,00	0,23	0,12	100,00
Branovo	97,33	2,50	0,00	0,00	0,18	100,00
Dubník	32,68	64,39	0,06	0,90	1,97	100,00
Dvory n/Žitavou	25,75	71,70	1,40	0,39	0,76	100,00
Gbelce	22,11	74,34	0,04	0,87	2,64	100,00
Jasová	96,26	2,41	0,00	0,66	0,66	100,00
Nová Vieska	11,39	87,98	0,00	0,00	0,63	100,00
Rúbaň	13,17	85,27	0,10	0,31	1,14	100,00
Strekov	9,54	88,80	0,99	0,18	0,49	100,00
Svodín	19,63	77,01	2,27	0,42	0,68	100,00
Šarkan	10,57	85,71	0,86	0,00	2,86	100,00
<b>Riešené územie</b>	<b>27,41</b>	<b>70,52</b>	<b>0,72</b>	<b>0,42</b>	<b>0,94</b>	<b>100,00</b>
<b>Priemer SR</b>	<b>85,8</b>	<b>9,7</b>	<b>1,7</b>	<b>0,8</b>	<b>2,00</b>	<b>100,00</b>

Zdroj: SODB 2001

### H.1.5. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

V r. 2001 malo v riešenom území 42,17% obyvateľov základné vzdelanie, 31,96% učňovské a stredné bez maturity, 20,75% učňovské a stredné s maturitou a 3,34% vysokoškolské vzdelanie. Oproti celoslovenskému priemeru je vzdelanostná štruktúra obyvateľstva riešeného územia výrazne horšia s vysokým zastúpením obyvateľstva so základným vzdelaním a nízkym zastúpením obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním.

Najpriaznivejšiu vzdelanostnú štruktúru obyvateľstva zaznamenávajú obce Nová Vieska, Gbelce a Dvory nad Žitavou s najnižším podielom obyvateľstva so základným vzdelaním a vyšším zastúpením obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním.

Najhoršiu vzdelanostnú štruktúru má obec Šarkan, čo je spôsobené aj nepriaznivou vekovou štruktúrou obyvateľstva s najvyšším podielom obyvateľstva v poproduktívnom veku v rámci obcí riešeného územia.



**Vzdelanostná štruktúra obyv. riešeného územia v % r. 2001 (obyv. nad 16 rokov)**

	Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v % v roku 2001						
	základné	učňovské a stredné bez maturity	učňovské a stredné s maturitou	vyššie	vysokoškolské	ostatní bez udania a bez školského vzdelania	spolu obyv. nad 16 rokov
Svätý Peter	42,56	34,21	18,89	0,14	3,48	0,72	100,00
Bešeňov	44,68	35,14	17,57	0,41	1,72	0,48	100,00
Branovo	40,34	36,91	17,60	0,21	3,65	1,29	100,00
Dubník	41,67	34,92	17,29	0,21	3,31	2,62	100,00
Dvory n/Žitavou	40,05	31,19	22,90	0,31	4,19	1,35	100,00
Gbelce	36,17	35,08	21,69	0,26	3,66	3,14	100,00
Jasová	44,19	33,96	19,36	0,00	2,38	0,10	100,00
Nová Vieska	35,74	27,93	24,92	0,15	4,95	6,31	100,00
Rúbaň	47,27	29,40	19,23	0,25	1,86	1,99	100,00
Strekov	45,68	28,76	20,32	0,38	3,68	1,19	100,00
Svodín	45,25	27,21	24,03	0,37	2,81	0,32	100,00
Šarkan	50,68	32,99	12,59	0,68	1,02	2,04	100,00
<b>Riešené územie</b>	<b>42,17</b>	<b>31,96</b>	<b>20,75</b>	<b>0,28</b>	<b>3,34</b>	<b>1,51</b>	<b>100,00</b>
<b>Priemer SR</b>	<b>26,35</b>	<b>29,40</b>	<b>31,43</b>	<b>0,62</b>	<b>9,85</b>	<b>2,35</b>	<b>100,00</b>

Zdroj: SODB 2001

**H.1.6. Náboženská štruktúra obyvateľstva**

Náboženská štruktúra obyvateľstva riešeného územia poukazuje na silné zastúpenie obyvateľstva hlásiaceho sa k rímskokatolíckej cirkvi (86,58%), na druhom mieste je reformovaná kresťanská cirkev (5,47%, v obci Nová Vieska až 70%-tami).

**Náboženská štruktúra obyv. riešeného územia v % r. 2001 (obyv. nad 16 rokov)**

	Náboženská štruktúra obyv. riešeného územia v % r. 2001							
	Spolu – rímskokatolícka cirkev	Spolu - evanjelická cirkev augsburského vyznania	Spolu - reformovaná kresťanská cirkev	Spolu - náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	Spolu ostatné	Spolu - bez vyznania	Spolu – nezistené	Spolu
Svätý Peter	76,15	6,49	11,10	0,38	1,60	3,78	0,50	100,00
Bešeňov	97,50	1,10	0,46	0,00	0,17	0,58	0,17	100,00
Branovo	95,54	1,60	0,00	0,00	1,07	0,89	0,89	100,00
Dubník	84,06	0,56	6,03	0,28	0,39	5,69	2,99	100,00
Dvory n/Žit.	89,90	1,93	1,36	0,76	1,58	3,39	1,09	100,00
Gbelce	81,70	1,82	2,73	0,43	0,43	8,74	4,15	100,00
Jasová	93,27	0,08	0,75	0,00	0,00	3,16	2,74	100,00
Nová Vieska	21,03	1,75	70,84	0,00	2,50	3,13	0,75	100,00
Rúbaň	94,61	0,21	1,87	0,00	0,21	0,62	2,49	100,00
Strekov	94,72	0,00	2,06	0,00	0,04	2,51	0,67	100,00
Svodín	94,38	0,68	1,25	0,08	0,64	2,30	0,68	100,00
Šarkan	86,57	0,00	2,86	1,71	0,00	5,14	3,71	100,00
<b>Riešené územie</b>	<b>86,58</b>	<b>1,72</b>	<b>5,47</b>	<b>0,32</b>	<b>0,85</b>	<b>3,56</b>	<b>1,50</b>	<b>100,00</b>
<b>Priemer SR</b>	<b>68,93</b>	<b>6,93</b>	<b>2,04</b>	<b>0,38</b>	<b>5,77</b>	<b>12,96</b>	<b>2,99</b>	<b>100,00</b>

Zdroj: SODB 2001

## H.2. Ekonomická aktivita, zamestnanosť, nezamestnanosť

V r. 2001 žilo v riešenom území 10.839 ekonomicky aktívnych osôb, podiel ekonomicky aktívnych z celkového počtu trvale bývajúcich predstavoval 48,54%.

Zamestnanecká štruktúra riešeného územia zaznamenáva najvyšší podiel zamestnaných v terciérnom sektore (38,87%), na druhom mieste zamestnaní v primárnom sektore (20,78%) a na treťom mieste zamestnaní v sekundárnom sektore (20,20%).

Porovnaním podielov zamestnaných v riešenom území s podielom zamestnaných podľa slovenského priemeru je v riešenom území výrazne vyšší podiel zamestnaných v primárnom sektore a nižší podiel zamestnaných v sekundárnom a terciérnom sektore.

Za prácou mimo svojho bydliska odchádza 3.240 osôb, t. z. 29,89% z ekonomicky aktívnych.

### Zamestnanecká štruktúra obyvateľstva v r. 2001

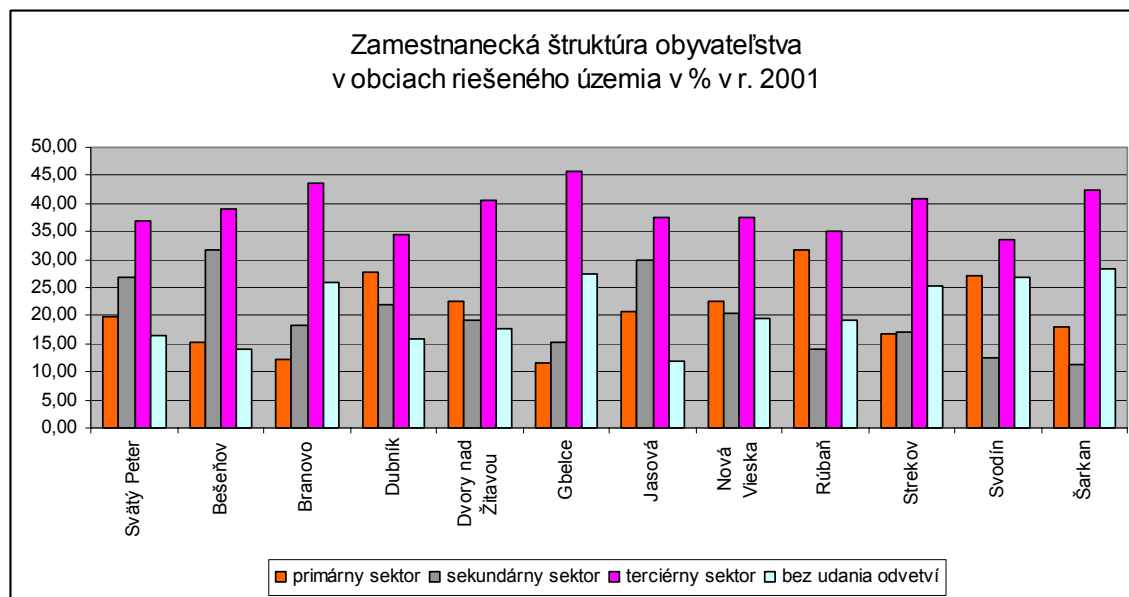
Riešené územie spolu	primárny sektor	sekundárny sektor	terciérny sektor	bez udania odvetví	EA spolu
absolútne hodnoty	2 252	2 189	4 213	2 185	10 839
v %	20,78	20,20	38,87	20,16	100,00

Zdroj: SODB 2001

### Zamestnanecká štruktúra obyvateľstva v % v r. 2001 v obciach riešeného územia

Obce riešeného územia	primárny sektor	sekundárny sektor	terciérny sektor	bez udania odvetví	EA spolu
Svätý Peter	19,85	26,77	36,85	16,54	100,00
Bešeňov	15,18	31,81	39,06	13,95	100,00
Branovo	12,23	18,35	43,53	25,90	100,00
Dubník	27,89	21,80	34,35	15,96	100,00
Dvory n/Žitavou	22,63	19,19	40,42	17,76	100,00
Gbelce	11,73	15,16	45,81	27,30	100,00
Jasová	20,70	30,00	37,37	11,93	100,00
Nová Vieska	22,50	20,50	37,50	19,50	100,00
Rúbaň	31,65	14,15	35,01	19,18	100,00
Strekov	16,86	17,06	40,73	25,35	100,00
Svodín	27,09	12,54	33,67	26,70	100,00
Šarkan	17,88	11,26	42,38	28,48	100,00
<b>Riešené územie</b>	<b>20,78</b>	<b>20,20</b>	<b>38,87</b>	<b>20,16</b>	<b>100,00</b>
<b>SR</b>	<b>5,38</b>	<b>27,54</b>	<b>44,43</b>	<b>22,65</b>	<b>100,00</b>

Zdroj: SODB 2001



### Pracovné príležitosti v jednotlivých obciach riešeného územia:

Pracovné príležitosti			
Svätý Peter	počet nezamestnaných: 260		
	Zdroj zamestnanosti:		
	GÁL s.r.o., Svätý Peter	druh: krajčírska dielňa	počet zamestnancov: 60
	NAWAX, L. Klíč	výroba medzistienok	20
	Hilda Hamranová SHR	poľnohospodárstvo	10
	J+J Ing. Jozef Jobbágy	poľnohospodárstvo, a potravinárstvo	10
	Viliam Zsided SHR	poľnohospodárstvo	10
	Ing. Jolana Jobbágyová	obchody	18
	Vojtech Bagin	stolár	2
	Štefan Cserge	výroba cestovín	4
	Oto Krnáč	rozličný tovar	10
	Judita Badalová	potraviny + mäso	4
VPS obce Svätý Peter	verejno-prospešné práce	20	
Agroekospol, s.r.o	poľnohospodárstvo	85	
Bešeňov	- počet nezamestnaných : 150		
	- Firma Gubo - počet zamestnancov : 35		
	- druh : pozemné práce		
	- Tobgrow, s.r.o. - počet zamestnancov : 40		
	- druh : pestovanie tabaku		
	- Agroprofit, a.s. - počet zamestnancov : 25		
	- druh : poľnohospodárske práce		
	- Jednota SD - počet zamestnancov : 7		
	- druh : predaj potravín, mäsa, mäsových výrobkov a iného tovaru		
	- Slovenská pošta, a.s. - počet zamestnancov : 3		
- Obec Bešeňov - Obecný úrad			
- administratíva : 4			
- technický personál : 2			
- Školstvo			
- učitelia : 14			
- technický personál : 4			
Branovo	- v obci je 18 % nezamestnanosť,		
	- v obci je niekoľko malých firiem, ktoré si nevyžadujú vytvárať nové prac. miesta a tak znížiť percento nezamestnanosti.		

Dubník	V obci je 126 nezamestnaných z toho 57 mužov a 69 žien. Podiel nezamestnanosti je 7,10 %. Najväčším zamestnávateľom v obci je firma AT DUNAJ s.r.o. so sídlom v Rožňave – vykonáva poľnohospodársku činnosť – rastlinnú výrobu a živočíšnu výrobu s počtom 50 zamestnancov v obci Dubník. Druhá väčšia firma v obci je AGROCONTRACT MIKULÁŠ a.s. so sídlom v Mikuláši, vykonáva poľnohospodárske činnosti – rastlinnú i živočíšnu výrobu s počtom zamestnancov 30. Iné väčšie firmy v obci nie sú. Vykonávajú svoju činnosť SHR, podnikajú občania v obchode a služieb.
Gbelce	Počet osôb v produktívnom veku k 01.01.2002 1187 osôb Počet nezamestnaných k 30.04.2006 229 osôb V obci je minimálna možnosť zamestnania, čoho následkom je odchod občanov za prácou do iných regiónov, najčastejšie nachádzajú zamestnanie v Maďarskej republike v montážnych závodoch.
Jasová	Počet nezamestnaných: 101  Významné zdroje zamestnanosti: AGROREA s.r.o., Jasová 616 zamestnancov Počet zamestnancov: 25 VINOHRADY Jasová, s.r.o. 4 zamestnanci AGRIKO, s.r.o. Jasová zamestnancov 13 Roľnícke družstvo Jasová 3 zamestnanci TOS Jasová, a.s. – oprava strojov zamestnancov 71 RALTEX, s.r.o. – krajčírsk a dielňa zamestnancov 25
Nová Vieska	neuveďené údaje
Rúbaň	Počet nezamestnaných – 54 Rúbanka s.r.o.Rúbaň (poľnohosp.) – 61 zamestnancov AT DUNAJ s.r.o. Rožňava (poľnohosp.) – 15 zamestnancov Obchod – 5 zamestnancov Pohostinstvo – 5 zamestnancov Pošta – 2 zamestnanci Školstvo – 10 zamestnancov Samospráva – 15 zamestnancov Súkromní podnikatelia a SHR – 10 zamestnancov
Strekov	Počet nezamestnaných k 1.1. 2006 – 135 PD Strekov – poľnohospodárstvo: 135 zamestnancov Obchod a reštaurácie: 25 zamestnancov Verejná správa: 10 zamestnancov Školstvo: 25 zamestnancov Kamiónová doprava: 30 zamestnancov Drevárska výroba: 20 zamestnancov
Svodín	Počet nezamestnaných – 242 Poľnohospodárske družstvo – 110 zamestnancov Obec Svodín – 75 zamestnancov Baliarne Mánya Rubina s. r.o. Jonagold Karloff Distillery company s.r.o.
Šarkan	Sušička tabaku – okolo 15 zamestnancov Živnostníci, samozamestnávateľa – 1 elektrikár, 1 vodič nákladnej dopravy, 1 majiteľ - potraviny + krčma Diva – Živnostníci, samozamestnávateľa – 1 pestovateľ, 1 chovateľ kráv

Zdroj: dotazník – jednotlivé obce

K 30.4.2006 (údaje za obec Svätý Peter sú k 31.3.2006) bolo v obciach riešeného územia podľa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny nezamestnaných 1 823 ľudí a ich štruktúra bola nasledovná:

**Nezamestnanosť podľa pohlavia k 30.4.2006**

Územie	Spolu UoZ	Ženy
Svätý Peter*	269	106
Bešeňov	122	75
Branovo	49	26
Dubník	126	57
Dvory n./Žitavou	427	202
Gbelce	229	117
Jasová	90	58
Nová Vieska	55	22
Rúbaň	54	32
Strekov	137	69
Svodín	238	116
Šarkan	27	16
<b>Riešené územie</b>	<b>1 823</b>	<b>896</b>

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Nových Zámkoch, v Komárne  
údaje za obec Svätý Peter sú k 31.3. 2006

**Nezamestnanosť podľa veku k 30.4.2006**

Územie	Vek spolu	do 19 rokov	20-24 rokov	25-29 rokov	30-34 rokov	35-39 rokov	40-44 rokov	45-49 rokov	50-54 rokov	55-59 rokov	60 rokov +
Svätý Peter*	269	10	20	25	34	25	48	45	40	18	4
Bešeňov	122	2	7	6	15	11	14	24	26	16	1
Branovo	49	2	1	10	0	11	6	4	12	3	0
Dubník	126	2	17	13	17	8	16	16	25	11	1
Dvory n./Žit.	427	22	63	50	44	32	63	62	69	22	0
Gbelce	229	5	29	26	24	24	29	35	39	18	0
Jasová	90	3	3	6	13	11	16	15	15	7	1
Nová Vieska	55	3	6	10	3	9	4	5	12	3	0
Rúbaň	54	1	6	5	3	6	9	12	6	6	0
Strekov	137	0	12	10	20	8	19	30	26	11	1
Svodín	238	9	16	42	35	33	20	28	37	18	0
Šarkan	27	2	2	5	2	2	5	3	4	2	0
<b>Riešené územie</b>	<b>1823</b>	<b>61</b>	<b>182</b>	<b>208</b>	<b>210</b>	<b>180</b>	<b>249</b>	<b>279</b>	<b>311</b>	<b>135</b>	<b>8</b>
<b>Riešené územie v %</b>	<b>100,00</b>	<b>3,35</b>	<b>9,98</b>	<b>11,4</b>	<b>11,52</b>	<b>9,87</b>	<b>13,66</b>	<b>15,30</b>	<b>17,06</b>	<b>7,41</b>	<b>0,44</b>

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Nových Zámkoch, v Komárne

● údaje za obec Svätý Peter sú k 31.3. 2006

**Nezamestnanosť podľa vzdelania k 30.4.2006**

Územie	Vzdel. spolu	Bez vzdel.	Základné vzdel.	Vyučení	SOU bez matur.	SOU US s matur.	GYM.	SOS s matur.	Vyššie vzdel.	VŠ vzdel.
Svätý Peter*	269	3	120	92	17	14	4	13	1	5
Bešeňov	122	0	50	50	7	5	2	8	0	0
Branovo	49	0	22	19	2	2	2	2	0	0
Dubník	126	0	63	41	2	3	5	11	1	0
Dvory n/Žit.	427	4	219	135	6	11	7	42	1	2
Gbelce	229	0	80	80	16	19	9	22	1	2
Jasová	90	0	24	42	2	3	2	16	0	1
Nová Vieska	55	0	13	21	8	5	1	6	0	1
Rúbaň	54	0	31	19	0	1	3	0	0	0
Strekov	137	0	78	36	2	4	4	13	0	0
Svodín	238	0	108	70	26	12	4	16	0	2
Šarkan	27	0	10	10	2	1	2	2	0	0
<b>Riešené územie</b>	<b>1823</b>	<b>7</b>	<b>818</b>	<b>615</b>	<b>90</b>	<b>80</b>	<b>45</b>	<b>151</b>	<b>4</b>	<b>13</b>
<b>Riešené územie v %</b>	<b>100,00</b>	<b>0,38</b>	<b>44,87</b>	<b>33,74</b>	<b>4,94</b>	<b>4,39</b>	<b>2,47</b>	<b>8,28</b>	<b>0,22</b>	<b>0,71</b>

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Nových Zámkoch, v Komárne údaje za obec Svätý Peter sú k 31.3. 2006

K 30.4. 2006 bola miera nezamestnanosti podľa údajov z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v okrese Komárno (10,11%) nižšia ako bol celoslovenský priemer s hodnotou 11,04%, v okrese Nové Zámky (11,99%) bola mierne vyššia ako bol celoslovenský priemer. Nitriansky kraj dosahoval k danému dátumu mieru nezamestnanosti 11,10%.

**H.3. Domový a bytový fond****H.3.1. Počet domov, bytov a cenzových domácností**

Podľa Sčítania ľudu, domov a bytov v r. 2001 je v riešenom území 8.130 domov, z toho trvale obývaných domov 6.983, z toho RD 6.883 (98,57 %). Neobývaných domov je 1.147 (14,12 %).

Bytov je v r. 2001 spolu 8.438, z toho 7.256 trvale obývaných bytov, z toho sa 6.902 bytov (t. j. 95,12 %) nachádza v RD. Neobývaných je 1.182 bytov (14,01%).

Trvale bývajúcich osôb na jeden trvale obývaný byt je 3,06, najviac osôb pripadajúcich na jeden byt (nad priemer riešeného územia) majú obce Nová Vieska, Bešeňov, Svätý Peter, Dvory nad Žitavou, Strekov, Branovo.

Obytnej plochy na jeden trvale obývaný byt je 70,0 m<sup>2</sup>, obytných miestností na jeden trvale obývaný byt je 3,78.

**Domový a bytový fond**

	Trvale obývané domy	Byty spolu	Trvale obývané byty	z toho v RD trvale obývané byty	z toho v RD trvale obývané byty v %	Neobývané byty	Počet CD	Počet HD
Svätý Peter	803	907	817	794	97,18	90	1 002	970
Bešeňov	536	603	539	536	99,44	64	606	582
Branovo	178	219	179	173	96,65	40	186	186
Dubník	539	711	594	524	88,22	117	647	617
Dvory n/ Žit.	1 570	1 820	1 617	1 556	96,23	203	1 974	1 877
Gbelce	708	893	764	694	90,84	129	934	838
Jasová	373	530	419	356	84,96	111	466	461
Nová Vieska	242	285	246	246	100,00	39	292	262
Rúbaň	312	376	320	312	97,50	56	379	374
Strekov	699	862	719	698	97,08	143	1 088	781
Svodín	896	1 059	915	887	96,94	144	1 051	967
Šarkan	127	173	127	126	99,21	46	162	148
<b>Riešené územie</b>	<b>6 983</b>	<b>8 438</b>	<b>7 256</b>	<b>6 902</b>	<b>95,12</b>	<b>1 182</b>	<b>8 787</b>	<b>8 063</b>

Zdroj: SODB 2001

**Počet osôb na 1 byt, 1 CD, 1 HD**

	počet osôb na 1 byt	počet osôb na 1 CD	počet osôb na 1 HD
Svätý Peter	3,17	2,59	2,67
Bešeňov	3,19	2,83	2,95
Branovo	3,09	2,97	2,97
Dubník	2,98	2,74	2,87
Dvory n/ Žitavou	3,17	2,59	2,73
Gbelce	3,00	2,45	2,73
Jasová	2,86	2,57	2,60
Nová Vieska	3,25	2,74	3,05
Rúbaň	3,01	2,54	2,58
Strekov	3,09	2,05	2,85
Svodín	2,89	2,51	2,73
Šarkan	2,75	2,15	2,36
<b>Riešené územie</b>	<b>3,06</b>	<b>2,53</b>	<b>2,76</b>

Zdroj: SODB 2001

**H.3.2. Veková štruktúra bytového fondu**

Veková štruktúra bytov v riešenom území poukazuje na starý bytový fond, kde do obdobia výstavby pred rokom 1970 spadá až 61,6% bytov a po roku 1970 iba 38,4% bytov.

Najvýraznejšia bola výstavba v rokoch 1946–1970, kedy bolo vystavaných až 41,25% bytov. Veľmi nízka bola výstavba v poslednom desaťročí 1991–2001, kedy pribudlo iba 6,11% bytov.

**Veková štruktúra bytového fondu v %**

	Veková štruktúra bytového fondu v %							
	1899 a nezistené	1900 - 1919	1920 - 1945	1946 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2001	spolu
Svätý Peter	4,77	7,47	10,53	39,17	21,42	9,06	7,59	100,00
Bešeňov	2,97	2,23	5,01	40,63	25,97	16,51	6,68	100,00
Branovo	3,91	1,68	20,67	37,43	11,17	15,08	10,06	100,00
Dubník	5,39	4,04	11,95	45,62	19,87	10,61	2,53	100,00
Dvory n/Žit.	2,29	5,57	10,95	39,70	21,83	13,61	6,06	100,00
Gbelce	5,63	2,75	13,74	43,06	15,71	12,30	6,81	100,00
Jasová	4,77	4,53	9,79	42,00	20,53	11,22	7,16	100,00
Nová Vieska	1,22	0,81	17,07	39,43	19,11	15,85	6,50	100,00
Rúbaň	3,13	4,38	12,81	49,06	15,63	10,63	4,38	100,00
Strekov	2,23	3,76	10,99	46,87	16,69	13,49	5,98	100,00
Svodín	3,61	8,96	15,19	32,79	19,78	14,10	5,57	100,00
Šarkan	3,94	5,51	7,87	61,42	6,30	8,66	6,30	100,00
<b>Riešené územie</b>	<b>3,60</b>	<b>4,99</b>	<b>11,78</b>	<b>41,25</b>	<b>19,54</b>	<b>12,73</b>	<b>6,11</b>	<b>100,00</b>

Zdroj: SODB 2001

**H.3.3. Veľkosť a kategória bytov**

Podľa veľkosti bytov prevažujú 3-izbové (33,92%) a štvorizbové byty (26,83%).

**Veľkosť bytov**

	Veľkosť bytov					
	1 obytná miestnosť	2 obytné miestnosti	3 obytné miestnosti	4 obytné miestnosti	5 a viac obytných miestností	byty spolu
Svätý Peter	18	86	259	254	200	817
Bešeňov	2	25	134	180	198	539
Branovo	0	17	56	53	53	179
Dubník	18	134	261	121	60	594
Dvory n/Žitavou	30	199	522	394	472	1 617
Gbelce	6	79	282	198	199	764
Jasová	5	65	205	93	51	419
Nová Vieska	11	39	82	55	59	246
Rúbaň	5	32	130	80	73	320
Strekov	13	88	225	201	192	719
Svodín	6	86	259	295	269	915
Šarkan	2	28	46	23	28	127
<b>Riešené územie</b>	<b>116</b>	<b>878</b>	<b>2 461</b>	<b>1 947</b>	<b>1 854</b>	<b>7 256</b>
<b>Riešené územie v %</b>	<b>1,60</b>	<b>12,10</b>	<b>33,92</b>	<b>26,83</b>	<b>25,55</b>	<b>100,00</b>

Zdroj: SODB 2001

Podľa kategórie bytov nie je bytový fond priaznivý, keďže do IV. kategórie spadá až 17,43% bytov a do I. kategórie iba 51,97% bytov.



**Kategória bytov – absolútne hodnoty**

	Kategória bytov v r. 2001 – absolútne hodnoty				
	I. Kategória	II. Kategória	III. Kategória	IV. Kategória	spolu
Svätý Peter	334	258	89	136	817
Bešeňov	330	92	46	71	539
Branovo	99	37	7	36	179
Dubník	289	148	45	112	594
Dvory n/Žitavou	1 022	236	68	291	1 617
Gbelce	413	178	47	126	764
Jasová	200	67	44	108	419
Nová Vieska	132	47	26	41	246
Rúbaň	133	64	55	68	320
Strekov	326	181	114	98	719
Svodín	452	195	114	154	915
Šarkan	41	31	31	24	127
<b>Riešené územie</b>	<b>3 771</b>	<b>1 534</b>	<b>686</b>	<b>1 265</b>	<b>7 256</b>

Zdroj: SODB 2001

**Kategória bytov – v %**

	Kategória bytov v r. 2001 – v %				
	I. Kategória	II. Kategória	III. Kategória	IV. Kategória	spolu
Svätý Peter	40,90	31,60	10,90	16,60	100,00
Bešeňov	61,20	17,10	8,50	13,20	100,00
Branovo	55,30	20,70	3,90	20,10	100,00
Dubník	48,70	24,90	7,60	18,90	100,10
Dvory n/Žitavou	63,20	14,60	4,20	18,00	100,00
Gbelce	54,10	23,30	6,20	16,50	100,10
Jasová	47,70	16,00	10,50	25,80	100,00
Nová Vieska	53,70	19,10	10,60	16,70	100,10
Rúbaň	41,60	20,00	17,20	21,30	100,10
Strekov	45,30	25,20	15,90	13,60	100,00
Svodín	49,40	21,30	12,50	16,80	100,00
Šarkan	32,30	24,40	24,40	18,90	100,00
<b>Riešené územie</b>	<b>51,97</b>	<b>21,14</b>	<b>9,45</b>	<b>17,43</b>	<b>100,00</b>

Zdroj: SODB 2001

**H.3.4. Vybavenosť bytov**

Údaje zo SODB 2001 poukazujú na nízku vybavenosť bytov v obciach riešeného územia: podiel bytov s vodovodom v byte má 85,65% bytov, podiel bytov bez vodovodu predstavuje 9,65% bytov, splachovací záchod má v riešenom území iba 66,10% bytov, kúpeľňou alebo sprchovacím kútom je vybavených iba 82,48% bytov.

**Vybavenosť bytov v %**

	Podiel bytov								
	s plynom zo siete	s vodovodom v byte	s vodovodom mimo bytu	bez vodovodu	nezistené	prípojka na kanalizačnú sieť	septik (žumpa)	so splachovacím záchodom	s kúpeľňou alebo sprch. kútom
Svätý Peter	88,13	87,15	3,30	7,71	1,84	0,12	82,62	68,18	82,86
Bešeňov	89,42	86,64	0,19	10,76	2,41	0,00	87,94	71,99	86,83
Branovo	93,30	79,33	1,68	13,97	5,03	0,00	81,56	75,98	77,65
Dubník	73,06	86,36	1,18	11,78	0,67	0,00	82,83	64,65	81,65
Dvory n/Žitavou	88,25	85,28	0,37	12,18	2,16	0,00	82,31	72,05	81,69
Gbelce	79,84	86,78	2,88	5,63	4,71	0,00	84,16	67,80	83,51
Jasová	88,31	80,67	6,92	9,79	2,63	0,00	88,31	58,23	74,22
Nová Vieska	93,09	87,40	7,32	4,47	0,81	0,00	93,09	64,63	83,74
Rúbaň	80,63	78,44	0,00	18,75	2,81	0,00	74,69	55,63	79,38
Strekov	89,43	89,85	0,70	8,34	1,11	0,00	79,42	60,92	86,51
Svodín	82,73	84,70	6,34	6,99	1,97	0,11	78,69	62,84	83,17
Šarkan	85,04	89,76	0,79	6,30	3,15	0,79	64,57	42,52	81,10
<b>Riešené územie</b>	<b>85,52</b>	<b>85,65</b>	<b>2,44</b>	<b>9,65</b>	<b>2,26</b>	<b>0,04</b>	<b>82,30</b>	<b>66,10</b>	<b>82,48</b>

Zdroj: SODB 2001

Podobne nízke hodnoty poukazuje aj vybavenosť domácností : samostatnou chladničkou je vybavených iba 70,78% bytov, automatickou práčkou iba 36,85% bytov, farebným televízorom 82,91% bytov, osobným automobilom 37,02%, počítačom 7,04% bytov a počítačom s internetom 1,56% bytov.

**Vybavenosť domácností – podiel bytov v %**

	Podiel bytov – vybavenie domácnosti										
	samostatnou chladničkou	chladničkou s mrazničkou	samostatnou mrazničkou	automatickou práčkou	farebným televízorom	Telefónom v byte	mobilným telefónom	rekreač. chatou, domčekom, chalupou	osobným automobilom	osobným počítačom	osobným počítačom s internetom
Svätý Peter	73,32	41,74	57,16	38,31	81,76	48,47	19,22	3,06	41,74	6,12	1,47
Bešeňov	72,91	40,07	59,93	34,51	86,83	49,72	19,85	0,74	41,19	6,31	0,56
Branovo	70,95	37,99	53,63	36,31	81,01	60,34	18,44	0,56	36,31	8,38	1,68
Dubník	73,74	32,32	47,64	26,43	75,08	46,63	22,22	2,53	31,65	8,42	1,01
Dvory n/Žitavou	67,53	43,10	55,66	42,98	85,71	57,27	23,69	1,55	40,14	9,77	2,29
Gbelce	71,60	42,15	51,31	37,17	84,95	57,46	21,60	6,02	33,77	5,76	1,57
Jasová	65,87	35,80	40,81	27,92	74,46	48,45	15,75	1,43	33,17	4,77	0,48
Nová Vieska	78,05	32,52	70,33	45,93	88,62	69,51	26,02	2,03	43,09	8,54	1,63
Rúbaň	63,75	40,31	56,88	24,06	77,50	40,94	19,38	1,25	36,56	5,63	1,56
Strekov	70,10	39,50	55,49	37,55	85,40	74,97	14,88	7,23	32,82	7,23	1,95
Svodín	73,88	43,61	59,89	39,67	82,95	54,32	19,56	1,31	34,97	7,98	1,64
Šarkan	69,29	42,52	51,18	26,77	81,10	40,94	17,32	0,79	35,43	1,57	0,00
<b>Riešené územie</b>	<b>70,78</b>	<b>40,41</b>	<b>55,11</b>	<b>36,85</b>	<b>82,91</b>	<b>55,22</b>	<b>20,36</b>	<b>2,70</b>	<b>37,02</b>	<b>7,40</b>	<b>1,56</b>

Zdroj: SODB 2001

### H.3.5. Bytová výstavba v rokoch 1991 – 2001 a odpad bytového fondu

V roku 1991 bolo v riešenom území 7.585 trvale obývaných bytov, v roku 2001 klesol ich počet na 7.256. Čistý prírastok bytov poukazuje na úbytok 329 bytov, postavených a skolaudovaných bytov za sledované obdobie bolo 443. Odpad bytového fondu predstavuje 772 bytov za roky 1991–2001.

#### Odpad bytového fondu v rokoch 1991 – 2001

Obec	Počet bytov - r. 1991	Počet bytov – r. 2001	Čistý prírastok bytov 1991 - 2001	Hrubý prírastok bytov 1991 - 2001	Odpad bytového fondu 1991 - 2001
Svätý Peter	853	817	-36	62	98
Bešeňov	571	539	-32	36	68
Branovo	191	179	-12	18	30
Dubník	614	594	-20	15	35
Dvory n/Žitavou	1 645	1 617	-28	98	126
Gbelce	789	764	-25	52	77
Jasová	443	419	-24	30	54
Nová Vieska	260	246	-14	16	30
Rúbaň	339	320	-19	14	33
Strekov	770	719	-51	43	94
Svodín	959	915	-44	51	95
Šarkan	151	127	-24	8	32
<b>Riešené územie</b>	<b>7 585</b>	<b>7 256</b>	<b>-329</b>	<b>443</b>	<b>772</b>

Zdroj: SODB 2001

### H.3.6. Bytová výstavba v rokoch 2001 – 2003

Podľa údajov Krajskej správy ŠÚ SR v Nitre bolo v rokoch 2001 – 2003 v riešenom území skolaudovaných 74 bytov a ubudlo 32 bytov. Najvýraznejšia bola výstavba v obci Svätý Peter a Dvory nad Žitavou.

Obec	2001			2002			2003			2001 - 2003	
	Prírastok bytov	Úbytok bytov	Stav bytov	Prírastok bytov	Úbytok bytov	Stav bytov	Prírastok bytov	Úbytok bytov	Stav bytov	Prírastok bytov	Úbytok bytov
Svätý Peter	6	3	911	18	2	927	7	2	932	31	7
Bešeňov	-	1	603	-	-	603	1	-	604	1	1
Branovo	-	1	219	-	-	219	1	-	220	1	1
Dubník	-	1	711	-	-	711	-	-	711	0	1
Dvory n/Žit.	9	3	1 825	-	-	1 825	5	3	1 827	14	6
Gbelce	1	-	894	-	-	894	2	3	893	3	3
Jasová	-	-	530	1	-	531	2	-	533	3	0
Nová Vieska	1	-	285	1	-	286	-	5	281	2	5
Rúbaň	2	-	378	1	-	379	1	-	380	4	0
Strekov	2	-	864	-	-	864	3	2	865	5	2
Svodín	3	2	1 060	2	-	1 062	5	4	1 063	10	6
Šarkan	-	-	173	-	-	173	-	-	173	0	0
<b>Riešené územie</b>	<b>24</b>	<b>11</b>	<b>8 453</b>	<b>23</b>	<b>2</b>	<b>8 474</b>	<b>27</b>	<b>19</b>	<b>8 482</b>	<b>74</b>	<b>32</b>

Zdroj: Krajská správa ŠÚ SR v Nitre



Rok 2005	MŠ	počet detí
Svätý Peter	Svätý Peter	78
Bešeňov	Bešeňov 351	27
Branovo	Branovo 156	12
Dubník	Dubník 151	25
Dvory nad Žitavou	Dvory nad Žitavou	77
	Dvory nad Žitavou	50
Gbelce	Gbelce	62
Jasová	Jasová 7	26
Nová Vieska	Nová Vieska	15
Rúbaň	Rúbaň 407	17
Strekov	Strekov	39
Svodín	Svodín	70
<b>RU</b>		<b>498</b>

Zdroj: UIPŠ

Základná škola sa nachádza tiež vo všetkých obciach riešeného územia, s výnimkou obcí Branovo a Šarkan a v roku 2005 ich navštevovalo spolu v celom riešenom území 1888 žiakov.

Rok 2005	ZŠ		počet detí
Svätý Peter	Základná škola s v.j.m.	Školská 22	172
	Základná škola	Školská 22	124
Bešeňov	Základná škola s MŠ	Hlavná 448	52
	Základná škola - I. stupeň	Bešeňov 225	25
Dubník	Základná škola s MŠ	Dubník 72	136
Dvory nad Žitavou	Základná škola s v.j.m.	Hlavné námestie 13	238
	Základná škola	Hlavné námestie 14	344
Gbelce	Základná škola	Stampayho 229	211
	Základná škola s v.j.m.	Stampayho 229	174
Jasová	Základná škola s MŠ	Školská 7	137
Nová Vieska	Základná škola s v.j.m. - I. stupeň	Horná 30	19
Rúbaň	Základná škola s v.j.m. - I. stupeň	Rúbaň 28	15
Strekov	Základná škola	Svodín 1125	68
Svodín	Základná škola s v.j.m.	Svodín 1185	173
<b>Riešené územie</b>			<b>1888</b>

Zdroj: UIPŠ

Stredné školy sa nachádzajú v dvoch obciach a to v Dvoroch nad Žitavou a vo Svodíne a navštevuje ich spolu 703 žiakov. Stredoškolské vzdelanie obyvateľom obcí riešeného územia ďalej zabezpečujú stredné školy v okresných mestách Komárno a Nové Zámky.

Rok 2005	Stredné školy			počet žiakov
Dvory nad Žitavou	ZSŠ	ZSŠ	Hlavné nám. 2	593
Dvory nad Žitavou	učilište	Učilište poľnohospodár.	Hlavné námestie 2	10
Svodín	SOU úplné	Súkromné SOU s VJM	Mlynská 1116	100
<b>Riešené územie</b>				<b>703</b>
				ubytovaní 2005/2006
Dvory nad Žitavou	Domov mládeže	Hlavné námestie 2		153

Zdroj: UIPŠ

**Školské zariadenia – prieskumy a rozbor**

Obec - školstvo		
Svätý Peter	spoločná budova na Pivničnej ulici	- materská škola s vyuč. jazykom slovenským cca 40 detí - materská škola s vyuč. jazykom maďarským cca 40 detí - 8 pedagógov
	ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským	- predpokladaný počet tried v r. 2006/2007: 9 - predpokladaný počet odd. ŠKD: 1 - predpokladaný počet žiakov: 123 - predpokladaný počet ped. pracovníkov: 12 - predpokladaný počet vychov. ŠKD: 1
	ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským	- predpokladaný počet tried v r. 2006/2007: 9 - žiakov: 165 - 168 - predpokladaný počet žiakov: 13 - predpokladaný počet vychov. ŠKD: 1 - 2 - všetci zamestnanci: 17 - 18
Bešeňov	ZŠ s VJS 1.-4.ročník	- základná škola – trieda : 2, žiak : 25, pedagóg : 3 - školská družina pre ZŠ s VJS - počet členov : 15
	ZŠ s VJM s MŠ	- základná škola - trieda : 4, žiak : 25, pedagóg : 3 - školská družina pre ZŠ s VJM – počet členov : 15 - školská knižnica - materská škola - trieda : 2, žiak : 30, pedagóg : 4 - školská kuchyňa - vedúca : 1, kuchárky : 2
Branovo	MŠ	- jedna trieda s počtom žiakov 16, 2 pedagógovia a 1 kuchárka
Dubník	Základná škola s Materskou školou	- počet detí na rok 2006/2007 v ZŠ 136, počet pedagógov 12 a jedna asistentka pre integrované deti Materská škola – počet detí 23, počet pedagógov 3 Školský klub detí – počet detí 23, jeden pedagóg Školská jedáleň – kapacita stravníkov 108, počet pracovníkov 3
Gbelce	Základná škola / slovenská /	- počet tried 11 - počet žiakov 218 - počet pedagógov 14
	Základná škola Jánoša Stampayho s vyučovacím jazykom maďarským	- počet tried 9 - počet žiakov 177 - počet pedagógov 15
	Materská škola	- počet tried 3 / 1 maďarská, 1 slov., 1 zmieš. / - počet detí 58 - počet pedagógov 6
	Školský klub detí pri ZŠ	- počet tried 2 - počet detí 60 - počet pedagógov 2
	Školský klub detí pri ZŠ s VJM	- počet tried 3 - počet detí 57 - počet pedagógov 3
	Školská jedáleň pri ZŠ	- počet stravníkov 198 - počet zamestnancov 4
	Školská jedáleň pri MŠ	- počet stravníkov 65 - počet zamestnancov 2
Jasová	Materská škola	- 38 detí, 2 pedagógovia, 1 TH pracovník
	Základná škola 1. až 9. ročník SJ a ŠKD:	- 138 žiakov, 15 pedagógov, 4 TH pracovníci
Nová Vieska	Základná škola s vyuč. jazykom maďarským ročník 1-4	- 2 triedy, 19 žiakov 2,5 pedagogických prac. (kapacita - 50 žiakov) - Počet žiakov v škol. roku 2006/7: 10
	Materská škola s výchovným jazykom maďarským	- 2 triedy, 16 škôlkárov, 2 učiteľky (kapacita 60 ) - Počet škôlkárov v šk. roku 2006/7: 16

Rúbaň	Materská škola s výchovným jazykom maďarským + ŠJ Základná škola s vyuč. Jazykom maďarským + ŠJ	- 1 spojená trieda, počet žiakov v šk. r.2006/2007: 21, 2 pedagógovia 2 spojené triedy, počet žiakov v šk. r.2006/2007: 13, 3 pedagógovia Výdajňa stravy + Školský klub detí
Strekov	MŠ s VJM ZŠ s VJM, roč. 1.-9 Doplňkové škol. Zariadenie – učebňa informatiky pri ZŠ.	2 triedy, 40 žiakov, 2 pedagógovia 15 tried, 215 žiakov, 16 pedagógov 1 trieda, 215 žiakov, 1 pedagóg
Svodín	MŠ ZŠ ZŠ s VJM L. Csongrádyho SSOU ŠK ZŠ ŠK ZŠ s VJM Jedáleň MŠ Jedáleň ZŠ a ZŠ s VJM	3 triedy, 73 žiakov, 6 pedagógov 6 tried, 63 žiakov, 96 pedagógov 9 tried, 169 žiakov, 16 pedagógov 5 tried, 92 žiakov, 10 pedagógov 1 trieda, 15 žiakov, 1 pedagóg 2 triedy, 42 žiakov, 2 pedagógovia 73 žiakov, 2 pedagógovia 162 žiakov, 4 pedagógovia
Šarkan	Základná škola nie je Materská škola nie je	Deti chodia do MŠ Ľubá, Belá, do ZŠ Gbelce

Zdroj: dotazník – jednotlivé obce

#### H.4.2. Zdravotníctvo

Vo všetkých obciach riešeného územia, s výnimkou obcí Branovo, Nová Vieska a Šarkan, sa nachádzajú zdravotnícke zariadenia. Obyvatelia obce Branovo využívajú zdravotnícke zariadenia v obci Dvory nad Žitavou, obyvatelia obcí Nová Vieska a Šarkan dochádzajú za základným zdravotníckym vyšetrením do obce Gbelce.

Obec - zdravotníctvo		
Svätý Peter	všetky uvedené zariadenia sú umiestnené v spoločnej budove obecného úradu	- 1 zubný lekár , 1 zdravotná sestra - 1 obvodný lekár, 1 zdravotná sestra - 1 detský lekár, 1 zdravotná sestra - 1 lekárneň
Bešeňov	zdravotné stredisko	- detská ambulancia : 1 lekár : 1 - všeobecná ambulancia : 1 lekár : 1 - zubná ambulancia : 1 lekár : 1
Branovo	obec nemá zdravotné zariadenie	- obyvatelia obce Branovo spadajú pod zdrav. zariadenie do obce Dvory nad Žitavou, počet ambulancií 5, počet lekárov 5, 1 detský lekár
Dubník	NZZ	- ambulancia pre dospelých – v počte 1 zariadenie, 1 lekár - ambulancia pre deti – v počte 1 zariadenie, 1 lekárka - stomatologická ordinácia – v počte 1 zariadenie, 1 lekár - lekárneň – v počte 1 zariadenie , 1 lekárnička



Gbelce	neštátne všeobecné ambulancie pre dospelých	- počet 2 - lekári 2 - zdrav. sestry 2
	neštátna ambulancia pre deti	- počet 1 -lekárka 1 - zdrav. sestra 1
	neštátna zubná ambulancia	- počet 1 - lekárka 1 - zdrav. sestra 1
	neštátna lekáreň	- počet 1 - lekárnik 2
	rýchla zdravotná pomoc	- počet 1 - počet zamestnancov 8
Jasová	spoločná ambulancia v budove obecného úradu	- 1 obvodný lekár a zdravotná sestra - 1 detský lekár a zdravotná sestra
Nová Vieska	obec nemá zdravotné zariadenie	- obyvatelia obce využívajú zdravotnícke služby v Gbelciach
Rúbaň	zdravotné stredisko	1obvodný lekár a zdravotná sestra (ordinuje 1x týždenne) 1 detský lekár a zdravotná sestra (ordinuje 2x týždenne)
Strekov	zdravotné stredisko	- 1 lekár pre dospelých a 1 zdravotná sestra - 1 detský lekár a 1 zdravotná sestra
	zubná ambulancia lekáreň	- 1 lekár a 1 zdravotná sestra - 2 lekárnici
Svodín	zdravotné stredisko	- 1 lekár pre dospelých a 1 zdravotná sestra - 1 lekár pre dospelých a 1 zdravotná sestra - 1 detský lekár a 1 zdravotná sestra
	zubná ambulancia lekáreň	- 1 lekár a 1 zdravotná sestra 1 lekárnik
Šarkan	obec nemá zdravotné zariadenie	- obyvatelia obce využívajú zdravotnícke služby v Gbelciach

Zdroj: dotazník – jednotlivé obce

#### H.4.3. Sociálna starostlivosť

Zariadenia sociálnej starostlivosti (predovšetkým klub dôchodcov) sú zriadené vo všetkých obciach, s výnimkou obcí Branovo a Šarkan, ktoré nemajú žiadne zariadenie sociálnej starostlivosti. V obci Rúbaň je klub dôchodcov v súčasnosti mimo prevádzky.

Lôžkové zariadenie sociálnej starostlivosti – Domov dôchodcov sa nachádza iba v obci Svätý Peter a jeho kapacita je 12 lôžok.

Obec – sociálna starostlivosť	
Svätý Peter	Klub dôchodcov má v spoločnej budove obec. úradu v bezplatnom prenájme 1 miestnosť. Nachádza sa tu aj Domov dôchodcov, na adrese Mierová 54, Svätý Peter, počet lôžok 12.
Bešeňov	Klub invalidov: počet členov 50.
Branovo	V obci nie sú zriadené zariadenia sociálnej starostlivosti.
Dubník	V obci sa nachádza klub dôchodcov v počte 1 zariadenie. Pre dôchodcov varí školská jedáleň, odkiaľ opatrovatelky nosia obedy tým dôchodcom, ktorí o to požiadajú. V súčasnosti o obedy má záujem 8 dôchodcov.
Gbelce	Klub dôchodcov - počet 1, - počet členov 205 Iné zariadenia sociálnej starostlivosti sa v obci nenachádzajú. Prioritou v systéme poskytovania sociálnych služieb je podporovanie starostlivosti v prirodzenom rodinnom prostredí z osobitným zreteľom na poskytovanie opatrovateľskej služby v rodinách občanov, odkázaných na celodennú osobnú a riadnu starostlivosť inej osoby. Touto formou je zabezpečovaná starostlivosť o 15 osôb odkázaných na túto pomoc, ktorú zabezpečuje 12 opatrovateliek.
Jasová	Stretnutia dôchodcov a Zväz invalidov.

Nová Vieska	Klub dôchodcov – každý pondelok. 64 členov, (kapacita 100).
Rúbaň	Klub dôchodcov – mimo prevádzky.
Strekov	V obci funguje opatrovateľská starostlivosť 18 opatrovaných.
Svodín	Klub dôchodcov Stredisko osobnej hygieny
Šarkan	V obci nie je žiadne zariadenie sociálnej starostlivosti, kult. a spoločenské stretnutia a podujatia sa konajú v budove obecného úradu

Zdroj: dotazník – jednotlivé obce

#### H.4.4. Kultúra

V riešenom území sa nachádzajú tieto kultúrne zariadenia:

Obec - kultúra	
Svätý Peter	<ul style="list-style-type: none"> <li>• kostoly:</li> <li>- rímskokatolícky kostol na Ulici Mierovej</li> <li>- reformovaný kostol na Malej ulici,</li> <li>- evanjelický kostol na Hornej ulici,</li> <li>- baptistická modlitebňa na Širokej ulici</li> <li>• kultúrny dom sa nachádza na Školskej ulici, kapacita 200 miest</li> <li>• knižnica je umiestnená v obecnej budove na Dulovskej ulici</li> <li>• kino sa v obci nenachádza</li> </ul>
Bešeňov	<ul style="list-style-type: none"> <li>- kultúrny dom - počet sedadiel : 250</li> <li>- obecná knižnica - počet pracovníkov : 0,3</li> <li>- počet titulov : 5600</li> <li>- Rímsko-katolícky farský kostol narodenia Panny Márie</li> <li>- kino, galéria, múzeum : 0</li> </ul>
Branovo	<ul style="list-style-type: none"> <li>- v obci je jeden rímsko-katolícky kostol, knižnica, ktorá nefunguje pre nezáujem zo strany občanov,</li> <li>- v obci sa nachádza KD jeho kapacita je 120 sedadiel.</li> </ul>
Dubník	<ul style="list-style-type: none"> <li>- jeden katolícky kostol v obci, jeden katolícky kostol na osade Mikuláš, jeden reformátorský kostol</li> <li>- kultúrny dom v ktorom sa nachádza knižnica – s počtom knižných jednotiek 10.000.- ks, kino – ktoré je t. č. nevyužívané</li> <li>- kaštieľ – kultúrna pamiatka od roku 2000</li> </ul>
Gbelce	<ul style="list-style-type: none"> <li>- kultúrny dom - počet 1 - kapacita 200 miest</li> <li>- amfiteáter - počet 1 - kapacita 750</li> <li>- knižnica - počet 1 - počet knižných jednotiek 15 000</li> <li>- rímsko-katolícky kostol - počet 1</li> <li>- evanjelická fara - počet 1</li> </ul>
Jasová	<ul style="list-style-type: none"> <li>- kostol a fara 1 – rímsko-katolícky</li> <li>- kaplnka</li> <li>- knižnica 1 – obecná knižnica v budove kultúrneho významu 3647 k. j.</li> <li>- múzeum 1 – obecné múzeum v budove kultúrneho významu</li> <li>- kultúrny dom 1 (130 sedadiel)</li> </ul>
Nová Vieska	<ul style="list-style-type: none"> <li>- 1 reformovaný kostol, z r.1784,</li> <li>- 1 obecná knižnica (knižný fond: 5000 kníh)</li> <li>- 1 kultúrna miestnosť – kapacita: 120 ľudí</li> <li>- 1 obecný dom – dom ľudového umenia (Faluház)</li> <li>- 1 amfiteáter –kapacita: 300 ľudí</li> </ul>
Rúbaň	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rímsko-katolícky kostol - počet 1, 150 sedadiel</li> <li>- 1 obecná knižnica (knižný fond: 6367 kníh)</li> <li>- kultúrny dom - počet 1 - kapacita 120 miest</li> </ul>
Strekov	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rímsko-katolícky kostol - počet 1, kapacita 600 sedadiel</li> <li>- 1 obecná knižnica (knižný fond: 14 000 kníh)</li> <li>- obecný dom – s kultúrnou sálou s kapacitou 350 sedadiel</li> <li>- klub mladých – kapacita 100 osôb</li> <li>- klub Csemadoku v OD – kapacita 30 osôb</li> </ul>

Svodín	- Rímsko-katolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie - počet 1 - ruiny kostola sv. Michala - kultúrny dom - počet 1 – kinosála - kapacita 200 miest – tanečná sála 330 miest - 1 obecná knižnica (knižný fond: 16 000 kníh)
Šarkan	- kultúrny dom, momentálne mimo prevádzky z hygienických a statických dôvodov - kostol

Zdroj: dotazník – jednotlivé obce

#### H.4.5. Telovýchova a šport

Vo všetkých obciach riešeného územia sa nachádza futbalové ihrisko, telocvičňu pri ZŠ majú obce Svätý Peter, Bešeňov, Gbelce a Svodín. V obci Gbelce sa nachádza aj motokrosová dráha a strelnica.

Obec - šport	
Svätý Peter	• športový areál – futbalové ihrisko so šatňami 1 • školská telocvičňa 1 • školské ihrisko 2
Bešeňov	- 1 futbalové ihrisko - 1 prezliekareň so soc. zariadením - 1 telocvičňa pri ZŠ
Branovo	- v obci sa nachádza futbalové ihrisko.
Dubník	- v obci sa nachádza futbalové ihrisko, školské ihrisko pozostávajúce z futbalového ihriska a volejbalového ihriska.
Gbelce	- futbalové ihrisko - počet 1, miest na sedenie 200 - telocvičňa pri ZŠ - počet 1, hádzanárske ihrisko pri ZŠ - počet 1 - strelnica pre ručné zbrane - počet 1 - motokrosová dráha - počet 1
Jasová	- Športový klub Sokol Jasová – futbal a stolný tenis
Nová Vieska	- 1 futbalové ihrisko - 1 tenisové ihrisko – v pláne
Rúbaň	- 1 futbalové ihrisko + budova športového areálu - športové ihrisko pri ZŠ
Strekov	- 1 futbalový štadión FC Strekov
Svodín	- telocvičňa, futbalové ihrisko, tenisové kurty – antuka, asfaltová plocha, rybník
Šarkan	- 1 futbalové ihrisko počet 1, miest na sedenie 400 - stolnotenisová sála v OD - viacúčel. asf. ihrisko (volejbal, hádzaná, tenis, basketbal) pre rekr. šport v areáli štadióna FC - 1 futbalové ihrisko

Zdroj: dotazník – jednotlivé obce

#### H.4.6. Komerčná vybavenosť

Komerčnú vybavenosť v obciach zabezpečujú zariadenia obchodu a služieb, stravovacie a ubytovacie zariadenia. Ubytovacie zariadenia sa nachádzajú v obciach Svätý Peter, Dubník, Gbelce a Svodín.

Obec – ubytovanie a stravovanie	
Svätý Peter	• agroturistická ubytovňa, počet lôžok: 26 • J+J reštaurácia na Ulici mierovej, počet sedadiel v stravovacích zariadeniach: 60
Bešeňov	- žiadne
Branovo	- v obci sa nenachádzajú ubytovacie a stravovacie zariadenia
Dubník	- V obci sa nachádzajú dve reštaurácie- SALOON 2000 – počet sedadiel 120 a počet lôžok na ubytovanie 14. Ďalšia reštaurácia je VINÁREŇ POD GAŠTANOM s počtom sedadiel 80.
Gbelce	- Rekreačné zariadenie ARDEA / vlastní obec / - ubytovacia kapacita 50 osôb - stravovanie pre 100 osôb

Jasová	- Bola Gastro jedáleň, jedáleň v SlovTOS, a.s., hostinec Krčma u Remeňa a Espresso Jasová.
Nová Vieska	- žiadne
Rúbaň	- žiadne
Strekov	- Stravovacie zariadenia v pôsobnosti podnikateľov, ich kapacita do 50 sedadiel.
Svodín	- Kultúrny dom – 12 lôžok - Reštaurácia Patho Páll – 66 miest
Šarkan	- Ranč "U divokého koňa" ( vo výstavbe, jedlá – zatiaľ len na objednávku))

Zdroj: dotazník – jednotlivé obce

#### H.4.7. Cintoríny

Podľa údajov poskytnutých obecnými úradmi o kapacite jednotlivých cintorínov v obciach nie je potrebné rozširovať alebo vybudovať nový cintorín ani v jednej z obcí.

Obec - cintoríny		
Svätý Peter	• Rímskokatolícky	Obec nemá očíslované hroby, nevieme presne určiť ich kapacitu. Nie je potreba nového cintorína.
	• Reformovaný	
	• Evanjelický	
Bešeňov	- starý cintorín	výmera – 6341 m <sup>2</sup> vlastník – Rímsko-katolícka cirkev, farnosť Bešeňov celková kapacita : 800 voľná kapacita : 0
	- nový cintorín	výmera : 6000 m <sup>2</sup> vlastník : Obec Bešeňov celková kapacita : 700 voľná kapacita . 100
Branovo	1 cintorín	- celková kapacita cintorínu 1500 miest, momentálne je 700 miest ako voľná kapacita, - v obci nie je nutné zriadiť nový cintorín.
Dubník	katolícky cintorín	s kapacitou okolo 1000 hrobových miest, voľné kapacity okolo 600,
	t. č. reformátorský cintorín	s kapacitou okolo 300 , voľné kapacity okolo 100
	na osade Mikuláš jeden katolícky	s kapacitou okolo 120, voľné kapacity okolo 60
	židovský cintorín	s počtom hrobov okolo 50. Židovský cintorín sa na pochovávanie už nepoužíva.
Gbelce	Rímsko-katolícky cintorín v správe obce	- 1250 hrobov, - voľná kapacita cca 250 hrobov
	Evanjelický cintorín	- 50 hrobov - voľná kapacita cca 200 hrobov
Jasová	1 cintorín	s voľnou kapacitou cca 30%. Potreba nového cintorína nie je.
Nová Vieska	1 cintorín	
Rúbaň	Starý cintorín Nový cintorín – Dom smútku	Nie je v prevádzke. S kapacitou 380 dvojhrobov, voľné kapacity 188 dvojhrobov.
Strekov	Cintorín a Dom smútku v obecnej správe	Celková výmera 5,5 ha, z toho voľná výmera 2,5 ha - v obci nie je nutné zriadiť nový cintorín.
Svodín	V k. ú. Maďarský Svodín V k. ú. Nemecký Svodín Židovský cintorín	Rezerva - v obci nie je nutné zriadiť nový cintorín Rezerva - v obci nie je nutné zriadiť nový cintorín
Šarkan	katolícky cintorín v Šarkane aj Dive	Potreba nového cintorína nie je.

Zdroj: dotazník – jednotlivé obce

**H.4.8. Súhrnný prehľad občianskej vybavenosti v obci Šarkan****Školstvo**

Obec - školstvo		
Šarkan	Základná škola nie je Materská škola nie je	Deti chodia do MŠ Ľubá, Belá, do ZŠ Gbelce

Zdroj: dotazník – Obecný úrad Šarkan

**Zdravotníctvo**

Obec - zdravotníctvo		
Šarkan	obec nemá zdravotné zariadenie	- obyvatelia obce využívajú zdravotnícke služby v Gbelciach

Zdroj: dotazník – Obecný úrad Šarkan

**Sociálna starostlivosť**

Obec – sociálna starostlivosť		
Šarkan	V obci nie je žiadne zariadenie sociálnej starostlivosti, kult. a spoločenské stretnutia a podujatia sa konajú v budove obecného úradu	

Zdroj: dotazník – Obecný úrad Šarkan

**Kultúra**

Obec - kultúra		
Šarkan	- kultúrny dom, momentálne mimo prevádzky z hygienických a statických dôvodov - kostol	

Zdroj: dotazník – Obecný úrad Šarkan

**Telovýchova a šport**

Obec - šport		
Šarkan	- 1 futbalové ihrisko počet 1, miest na sedenie 400 - stolnotenisová sála v OD - viacúčelové asfaltové ihrisko (volejbal, hádzaná, tenis, basketbal) pre rekreačný šport v areáli štadióna FC	

Zdroj: dotazník – Obecný úrad Šarkan

**Komerčná vybavenosť**

Obec – ubytovanie a stravovanie		
Šarkan	- Ranč "U divokého koňa" ( vo výstavbe, jedlá – zatiaľ len na objednávku))	

Zdroj: dotazník – Obecný úrad Šarkan

**Cintoríny**

Obec - cintoríny		
Šarkan	katolícky cintorín v Šarkane aj Dive	Potreba nového cintorína nie je.

Zdroj: dotazník – Obecný úrad Šarkan

**H.5. Základné demografické prognózy za mikroregión**

V súčasnosti vzhľadom na ekonomickú situáciu sa dá predpokladať, že migrácia v neprospech obcí riešeného územia bude čiastočne zastavená (limitované pracovné príležitosti v mestách a zastavenie KBV) a zvýši sa snaha riešiť bývanie a prácu priamo v obci. Úlohou obce je vytvárať podmienky pre stabilizáciu svojich obyvateľov a prilákať nových obyvateľov, ponukou kvalitného bývania a s tým spojených služieb v dobrom životnom prostredí a podporovať vhodné, ekologicky nezaťažujúce podnikateľské aktivity obyvateľov a iných subjektov. Aj z tohto dôvodu je potrebné vypracovať novú územno-plánovaciu dokumentáciu, ktorá na základe analýzy potenciálu územia vytipuje možnosti pre rozvoj bývania a využitie všetkých aktivít a atraktivít v území pre rozvoj hospodárskej základne a miestne zdroje zamestnanosti.

V úvahách o migračných procesoch v budúcom období možno povedať, že obyvateľstvo vidieckych sídiel s vyšším zastúpením starších vekových kategórií v produktívnom a

poproduktívnom veku je viazané v bydlisku bytovým fondom v rodinných domoch a predstavuje vo vidieckych sídlach stabilizačnú časť populácie.

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa hlásilo v roku 2001 k maďarskej 70,5%, k slovenskej 27,4%. Nad 90%-ný podiel slovenskej národnosti majú len obce Branovo a Jasová, nad 80%-ný podiel maďarskej národnosti obce Strekov, Nová Vieska, Šarkan, Rúbaň (všetky v juhovýchodnej časti v záujmovom území Štúrova) a Bešeňov.

### **Vplyv celospoločenských zmien na budúci vývoj obyvateľov**

S migráciou ako zdrojom populačného rastu sú spojené popri rozvoji hospodárskych aktivít a tvorbe pracovných príležitostí najmä bytová výstavba a rozvoj sociálnej infraštruktúry.

Celospoločenské zmeny v spôsobe financovania investičnej výstavby, proces transformácie ekonomiky, nové vlastnícke vzťahy k nehnuteľnostiam, problematika verejných investícií budú pôsobiť i na dynamiku výstavby bytov a rodinných domov, ich foriem a rozmiestnenia v území. Pri vývoji osídlenia bude stále výraznejšie do kritériálnych preferencií vstupovať faktor kvality životného prostredia. Polohový faktor a polohová renta ako ekonomické faktory budú tiež významným spôsobom ovplyvňovať vývoj osídlenia a rozvoj bývania.

Aj keď súčasný demografický potenciál nedáva predpoklady pre prirodzený rast počtu obyvateľov, je potrebné uvažovať s primeraným rozvojom bývania, nakoľko existujúci, najmä starší domový fond neuspokojuje mladšiu generáciu, ktorá má záujem o výstavbu nových domov, pričom sa staršia zástavba bude vyprázdňovať, čo podporí rozvoj chalupárskej a vidieckej rekreácie.

### **Strategické ciele usmerňovania demografického vývoja**

Z doterajšieho vývoja v ostatných rokoch možno podľa indexu rastu a úbytku/prírastku usúdiť, že nepriaznivý vývoj počtu obyvateľov sa síce znižuje, avšak aspoň v bližšej budúcnosti bude ešte pretrvávajúť. Z hľadiska zamestnanosti nachádza značný počet produktívneho obyvateľstva prácu v okolitých väčších sídlach južnej časti Nitrianskeho kraja, dokonca aj v priľahlej časti Maďarska (Ostrihom, Dorog), prípadne až v Budapešti, kam denne dochádza.

V záujme stabilizácie stavu obyvateľstva a zmiernenia retardačného vývoja sa javí najvhodnejšie zabezpečiť prílev nových obyvateľov, nakoľko prirodzené prírastky obyvateľov vo výhľade nezabezpečia ani jednoduchú reprodukciu.

Uvedený cieľ je možné dosiahnuť len vytváraním podmienok pre rozvoj bývania a s tým súvisiacej infraštruktúry, a to v záujme stabilizácie mladých obyvateľov a získanie nových obyvateľov. Len samotný rozvoj obytnej funkcie by spôsobil vznik ubytovacieho satelitu, preto sa vyžaduje i všestranná podpora vhodných podnikateľských aktivít využívajúcich potenciál a polohu územia a obce.

### **Bytový fond**

Byty najmenších veľkostných kategórií a byty obývané 1-2 osobami, možno z hľadiska budúceho vývoja považovať za byty potenciálne na zmenu funkčného využitia pre domový fond polyfunkčný, v ktorom sú byty hlavne v zlom stavebno-technickom stave, považované za potenciál na prestavbu a rekonštrukciu. Z hľadiska plošných štandardov, bytový fond v riešenom území vykazuje priemernú úroveň. Celkovo možno hodnotiť bytový fond obcí riešeného územia, ako nie veľmi kvalitný, ktorý však po skvalitnení môže byť výrazným stabilizačným faktorom pre obyvateľstvo obce. Súčasný menej kvalitný domový fond tvorí potenciál pre rozvoj chalupárstva a vidieckej turistiky.

Nové trendy vo vývoji spoločnosti sa prejavujú aj vo sfére bývania, kedy sa obmedzuje hromadná bytová výstavba. Na 100 bytov pripadá dnes 110 –120 cenзовých domácností. V záujme dosiahnutia vyhovujúceho koeficientu súžitia cca 105 cenзовých domácností na 100 bytov, je potrebná realizácia nových bytov. Dá sa však očakávať, že ekonomická situácia prinúti obyvateľstvo žiť vo viacgeneračných domácnostiach a teda, súčasný koeficient obývanosti bytov (3,06 obyvateľov na 1 trvale obývaný byt) bude i naďalej pretrvávajúť, alebo mierne klesať.

### **Sociálna infraštruktúra a občianska vybavenosť**

V súčasnosti už nie je prioritnou úlohou ÚPD navrhovať skladbu a umiestňovanie jednotlivých druhov občianskej vybavenosti, ale vytvárať územnoplánovacie predpoklady pre možnosť umiestňovania takejto vybavenosti (územná rezerva), ktorá sa riadi pri skladbe a lokalizácii trhovými princípmi a samoreguláciou.

Predmetom vybavenia je občianska vybavenosť, ktorej prevádzkovanie a rozvoj sú v podstatnej miere zabezpečované z verejných prostriedkov jednotlivých rezortov štátu a tiež z rozpočtov regiónov a obce.

Hlavnou úlohou územného plánu je návrh priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, aktívna ochrana a rozvoj prírodných a kultúrno-historických hodnôt územia, územný rozvoj a tvorba krajiny, optimálne väzby funkcií bývania, práce, rekreácie v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územný plán sa tak tiež stáva strategickým dokumentom zameraným na zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva a súčasne na skvalitňovanie sociálnej klímy.

Kladie sa dôraz na :

- Primeranú dostupnosť primárnych zdravotných služieb a zabezpečenie dochádzky v oblasti verejnej dopravy
- Zvyšovanie nárokov na kapacity sociálnych zariadení (trend rozvoja sociálnych zariadení v menej kapacitných radoch) na zabezpečovanie dlhodobej starostlivosti o chronicky chorých a starých občanov.
- Budovanie domov s opatrovateľskou službou a staníc opatrovateľskej služby, zariadení pre zdravotne postihnutých obyvateľov
- Denné centrá pre deti a mládež, školské kluby, starostlivosť o deti v poobedňajších hodinách, výchova a vzdelávanie, kultúrna činnosť, poznávanie okolia, preventívna starostlivosť o deti a mládež
- Športové aktivity (detské ihriská, športové ihriská, kúpaliská, plavárne, viacúčelové športové haly, cyklistika, turistika, atletika).

Základnou stratégiou dokumentu Národného programu podpory zdravia schváleného vládou SR v roku 1991 a SNR v roku 1991, je stratégia ochrany zdravia a stratégia zdravotníckej prevencie. Stratégie sú zamerané na zabezpečenie optimálnych podmienok života v oblasti životného prostredia, v oblasti obytného, pracovného a rekreačného prostredia a zdravého spôsobu života.

V centre pozornosti je predovšetkým budovanie siete športovo-rekreačných zariadení a formovanie územného systému ekologickej stability a s ním súvisiace opatrenia.

Podľa záverov kapitoly „Ochrana zdravia obyvateľstva“ v textovej časti Územného plánu veľkého územného celku Nitrianskeho kraja pre zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva bude potrebné posilniť zariadenia pre športovo-telovýchovnú a rekreačnú činnosť, ktoré by slúžili rôznym formám dennej aktívnej činnosti pre všetky vekové skupiny obyvateľov.

Pre rozvoj športovo-telovýchovných a rekreačných zariadení a aktivít je potrebné vymedziť lokality v urbanizovanom prostredí a vo vidieckom zázemí, ktoré disponuje špecifickými prírodnými a civilizačnými danosťami.

### **H.5.1. Závery a východiská**

Riešené územie leží

- mimo rozvojových osí 1., 2., 3. stupňa
- mimo ťažísk osídlenia sídelnej štruktúry SR
- v oblasti cezhraničnej spolupráce prvej úrovne.

Slabé stránky

- Nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva
- Pokles prirodzeného prírastku obyv.
- Mierny nárast migračného prírastku
- Vysoká nezamestnanosť
- Málo pracovných príležitostí
- Samozamestnávateľia

- Starší a prestarnutý bytový fond

#### Silné stránky

- Dobré životné prostredie
- Malebný rovinatý až pahorkatinový kraj
- Kultúrno-historické pamiatky a kultúrno-historické zaujímavosti
- Chránené územia prírody
- Prírodné zaujímavosti
- Bohaté archeologické nálezy
- Rekreačný potenciál prírodného prostredia
- Podnikateľské aktivity v oblasti cestovného ruchu a rekreácie
- Najúrodnejšie vinohradnícke oblasti
- Vínné pivnice, hajlochy (vinárske domčeky)
- Staré majery
- Vysoko úrodná poľnohospodárska pôda
- Vybudovaná technická infraštruktúra (okrem kanalizácie) a dopravná sieť
- Zámer vybudovať rýchlostnú kom Bratislava - Nové Zámky
- Geotermálne pramene, liečivé pramene
- Termálne kúpaliská
- Zvyšuje sa záujem o kúpu rodinných domov, prípadne výstavbu nových objektov a rodinných domov na rekreačné účely, letné bývanie, perspektívne trvalé bývanie
- Záujem o cykloturistiku (aj zahraničný – Maďarsko, Česko)
- Dostupnosť hraničných priechodov
- Cezhraničná spolupráca
- Dostupnosť zdrojov zamestnanosti mimo riešeného územia

#### Príležitosti

Vzhľadom na nepriaznivú vekovú štruktúru obyvateľstva s vysokým podielom poproduktívnej zložky obyvateľstva a prognózy vývoja obyvateľstva sa predpokladá v riešenom území pokles počtu obyvateľov, ktorý je však možné zmierniť, prípadne aj zvýšiť a to hlavne využitím kladných znakov riešeného územia. Rozvoj riešeného územia treba orientovať predovšetkým na pozdvihnutie rekreácie v riešenom území, rozvoj a zlepšenie ubytovacích a stravovacích zariadení, zlepšenie zariadení občianskej vybavenosti:

- Vybudovať Parížsku vínnu cestu
- Vybudovať športové a rekreačné zariadenia
- Vybudovať športové a rekreačné trasy v súčinnosti s ÚSES
- Vybudovať ubytovacie a stravovacie zariadenia
- Vybudovať spoločné zariadenia občianskej vybavenosti pre viacero obcí (zabezpečiť primeranú dostupnosť)
- Rekreačné a poznávacie zariadenia pre deti a mládež, Rodinná rekreácia.

K nárastu počtu obyvateľov by mohol prispieť aj migračný prvok (z väčších miest na vidiek, napr. z Komárna, Nových Zámok), čo by mohli ovplyvniť nasledujúce faktory:

- Rozvoj podnikateľskej sféry
- Blízkosť hranice s Maďarskou republikou a tým možnosť zamestnať sa v MR
- Možnosť dennej dochádzky za prácou do miest Komárno, Nové Zámky, Štúrovo.
- Perspektíva rozvoja bývania v prírodne hodnotnom území - nevyužitie plochy a pozemky v zastavanom území obce s možnosťou využitia ako stavebné pozemky.
- Perspektíva skvalitnenia existujúceho bytového fondu dobudovaním sietí TI.



# I. TURIZMUS, ŠPORT A REKREÁCIA

## I.1. Charakteristika riešeného územia z hľadiska turizmu, športu a rekreácie

Obec Šarkan leží na rovinnom až mierne zvlnenom teréne v oblasti Podunajskej nížiny v celku Podunajská pahorkatina, v časti Novozámocké pláňavy, v krajine s prevahou vidieckeho typu osídlenia, s prevahou poľnohospodárskeho využitia územia, s menším komplexom lesov pod hranicou južnej časti zastavaného územia obce.

Riešené územie podľa typologického členenia reliéfu (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) predstavuje eróznno-denudačný reliéf, ktorý je na území katastra zastúpený reliéfom nížinných pahorkatín.

Potenciálnu prirodzenú vegetáciu v riešenom území predstavujú jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy) - územie v blízkosti toku Paríža, nížinné hygrophilné dubovo-hrabové lesy, peripanónske dubovo-hrabové lesy, dubové a cerovo-dubové lesy a dubové lesy s javorom tatárskym a dubom plstnatým.

Na základe fyto geografického členenia podľa Plesníka (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa územie nachádza v pahorkatinnej oblasti dubovej zóny (nížinná podzóna).

V okolí obce ležia hodnotné a zaujímavé prírodné lokality alebo hodnotné prírodné lokality legislatívne nechránené (uvedené sú v časti Krajinnno-ekologická charakteristika).

Východne od katastrálneho územia sa nachádza vodná nádrž, v časti zvanej Korytnisko, západne od katastrálneho územia sa nachádza vodná nádrž Svodín, vkliessená medzi vinice Svodínskeho katastra.

Vodné nádrže plnia funkciu chovných rybníkov.

Krajina okolo obce Šarkan je veľmi pekná, malebne zvlnená, vhodná na trvalé i na prechodné bývanie.

Zvýšený záujem o obec a jej okolie majú aj cykloturisti, v skupinách 15-20 cyklistov, väčšinou z Maďarska.

Obec Šarkan aj osada Diva majú perspektívu fungovať v budúcnosti ako obce s rekreačným využitím, pretože blízkosť Štúrova, územie ponúka viacero atraktivít z hľadiska cestovného ruchu a rekreácie.

## I.2. Súčasný stav športovej a rekreačnej vybavenosti

V obci Šarkan je funkčné futbalové ihrisko, buduje sa ranč „U divokého koňa“ v centre obce. Ranč bude poskytovať rekreačné ubytovanie (10 lôžok), stravovanie, existuje tu chov koní, kôz a baranov. Podnikateľským zámerom je rozvíjať vidiecky turizmus.

V centre obce, na juhozápadnom svahu, sa nachádza malá kúria so zaujímavými „hradbami“. Je to dnes súkromné vlastníctvo podnikateľa, ktorý má zámer vybudovať zo zrekonštruovanej kúrie vidiecke sídlo. Ku kúrii je pripravený projekt golfového ihriska.

V zastavanom území obce Šarkan, v jej katastrálnom území a v celom mikroregióne sa nachádzajú kultúrno-historické a prírodné zaujímavosti, ktoré sú predpokladom rozvoja turizmu, cestovného ruchu a rekreácie za predpokladu ich funkčného využívania a trvalej starostlivosti.

### I.2.1. Cyklistické trasy

Katastrálnym územím obce prechádza cyklistická trasa č.4 odporúčaná, podľa kategórie náročnosti stredná, rekreačná, stredne náročná, pod názvom Podunajský okruh v dĺžke 86 km z Hurbanova okruhom cez obce Svätý Peter, Marcelová, Modrany, Mužla, Belá, Ľubá, Šarkan, do Gbelcov, Novej Viesky a ďalej pod Pribetou späť do Hurbanova.

## I.2.2. Turistické trasy

Turistické značkové chodníky sa v okolí obce nenachádzajú.

## I.2.3. Kultúrno-historické a prírodné zaujímavosti v mikroregióne a jeho okolí, významné z hľadiska rozvoja turizmu, cestovného ruchu a rekreácie

Kultúrno-historické a prírodné zaujímavosti v mikroregióne sú opísané v častiach za jednotlivé obce.

**Bánov** – kostol r.-k. Klasicistický z r.1842, významná archeologická lokalita (železovská kultúra)

**Belá** – kaštieľ neskorobarokový, z 2.pol. 18.stor., koncom 19. stor. klasicisticky upravený, t. č. v rekonštrukcii, kostol barokový, z 2.pol.19.stor., chránený park

**Kravany nad Dunajom** – chránený park

**Bíňa** – mohutný systém valov a priekop okolo obce z 11.-14.stor., románsky kostol s dvojicou románskych veží z r. 1217, románska rotunda – kaplnka Dvanástich apoštolov zo zač. 12.stor., barokovo upravená v r.1755, rekonštruovaná v r. 1954, súsošie Sv. Trojice z 2.pol.18.stor., archeologické nálezisko

**Čechy** – kostol barokový z 1.pol.18.stor. Na Dlhom vrchu zvyšky barokového kostola a kláštora paulínov Máriačalád

**Farná** – kostol barokový z r.1730, kostol tolerančný z r. 1787, kostol z r.1821

**Kamenica nad Hronom**– kostol barokový z r.1734, archeologické nálezisko, cieľová stanica vodákov pri splavovaní Hrona a Dunaja, možnosť kúpania na plážach Dunaja a Hrona, začiatok náučného chodníka

**Kamenín** – kostol neskorobarokový z pol.18.stor.

**Kolta** – kostol neskorobarokový z 2.pol.18.stor. Neoklasicistická kúria z roku 1872, kúria neogotická z konca 19.stor., významná archeologická lokalita

**Mužla** – klasicistický kostol z r.1817, prícestná socha Piety (neskorobaroková ľudová práca), sírnaté pramene známe už od 16.stor., archeologické nálezisko

**Ostrihom (Esztergom)** – za panovania kráľa Gejzu tu pôvodne stál rímsky tábor Salva Mansio, do 13. stor. hlavné mesto krajiny, ostrihomská bazilika, klasicistická z r.1822-1856 s cenným historickým interiérom, Primaciálny palác z r.1883, arcibiskupský palác s Kresťanským múzeom so vzácnymi stredovekými exponátmi, Európska galéria, Maďarské vodohospodárske múzeum, kultúrno-spoločenské, stravovacie a ubytovacie zariadenia

**Pribeta** – kostol barokový z r.1733, klasicisticky upravený v r.1773, kostol reformovaný z r.1784, mariánsky stĺp rokokovo klasicistický z r.1788, ľudová architektúra – sedliacke domy s otvorenou verandou podporetou stĺpmi, barokovo klasicistická kaplnka z r.1762 s krížovou cestou, stravovacie a ubytovacie kapacity, významná archeologická lokalita

**Salka** – kostol neskorobarokový z 18.stor., archeologické nálezisko

**Štúrovo** – kostol neskorobarokový z 18.stor., Kalvária neskorobaroková z r.1760, pseudobaroková budova ZUŠ, pseudoempírová budova bývalého mestského domu, meštianske domy, termálne kúpalisko Vadaš, športový komplex, ubytovacie a stravovacie kapacity, archeologické nálezisko

**Veľké Ludince** – kostol barokový z r.1735, kostol klasicistický z r. 1810, hromadná zástavba s rínom zo zač.20.stor., domy so stĺpovým podstením

**Železovce** – základy románskeho kostolíka z 11.stor, gotický kostol zo zač.14.stor. Prestavaný v r.1954 s gotickými prvkami (hodiny, krstiteľnica) a s jednou zo zachovaných rímskych pamiatok na Slovensku – sarkofágom použitým na hlavnom oltári, barokový kaštieľ z r.1720, empírovo upravený v 1.tretine 19.stor., s anglickým parkom, reformovaný kostol z r.1779, Pamätná izba Franza Schuberta, kultúrno-spoločenské, stravovacie a ubytovacie zariadenia, autokemping, lesná železnica s dĺžkou 4 km je technickou pamiatkou, významná archeologická lokalita (železovská kultúra)

k. ú. **Bánov** – MCHÚ Potok Chrenovka

- k. ú. **Belá** – prírodná zaujímavosť Modrý vršok, chránený areál Park v Belej
- k. ú. **Bíňa** – prírodná pamiatka Bíňanský sprašový profil, prírodná rezervácia Bíňanský rybník, vodná nádrž Bíňa, Ketské rybníky
- k. ú. **Búč** – prírodná zaujímavosť Búčske slanisko
- k. ú. **Dolný Ohaj** – prírodná zaujímavosť – meander Chrenovky
- k. ú. **Hurbanovo** – park pri kaštieli v Bohatej a park pri MŠ v Bohatej, chránené areály
- k. ú. **Šurany** – prírodná zaujímavosť Čierna voda
- k. ú. **Kamenný Most** – vodná nádrž Kamenný Most
- k. ú. **Kamenín** – národná prírodná rezervácia Kamenínske slanisko
- k. ú. **Kamenica nad Hronom** – prírodná pamiatka Kamenický sprašový profil
- k. ú. **Marcelová** – Prírodná rezervácia Marcelovské piesky
- k. ú. **Nové Zámky** – park na Nám. Slobody, chránený areál
- k. ú. **Salka** – prírodná rezervácia Sovie vinohrady
- k. ú. **Mužla** – prírodná pamiatka Mužliansky potok, národná prírodná rezervácia Čenkovská lesostep, národná prírodná rezervácia Čenkovská step, prírodná rezervácia Jurský Chlm
- Prírodná rezervácia alúvium Žitavy s brehovými porastmi
- Národná prírodná rezervácia **Kováčovské kopce – juh**
- Národná prírodná rezervácia **Kováčovské kopce – sever**
- Prírodná rezervácia **Bokrošské slanisko**
- Prírodný výtvor **Veľká dolina**, podmienený tektonickým zlomom začínajúcim v depresii medzi obcami Pribeta a Dulovce, ďalej ide súbežne s Modranským potokom a končí v riečisku Dunaja
- Dunaj** – druhá najväčšia rieka Európy dlhá 2 980 km
- Hron** – ľavostranný prítok Dunaja, možnosti vodnej turistiky od obce Pohorelá až po ústie do Dunaja
- Nitra** – rieka dlhá 180,2 km, ľavostranný prítok Váhu
- Žitava** – najväčší a najdlhší prítok Starej Nitry
- náučný chodník **Kováčovské kopce – juh** (Kamenica nad Hronom – Kováčov)

Uvedené kultúrno-historické a prírodné zaujímavosti sa nachádzajú v zastavaných územiach obcí alebo v ich katastrálnych územiach. Sú dokladom bohatého kultúrno-historického a prírodného potenciálu územia, ktorý je jedným zo základných predpokladov rozvoja turizmu, cestovného ruchu a rekreácie v území.

Môžu sa stať východiskovými alebo cieľovými bodmi alebo priebežnými bodmi na rekreačných trasách peších turistických, cyklistických, jazdeckých, zimných bežeckých, náučných a poznávacích, športovo rekreačných.

### I.3. Predpoklady rozvoja turizmu, cestovného ruchu a rekreácie v obci a v mikroregióne

Predpokladom rozvoja turizmu, cestovného ruchu a rekreácie v mikroregióne je:

- Efektívne a citlivo využiť existujúci športovo-rekreačný, kultúrno-historický a prírodný potenciál územia
- vybudovať sieť ubytovacích, stravovacích a servisných zariadení
- Vybudovať sieť informačných centier, prípadne malých regionálnych múzeí
- dobudovať technickú vybavenosť
- udržiavať čistotu, vzhľad a celkovú úpravu verejných priestorov obcí,
- vybudovať dostatočnú sieť udržiavaných poľných a lesných ciest vo väzbe na komunikačné siete v obciach a tiež sieť oddychových miest
- dobudovať sieť línií, bodov a plôch krajinej a sídelnej zelene a ostatných prírodných prvkov, skupinová zeleň, stromy solitéry, brehové porasty, aleje, stromoradia, poľnohospodárske remízky, malé lesné komplexy, vodné toky a vodné plochy, ...)
- využiť potenciál sadov, viníc (občerstvenie, nákup ovocia a zeleniny a iných poľnohospodárskych produktov, vínne pivnice, hajlochy)

- využiť potenciál poľnohospodárskeho družstva aj pre rozvoj agroturistiky
- využiť potenciál geotermálnych prameňov a vôd, sieť (termálnych) kúpalísk Nové Zámky, Podhájska, Štúrovo
- rybolov, hubárstvo
- uplatniť výtvarné prvky v krajinnom obraze (historické a novodobé)
- vykonávať trvalú starostlivosť o krajinu, jej prírodné a kultúrno-historické prvky, rekreačnú vybavenosť, čo znamená súčasne tvorbu pracovných miest.

#### **I.4. Perspektívy rozvoja turizmu, rekreácie a športu**

O rozvoji turizmu, športu a rekreácie v obci Šarkan je možné a najmä vhodné a efektívne hovoriť v kontexte s rozvojom turizmu, športu a rekreácie v celom riešenom mikroregióne.

V katastrálnom území obce Šarkan s charakterom poľnohospodárskej krajiny je možné vybudovať rekreačné trasy (turistické, cyklistické, bežecké, jazdecké, zimné bežkárске, náučné a poznávacie), prepájajúce obce a zaujímavé lokality, využiteľné pre turizmus, šport a rekreáciu a tiež pre poľnohospodárske účely a každodenný život miestnych obyvateľov. Na vybudovanie rekreačných trás sú vhodné existujúce poľné a lesné cesty, bývalé poľné a lesné cesty a navrhované nové poľné a lesné cesty, ktoré prepájajú a dopĺňajú existujúcu cestnú sieť v krajine.

Predpokladom dobre fungujúcich rekreačných trás je ich kvalitný stavebno-technický stav, vybavenie informačnými prvkami a prvkami malej architektúry vhodné trasovanie, formovanie východiskových a cieľových bodov a predovšetkým kvalitná a udržiavaná sprievodná zeleň rekreačných trás bodová, líniová a skupinová, koncipovaná ako súčasť krajinnej zelene v obraze poľnohospodárskej krajiny.

Rekreačné trasy využiteľné aj pre každodenný život miestnych obyvateľov, ktoré je možné vybudovať cez katastrálne územie obce Šarkan, sú možné nasledovnými smermi:

- Šarkan – Gbelce
- Šarkan – Ľubá – Belá
- Šarkan – Kamenný Most
- Šarkan – Svodín
- Šarkan – Bruty – Bíňa

Rekreačné trasy v krajine je potrebné budovať v súčinnosti s existujúcimi a bývalými poľnými a lesnými cestami, s existujúcimi a potenciálnymi lesnými komplexmi, s tvorbou miestneho územného systému ekologickej stability MÚSES) a v súčinnosti s kultúrnohistorickými a prírodnými zaujímavosťami v okolí obce.

Vzhľadom na rozvoj rekreačných a športových aktivít je nutné počítať s vybudovaním stravovacích prípadne ubytovacích zariadení.

Rozvoj rekreačnej funkcie v území musí mať na zreteli prioritu zachovania foriem vidieckeho osídlenia, funkcie trvalého bývania a charakteristického prírodného rázu krajiny.

Pri využití riešeného územia pre turizmus, rekreáciu a šport je nevyhnutné spolupracovať so štátnymi orgánmi ochrany prírody a krajiny a s orgánmi ochrany pamiatok vzhľadom na výskyt cenných prírodných území a cenných kultúrno-historických pamiatok a archeologických lokalít. Navrhované turistické, športové a rekreačné letné a zimné aktivity je nevyhnutné riešiť v súlade s krajinno-ekologickým plánom (a MÚSES) pre katastrálne územie obce a mikroregiónu.

Cestovný ruch - turizmus, šport a rekreácia - je v dlhodobých trendoch rastúcim hospodárskym odvetvím. Podľa údajov WTO (World Travel Organisation) je zaznamenaný nárast cestovného ruchu tzv. „zeleného“ („udržateľného“, „šetrného“, „integratívneho“), kam možno zaradiť vidiecky turizmus, cykloturistikú, pešiu turistiku, zimnú bežeckú turistiku, individuálne poznávacie cesty, konferenčný turizmus,...

Nárast zaznamenáva rozvoj turizmu podporovaný miestnymi komunitami a vytváranie väzieb medzi príjmami z turizmu a podporou rozvoja kvality miestneho prostredia z týchto zdrojov.

Pre účastníkov cestovného ruchu sú zaujímavé poznatky o navštívenej krajine, regióne, lokalite, charakter, zvyky obyvateľstva, kultúra, história, tradície, folklór, gastronómia,...). Vyhľadávané sú menej frekventované vidiecke oblasti s menšou koncentráciou ľudí.

Pre miestnych obyvateľov to znamená skvalitňovanie prírodného, urbanisticko-architektonického a krajinného prostredia, iniciovať a podporovať vznik malých podnikov, rodinných podnikov pre ubytovanie, stravovanie, rozvoj osvetových a informačných centier, celoročných športových a rekreačných zariadení.

Jedným z predpokladov rozvoja rekreačnej a obytnej funkcie je formovanie krajinného obrazu územia katastra uplatnením prvkov rekreačného mobiliáru, malej architektúry (galéria v prírode), krajinnej zelene, ekologickou úpravou vodných plôch a vodných tokov (prírodné meandrovanie vodných tokov, vytvorenie prírodných brehov a brehových porastov,...), využitím zaujímavých prírodných a historických lokalít a objektov a ich uplatnením v perspektívnej sústave peších, rekreačných, turistických a cykloturistických a bežeckých trás.

Obraz vidieckej krajiny kedysi veľmi prirodzene a malebne dopĺňali a dopĺňajú niekde dodnes – Božie muky, malé kaplnky, sochy, kované, drevené alebo kamenné kríže s drobnými drevenými alebo kovanými ohradami, doplnené skupinami stromov, drobné prístrešky (úkryty v čase nepriaznivého počasia), lavičky, „lurdské jaskyne“, malé cintoríny,....., ktoré s prírodnými prvkami ako studničky, stromy solitéry, skupiny stromov, krov, remízky, medze, aleje, stromoradia,.... tvorili typický kolorit vidieckej krajiny.

Princíp formovania krajinného obrazu pomocou prírodných a drobných architektonických prvkov v spoločnej kompozícii je možné uplatniť aj v súčasnom, modernom obraze krajiny (orientačné prvky v krajine, prezentácia stavebných a umeleckých princípov regiónu, obce či miestnych ľudových majstrov).

V kontexte s rozvojom rekreačnej funkcie vidieckej krajiny nadobúdajú tieto krajinné prvky ešte väčší význam.

## J. HOSPODÁRSKA ZÁKLADŇA

### J.1. Poľnohospodárska výroba

Riešené územie obce Šarkan je tvorené katastrálnymi územiaми Šarkan a Diva. Celé leží v geomorfologickom celku Podunajská nížina.

V rámci poľnohospodárskeho pôdneho fondu je prevládajúcim druhom pozemku orná pôda, ktorá zaberá 1 080 ha, čo predstavuje 87 % z výmery PPF. Z ostatných druhov pozemkov prevažujú vinice s 6,5 % zastúpením a TTP s cca 3 % z výmery PPF. Podiel poľnohospodárskej pôdy z celkovej výmery plôch k. ú. Šarkan je viac ako 90 %.

Riešené územie tvoria prevažne čiernice a černozy na sprašiach. Ide o veľmi úrodné až úrodné pôdy. Poľnohospodársky sa využíva prevažná časť územia mimo zastavaného územia obce.

#### Druhy pozemkov a ich percentuálne zastúpenie k 1/2006

Druh pozemku	Výmera v ha	% podiel	
		z poľnoh. pôdy	z celkovej výmery
orná pôda	1080,486	87,46	
chmeľnica	0	0,00	
vinica	79,9021	6,47	
záhrada	23,614	1,91	
ovocný sad	12,8587	1,04	
trvalý trávny porast	38,5364	3,12	
poľnohosp. pôda	1235,397	100,00	90,58
lesný pozemok	36,5735		2,68
vodná plocha	23,511		1,72
zastavaná plocha	61,4582		4,51
ostatná plocha	6,8851		0,50
celková výmera	1363,825		100,00

Zdroj: Kataster nehnuteľností 2006

Podľa bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek sa pôdy nachádzajú v klimatickom regióne s veľmi teplou, veľmi suchou, nížinnou charakteristikou s teplotnou sumou  $TS > 10^{\circ}\text{C}$  väčšou ako  $3000^{\circ}\text{C}$  a s priemernou ročnou teplotou  $11^{\circ}\text{C}$ . Vo vegetačnom období je to  $16 - 17^{\circ}\text{C}$ , v zimnom období okolo  $0^{\circ}\text{C}$ . Priemerné ročné zrážky predstavujú 570 mm. V letnom období je to okolo 500 mm a v zimnom období 200 mm. Pôdy sú stredne ťažké až ťažké, vysychavé a bez skeletu popri prípade slabo skeletnaté. Na riešenom území sa vyskytuje mierna erózia vodná a veľmi silná veterná erózia, ktorá spôsobuje škody najmä na poľnohospodárskej pôde.

Z agronomického hľadiska sú všetky pôdne typy úrodné a vhodné na pestovanie väčšiny poľnohospodárskych plodín, s výnimkou pôd s trvale veľmi vysokou hladinou podzemných vôd (gleje). Z hľadiska produkčnej schopnosti pôd sa vyskytujú pôdy s vysokým produkčným potenciálom, patria sem najproduktívnejšie pôdy SR.

**Tabuľka - Bonitované pôdne jednotky**

BPEJ 7 miestny kód	Pôdny typ	Skupina odvodu	Poznámka
0039002	černozeme typické a č. hnedozemné na sprašiach, stredne ťažké	2	pôda chránená v zmysle zákona č.220/2004 Z. z.
0044202	hnedozeme typické na sprašiach	3	pôda chránená v zmysle zákona č.220/2004 Z. z.
0038202 0038402 0038502 0043002 0043202 0043402	regozeme a černozeme erodované v komplexoch na sprašiach, stredne ťažké černozeme pseudoglejové na sprašových a polygénnych hlinách, ťažké černozeme erodované a regozeme na sprašiach v komplexe s regozemami, stredne ťažké	5	-
0165432	kambizeme typické a kambizeme luvizemné na svahových hlinách, stredne ťažké a ťažké	6	-
0179562	kambizeme plytké na ostatných substrátoch, stredne ťažké až ľahké	7	-

Zdroj: VÚPOP 2005

V k. ú. Šarkan je poľnohospodárstvo plošne najrozšírenejšou aktivitou. Poľnohospodárska pôda je na základe pôdno-ekologickej rajonizácie (Výskumný ústav pôdnej úrodnosti) zaradená do pôdno-ekologickej podoblasti Podunajská nížina.

Z hľadiska kvality pôdneho fondu je riešené územie reprezentované úrodnými genetickými pôdnymi typmi. Ornica obsahuje vysoké percento humusu.

V katastrálnom území po zániku PD Šarkan vzniklo a hospodári viac poľnohospodárskych subjektov. Najväčší Reflex, s.r.o. sa orientuje na výrobu mlieka a chov ošípaných. Okrem toho hospodári na poľnohospodárskej pôde aj viacero SHR.

**J.1.1. Rastlinná produkcia**

Riešené územie patrí medzi typické poľnohospodárske regióny s vhodnými pôdno-klimatickými podmienkami intenzívneho hospodárenia na pôde. Stupeň zornenia ornej pôdy dosahuje cca 87 %. Pomerne vysoká je participácia viníc a ovocných sádov na celkovej výmere PPF.

V regióne sa zachovala výraznejšia špecializácia najefektívnejších plodín. V štruktúre osevu na ornej pôde sú najvyšším podielom zastúpené - zrnoviny okolo 60 %, krmoviny cca 17 % a olejiny okolo 10 %. Zvyšok tvorí cukrová repa, tabak, zemiaky, zelenina, koreninová paprika a iné.

Štruktúra osevu však má výrazné znaky, ktoré sa odvíjajú od požiadaviek trhu. Rastlinná produkcia má dominantné postavenie v rámci celej poľnohospodárskej výroby.

Z rozhodujúcich obilnín je najvýznamnejšia pšenica, ktorá tvorí zhruba 50 % podiel, kukurica asi 25 % a jačmeň jarný sa podieľa na 20 % plôch obilnín. Z olejnin sú to najmä repka ozimná a slnečnica jednoročná. Zemiaky nie sú príliš vhodné pre región s čom svedčí aj ich nízka pestovateľská plocha. Cukrová repa je prácná, energeticky a materiálno náročná trhovú plodina. So zvyšujúcim sa dopytom na trhu sa postupne zvyšuje jej osevná plocha. Jej podiel na ornej pôde tvorí asi 2,5 %. Analýza dosiahnutých hektárových úrod v celej štruktúre plodín poukázala na znižujúci sa trend hektárových úrod, resp. určitú stagnáciu. Priemerné hektárové výnosy obilnín dosahujú 4,3 – 4,6 t/ha.

Potrebu a zásobu živín v pôde, a tým i potenciálnu úrodnosť pôdy je snaha udržiavať jednak organickými hnojivami (maštalný hnoj- aplikácia 40- 45 t/ha) ako aj priemyselnými (30 - 50

kg/ha NPK a dusíkaté hnojivá). Nepriaznivý je pomer NPK, kde prevládajú dusíkaté hnojivá na úkor fosforečných a draselných.

### **J.1.2. Živočíšna produkcia**

Živočíšna výroba zaznamenala po roku 1990 prudký pokles početnosti stavov i úžitkových parametrov. V súčasnosti sa pokles podarilo zastaviť, ale naďalej živočíšna produkcia stagnuje. Osobitne nepriaznivý stav sa javí v chove hovädzieho dobytku a to najmä na mlieko. Relatívne menší pokles sa zaznamenal v počte ošípaných, avšak v úžitkovosti nastalo zhoršenie u HD ako aj u ošípaných.

Bývalý poľnohospodársky dvor PD Šarkan sa využíva na chov HD i ošípaných. Živočíšna výroba je sústredená aj na hospodárskom dvore v Dive. Malá časť objektov v rámci stredísk je využívaná ako dielne. Mnohé objekty sú opustené a chátrajú. Firma Reflex, prevádzkuje aj sušičku tabaku.

Podľa nám známych informácií sa stav živočíšnej výroby do budúcnosti nepredpokladá meniť zásadným spôsobom. Z vyššie vymenovaných dôvodov je nutné stanovovať ochranné pásmo hospodárskeho dvora riešeného územia na 250 m.

\*podrobnejšie informácie k poľnohospodárskej výrobe neboli poskytnuté

## **J.2. Lesné hospodárstvo**

V podmienkach hustého osídlenia majú lesné plochy nezastupiteľné miesto v tvorbe krajiny. Okrem hospodárskej funkcie lesov ako zdroja drevnej hmoty vystupuje tu do popredia najmä ich funkcia tvorby životného prostredia, funkcia vodohospodárska, pôdoochranná, klimaticko-hygienická, kultúrna a zdravotno-rekreačná. Rozptýlená vysoká zeleň v poľnohospodárskej krajine, dôležitá pre celkový obraz krajiny, predstavuje zase remízky, háje, vetrolamy, sprievodnú vegetáciu vodných tokov a komunikácií.

Menšie súvislé plochy lesa sú tvorené prirodzeným dubovo – hrabovým lesom takmer v celom riešenom území.

### **J.2.1. Charakteristika lesníckej výroby**

Lesnícku prvovýrobu zabezpečujú Lesy SR, š. p. - Odštepny závod Palárikovo. Pestovateľská, ťažbová, obnovná a ostatná činnosť sa vykonáva podľa lesných hospodárskych plánov (LHP), ktoré sú vypracované pre jednotlivé lesné hospodárske celky (LHC) a v súčasnosti i lesné užívateľské celky (LUC).

#### **Spôsoby hospodárenia v jednotlivých LHC:**

spracovanie kalamity v dôsledku suchárov, vývratov a škodám spôsobeným snehom a námrazy, škôlkarstvo, prebierky, pestovateľská činnosť, zalesňovanie, starostlivosť o mladé porasty, prerezávky.

Lesy sú začleňované podľa rozhodnutí orgánov štátnej správy lesného hospodárstva do troch kategórií:

hospodárske lesy - prvoradá je funkcia produkčná,

ochranné lesy - prvoradá je funkcia ekologická, vyjadruje vplyv lesa na pôdu, vodu, vzduch,

lesy osobitného určenia - lesy v ochranných pásmach vodných zdrojov, lesoparky, lesy poškodené imisiami.

#### **Hospodárske lesy**

V hospodárskych lesoch je hospodárenie zamerané predovšetkým na produkciu drevnej hmoty pri súčasnom zabezpečovaní ostatných funkcií lesov.

Vychádza sa z princípov lesa blízkeho prírode, ale zohľadňujú sa technicko-ekonomické požiadavky hospodárenia. Rešpektujú sa zásady trvalosti a bezpečnosti produkcie a plnenia



verejnoprospešných funkcií lesa. Maximálne prípustný podiel ekonomických drevín je limitovaný princípom trvalosti a minimálneho rizika úžitkov z lesa.

Medzi hospodárske lesy v riešenom území radíme všetky plochy súvislého lesa v riešenom území obce.

### **Ochranné lesy**

Hlavným dôvodom pre tvorbu a vyhlasovanie ochranných lesov sú nepriaznivé podmienky pre rast a vývoj porastu (ide o nepriaznivé ekologické pomery). Príčinou nepriaznivých podmienok je niektorý z ekologických činiteľov (pôda, klíma a pod.) alebo nepriaznivé usporiadanie a súčasné pôsobenie viacerých činiteľov.

Do kategórie ochranných lesov (písm. a, d ods. 1 § 2, vyhl. MP SR č. 5/1994 Z.z.) patria lesy na nepriaznivých stanovištiach a ostatné lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy. Tieto lesy plnia najmä pôdoochrannú funkciu.

Na území obce Šarkan sa podľa našich zistení v tejto kategórii nevyskytujú žiadne plochy lesa.

### **Lesy osobitného určenia**

Lesy osobitného určenia sa navrhujú v tých prípadoch, keď účelové hospodárske opatrenia nemožno uplatniť v hospodárskych lesoch, alebo kde osobitné poslanie lesov vylučuje bežný spôsob hospodárenia.

V lesoch osobitného určenia sú spoločenské požiadavky také prenikavé, že je potrebné uplatniť niektoré zvláštne fyto technické opatrenia alebo celú špecifickú sústavu hospodárenia, najmä obnovné postupy a výchovu porastov. Je len samozrejmé, že takéto hospodárske opatrenia kladú zvýšené nároky na prevádzku, čo znamená vyššie vklady práce i energie, a preto sú i nákladnejšie.

Na území obce Šarkan sa podľa našich zistení v tejto kategórii nevyskytujú žiadne plochy lesa.

## **J.3. Imisná situácia**

Pri stanovení stupňov poškodenia lesných porastov sa vychádza z medzinárodného monitoringu na základe stanovenia straty a zmeny sfarbenia asimilačných orgánov, čo charakterizuje zdravotný stav drevín, najmä z hľadiska imisného zaťaženia. Pri stanovení stupňa poškodenia drevín sa používa táto stupnica:

0 - stromy zdravé

1 - stromy slabo poškodené

2 - stromy stredne poškodené

3 - stromy silne poškodené

4 - stromy odumierajúce až odumreté.

Podľa stupňa ohrozenia lesných porastov na riešenom území rozoznávame:

- odolné porasty - 80 %
- ohrozené porasty - 20 %
- veľmi ohrozené porasty - 0 %.

Najvýznamnejším les poškodzujúcim činiteľom je sneh a námraza, ktoré spôsobujú kalamitné polomy lesa. Menej významné je poškodenie lesných porastov imelom. Ostatné škodlivé činitele (vietor, hniloby, rakovina, zlé hospodárenie a požiare) sú menej významné.

Na území obce sa neevidujú pásma lesov ohrozených imisiami, v rámci prieskumov sme zistili na niektorých stromoch výskyt imela.

### J.3.1. Opatrenia

#### V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a ochrany pôdneho fondu:

- odstrániť pôsobenie stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly) v územiach prvkov ÚSES (problematiku riešiť na úrovni konkrétnych projektov ako aj MÚSES),
- revitalizovať skanalizované toky, kompletizovať sprievodnú vegetáciu výsadbou pásu domácich druhov drevín a krovín pozdĺž tokov, zvýšením podielu trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií, čím vzniknú podmienky pre realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov, opatrenia treba realizovať v súlade s projektmi pozemkových úprav území,
- pre lužné lesy pozdĺž toku Paríža a jeho prítokov zabezpečiť vodný režim, aby nedochádzalo k odumieraniu lesných porastov,
- realizovať výsadbu lesa v nivách potokov, na plochách náchylných na eróziu, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovinnej vegetácie (najmä pozdĺž tokov, kanálov a ciest),
- podporovať zakladanie trávnych porastov, ochranu mokradí a zachovanie prírodných depresií, spomalenie odtoku vody v upravených korytách a zachovanie starých ramien a meandrov,
- pri obnove vegetačných porastov uprednostňovať prirodzenú obnovu, dodržiavať prirodzené druhové zloženie drevín pre dané typy, na maximálnu možnú mieru obmedziť ťažbu veľkoplošnými holorubmi,

#### V oblasti poľnohospodárskej výroby a lesného hospodárstva:

- rešpektovať pri ďalšom rozvoji poľnohospodársky a lesný pôdny fond ako jeden z faktorov limitujúcich urbanistický rozvoj,
- zabezpečiť protieróznou ochranu PPF prvkami vegetácie v rámci riešenia projektov pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovania plodín, v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability (ÚSES),
- podporovať alternatívne poľnohospodárstvo na chránených územiach, v pásmach hygienickej ochrany a na územiach začlenených do ÚSES,
- rozširovať výmeru lesného pôdneho fondu na plochách poľnohospodársky nevyužitelných nelesných pôd a na pozemkoch porastených lesnými drevinami, evidovaných v katastri nehnuteľností v druhu poľnohospodárska pôda (biele plochy),
- vytvárať územnotechnické predpoklady pre zachovanie stability lesných porastov lužných stanovišť, zabrániť neodborným zásahom do hydrologických pomerov, pred každým plánovaným zásahom posúdiť jeho vplyv na hydrologické pomery, vzhľadom na protipovodňové opatrenia,
- pri návrhu koridorov technickej infraštruktúry a líniových stavieb netriešťať ucelené komplexy lesov.

#### Osobitné požiadavky z hľadiska ochrany poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu

- využívať pre výstavbu najmä plochy v intravilánoch obcí riešeného územia,
- nezaberať PPF najlepších štyroch BPEJ,
- nezaberať plochy so špeciálnymi kultúrami,
- nezaberať PPF s vybudovanými závlahami alebo odvodnením,
- nezaberať LPF,
- v záujme ochrany pôdy pred veternou eróziou vytvárať predpoklady pre zakladanie pásov pôdoochrannej zelene, hlavne na plochách s veľkou výmerou.

### J.4. Odpadové hospodárstvo

Vznik a hromadenie odpadov výrazne ovplyvňuje životné prostredie. Nesprávnou manipuláciou a nakladaním s odpadmi je ohrozená nielen kvalita podzemných a

povrchových vôd, ale aj kvalita ovzdušia a pôdy. V súčasnosti pre oblasť odpadového hospodárstva platia nasledovné legislatívne predpisy:

Úplné znenie zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov ako (ďalej len "zákon o odpadoch"),

Vyhláška MŽP SR č.128/2004 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 283/2001 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch v znení vyhlášky MŽP SR č. 509/2002 Z. z.

- Vyhláška MŽP SR č.129/2004 Z. z., ktorou sa mení vyhláška MŽP SR č. 284/2001 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov v znení vyhlášky č. 409/2002 Z. z.,
- Zákon č.17/2004 Z. z. o poplatkoch za uloženie odpadov (v znení zákona č.587/2004 Z. z.),
- Zákon č. 24/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení zákonov č. 582/2004 Z. z. a č. 656/2004 Z. z.).

#### J.4.1. Nakladanie s odpadmi

S odpadom, ktorý vzniká, je obec povinná nakladať v zmysle platnej legislatívy o odpadoch. V zmysle §19 ods. 1, písm. d) zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch musí tento odpad zhodnocovať alebo ponúknuť ho na zhodnotenie inému. Pri nakladaní s odpadom je potrebné rešpektovať podmienky Programu odpadového hospodárstva (POH) obce Šarkan, ktorý by mal koncepcne vychádzať z POH okresu Nové Zámky ako aj POH Nitrianskeho kraja. V súčasnosti je platný POH do roku 2005. Aktuálnejší ešte nie je k dispozícii, lebo nie je schválený ani POH Slovenskej republiky na nadchádzajúce obdobie.

V zmysle §6,ods. (1) zákona č. 223/2001 o odpadoch je každý pôvodca odpadu, ktorý produkuje ročne viac než 500 kg nebezpečného odpadu alebo desať ton ostatných odpadov, povinný vypracovať vlastný program odpadového hospodárstva. Pôvodca odpadu je povinný ním vypracovaný program odpadového hospodárstva predložiť na schválenie príslušnému orgánu štátnej správy v oblasti odpadového hospodárstva a schválený program dodržiavať.

#### Tabuľka – Produkcia odpadov v okrese Nové Zámky v roku 2000 (množstvo v tonách, nepočítané na sušinu)

Druh odpadu	množstvo odpadu [ton]
ostatné	28 784
zvláštne	207 238
v tom komunálne	47 785
v tom nebezpečné	9 105
SPOLU	236 022

Zdroj: POH okresu Nové Zámky do roku 2005

V okrese Nové Zámky vzniklo v roku 2000 podľa údajov RISO 47 785 ton komunálneho odpadu, čo je priemer zhruba 314,7 kg na obyvateľa.

#### Skládkovanie

Skládkovanie je najviac rozšíreným spôsobom zneškodňovania odpadov v prípade komunálnych odpadov. Podľa novej kategorizácie sú v okrese Nové Zámky prevádzkované 3 skládky pre odpad, ktorý nie je nebezpečný (Kolta, Michal nad Žitavou a Nána). V okrese Nové Zámky 2 skládky (Bajtava a Šurany) nespĺňajú podmienky pre prevádzkovanie v zmysle nových právnych predpisov a tak bola prevádzka na nich k 31.12.2001 ukončená. V k. ú. Nová Vieska sa v budúcnosti predpokladá vybudovanie skládky komunálnych odpadov.

#### Spaľovne odpadov

Spaľovňa na zneškodňovanie odpadov zo zdravotnej starostlivosti sa nachádza v Nemocnici s poliklinikou Nové Zámky.

Obec Šarkan zabezpečuje od občanov, fyzických osôb, podnikateľov a právnických osôb zber, prepravu a zneškodňovanie komunálneho odpadu vznikajúceho na území obce na zmluvnom základe. Prepravu a zneškodňovanie drobného stavebného odpadu, vznikajúceho na území obce v rámci stavebných úprav nehnuteľností, si pôvodcovia zabezpečujú na vlastné náklady.

Obec má vypracovaný program odpadového hospodárstva do roku 2005. Najväčším problémom súčasnosti je existencia nelegálnych skládok odpadu. Komunálny odpad je odvázaný na riadenú skládku TKO Kolta.

V obci prebieha separovaný zber komunálneho odpadu, ktorý však nie je rozšírený na všetky druhy odpadu ani na všetky domácnosti. Separuje sa elektronický šrot a akumulátory, spadajúce do kategórie nebezpečných odpadov. V prípade kumulácie väčšieho množstva odpadu na jar a jeseň je obcou organizovaný jeho zber veľkoobjemovými kontajnermi. Veľmi vysoký podiel na odvázanom tuhom komunálnom odpade majú biologicky rozložiteľné odpady, ktoré sa skládkujú alebo spaľujú, namiesto kompostovania v domácnostiach. Potreba triedenia odpadu je podmienená aj výškou poplatku za uloženie odpadov na skládke upravenou zákonom č. 223/2001 .

V rámci Nitrianskeho kraja je do separovaného zberu komunálneho odpadu zapojených priemerne 39 % obyvateľov, v riešenom území je tento podiel asi 48 %. Týka sa to však iba zberu PET fliaš a skla, kovov a papiera.

#### **J.4.2. Organizačné, technologické a výrobné opatrenia na zníženie vzniku odpadov**

Obec bude uprednostňovať:

- obmedzovanie vzniku odpadov najmä nebezpečných odpadov,
- materiálové zhodnocovanie odpadov v čo najväčšej miere pred ich zneškodňovaním skládkovaním resp. spaľovaním,
- zneškodňovanie ne hodnotiteľných odpadov spôsobom, ktorý neohrozuje životné prostredie,
- vytvárať predpoklady pre zamedzenie a odstránenie živelných skládok a organizovať separáciu komunálnych odpadov s lokálnym kompostovaním,
- obmedzenie nákupu výrobkov s krátkou životnosťou,
- uprednostňovanie nákupu tovaru baleného vo vratných obaloch,
- znižovanie toxických látok v odpadoch,
- tepelnú úpravu odpadov pokiaľ ich nie je možné inak využiť,
- energetické zhodnocovanie resp. využitie odpadov,
- skládkovanie odpadov v čo najmenšej miere,
- vytvoriť legislatívne, organizačné, technické, zmluvné podmienky realizácie rozšírenia separovaného zberu od pôvodcov,

#### **J.4.3. Ciele programu odpadového hospodárstva do roku 2005**

##### **Materiálové zhodnotenie odpadov**

Dosiahnuť 65 % materiálové zhodnocovanie odpadov do roku 2005

Opatrenia:

- podporovať separovaný zber hodnotiteľných odpadov tak, aby sa dosiahlo 70 % zapojenie obyvateľstva do separovaného zberu a aby množstvo vyseparovaného odpadu tvorilo 40 kg na obyvateľa za rok,
- zhodnocovať biologicky rozložiteľné odpady kompostovaním,
- podporovať materiálové zhodnocovanie odpadov implementáciou ekonomického nástroja napr. poskytovaním prostriedkov z Recyklačného fondu,
- uplatňovaním zákona o odpadoch z obalov.

**Energetické zhodnocovanie**

Dosiahnuť 0,5 % energetické zhodnocovanie odpadov v roku 2005

Opatrenia:

- zvýšiť spaľovanie odpadov za účelom ich energetického využitia

**Zneškodňovanie spaľovaním**

Dosiahnuť 0,3 % zneškodňovanie odpadov spaľovaním v roku 2005

Opatrenia:

- zabezpečiť spaľovanie odpadov v spaľovniach zo zdravotnej starostlivosti,
- zabezpečiť spaľovanie odpadov v spaľovniach s energetickým využitím.

Znížiť spaľovanie biologicky rozložiteľných odpadov na 0 %.

- Opatrenie:
- zvýšiť separáciu biologicky rozložiteľných odpadov z komunálnych odpadov za účelom ich zhodnocovania
- Dosiahnuť 3 % spaľovanie nebezpečných odpadov v roku 2005

**Zneškodňovanie skládkovaním**

Dosiahnuť 12 % zneškodňovanie odpadov skládkovaním v roku 2005

Opatrenia:

- podporovať materiálové zhodnocovanie odpadov,
- rozšíriť separovaný zber,
- ukončiť možnosti skládkovania opotrebovaných pneumatík
- vybudovanie zariadenia na materiálové zhodnocovanie odpadov biologicky rozložiteľných

**Nakladanie s biologicky rozložiteľnými odpadmi z komunálnych odpadov**

Do roku 2005 dosiahnuť 15 % podiel kompostovania komunálnych biologicky rozložiteľných odpadov.

Opatrenie:

- rozšírenie separovaného zberu biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov z domácností,
- vybudovať zariadenia na kompostovanie,
- vybudovať zariadenia na triedenie komunálnych odpadov,
- hľadať nástroje na podporu rozširovania a zlepšenia zberu a kompostovania biologicky rozložiteľných odpadov, resp. vytvorenie ekonomického trhu pre kompost.

## K. DOPRAVNÁ VYBAVENOSŤ

### K.1. Širšie vzťahy mikroregiónu

V riešenom území sú navrhované dve významné cestné komunikácie. Jednou z nich je rýchlostná komunikácia R7, zabezpečujúca prepojenie západnej a východnej časti Slovenska na jeho južnej strane. Druhou významnou komunikáciou je severojužné prepojenie v osi Nitra – Komárno v koridore trasy I/64 s možnosťou jej preradenia do siete rýchlostných komunikácií a vedenou po západnom okraji riešeného územia. Cez riešené územie prechádza cesta I/75, ktorá zabezpečuje prepojenie jednotlivých obcí v území na nadradenú cestnú sieť.

Riešeným územím prechádza železničná trať č. 130, ktorá je súčasťou medzinárodného multimodálneho koridoru č. IV. Zároveň sa v území nachádza železničná trať č. 135 s možnosťou napojenia do Maďarska. Obe železničné trate zvyšujú dopravný význam jednotlivých obcí.

Riešeným územím prechádzajú cesty I. triedy č. I/64 a I/75 a výhľadovo R7 resp. rýchlostná komunikácia v trase cesty I/64.

Cesta I/64 prechádza katastrom obce Svätý Peter (mimo vlastného zastavaného územia obce), cesta I/75 je vedená mimo zastavaného územia. Hlavnou cestou, ktorá zabezpečuje pripojenie obcí riešeného územia, je cesta II/509, ktorá prechádza obcami Nová Vieska, Strekov a Gbelce a pripája sa na cestu I/64. Ďalej riešeným územím prechádzajú cesty II. triedy:

- 511 – Bešeňov s pripojením na cestu I/64 aj na cestu I/75,
- 588 – Gbelce, Svodín s pripojením na cestu I/64 aj na cestu I/75,
- 589 – Svätý Peter, Dubník na cestu I/75.

Ostatné obce (Branovo, Rúbaň) sú pripojené na cestnú sieť cestami III. triedy.

V riešení je potrebné vyhodnotiť negatívny vplyv dopravy na životné prostredie a podľa potreby navrhnúť úpravy najmä na cestách I. a II. triedy podľa ich dopravnej záťaže.

Podľa funkčného rozvoja jednotlivých obcí je potrebné riešiť usporiadanie a funkčné zaradenie sietí ich miestnych komunikácií.

Problematika statickej dopravy v riešenom území je vzhľadom na charakter zástavby vyhovujúca. V riešení územného plánu sa vyžaduje riešiť parkovanie len v súvislosti s novo navrhovanými lokalitami pre urbanizáciu a pri centrách s občianskou vybavenosťou, pri plochách výroby a športu. Pri obytných lokalitách je potrebné uvažovať s parkovaním minimálne jedného motorového vozidla na pozemku rodinného domu.

Riešeným územím prechádza železničná trať č. 130, ktorá má medzinárodný význam a je súčasťou multimodálneho koridoru č. IV. (Bratislava - Štúrovo). Na ňu sú priamo napojené obce Dubník, Strekov, Nová Vieska a Gbelce. Cez obec Svätý Peter prechádza železničná trať č. 135 (Nové Zámky – Komárno s prechodom do Maďarska), ktorá je tiež medzinárodného významu. Ostatné obce riešeného územia sú pripojené na vyššie uvedené trate prostredníctvom cestnej siete (Bešeňov, Branovo, Jasová, Rúbaň, Svodín a Šarkan).

Hromadná cestná doprava je zabezpečovaná sieťou prímestskej autobusovej dopravy SAD pre všetky obce riešeného územia. V riešení územného plánu je potrebné overiť vhodnosť rozmiestnenia zastávok a ich vybavenie. Zároveň je potrebné zhodnotiť dostupnosť územia jednotlivých obcí k zastávkam autobusovej dopravy. V riešení je potrebné vyhodnotiť možnosť vytvorenia integrovaného systému prímestskej dopravy vo väzbe na železničné trate vo vzťahu k okolitým okresným sídlam.

V rámci nemotoristických dopravných je potrebné riešiť problematiku cyklistickej dopravy tak, aby bola separovaná cyklistická doprava od motorovej dopravy na cestách I. a II. triedy.

Pešia doprava je sústredená na chodníky pri komunikáciách. V riešení je potrebné vyhodnotiť potrebu budovania nových chodníkov na prieťahoch ciest I., II., a III. triedy a popri miestnych komunikáciách funkčnej triedy B. Budovanie nových chodníkov na funkčných triedach obslužných komunikácií je v riešení závislé od intenzity premávky motorových vozidiel a intenzity pohybu peších.

V riešenom území sa nachádzajú dve letiská poľnohospodárskeho významu a to v lokalite Dvory nad Žitavou a pri obci Jasová. Letisko regionálneho významu sa nachádza v Nových Zámkoch (súčasný charakter športového letiska). Pre letiská je potrebné dodržať ochranné pásma v zmysle rozhodnutí Leteckého úradu SR (najmä letisko Jasová, ktoré je blízko zastavaného územia).

V riešenom území sa neuvažuje s využívaním vodnej dopravy.

Z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného vybavenia je potrebné zabezpečiť nasledovné ochranné pásma.

Ochranné pásma pre nadradenú cestnú sieť mimo zastavaného územia :

- diaľnica (vzdialenosť od vozovky príslušného jazdného pruhu) 100 m,
- cesta I. triedy (vzdialenosť od vozovky) 50 m,
- cesta II. triedy (vzdialenosť od vozovky) 25 m,
- cesta III. triedy (vzdialenosť od vozovky) 20 m,

Ochranné pásmo pre železničnú trať je 60 m,

Pre železničnú vlečku je 30 m,

Ochranné pásma letísk sú stanovené podľa rozhodnutia Leteckého úradu SR.

V zastavanom území je potrebné definovať ochranné pásma prieťahov ciest v vzťahu k dopravnému významu a zaťaženiu.

## K.2. Širšie vzťahy obce

### K.2.1. Cestná doprava

Na severnom okraji zastavaného územia obce sa nachádza cesta III/510 10, ktorá sa smerom na západ napája na cestu II/000588 a následne prostredníctvom tejto cesty na cestu II/000509 (smerom na juh) a I/000075 (smerom na sever). Pripojenie obce zabezpečuje ďalej cesta III/510030, ktorá prechádza stredom obce a pripája sa na cestu III/510010.

Dostupnosť okresného sídla – Nové Zámky je asi 35,98 km (na cestu I/64).

### K.2.2. Železničná doprava

Obec nemá priame železničné napojenie. Južne od obce (cez obec Gbelce) prechádza železničná trať č. 130, ktorá je súčasťou multimodálneho koridoru č. IV (sieť TEN-T). Prístup na železničný uzol v Nových Zámkoch je vo vzdialenosti asi 36,92 km. Tento železničný uzol je križovatkou tratí 130, 135 a peážnou traťou 140, 150 151. Najbližšia železničná stanica (pre osobné vlaky) sa nachádza v obci Gbelce vo vzdialenosti 4,65 km.

### K.2.3. Letecká doprava

Dostupnosť obce k terminálom leteckej dopravy je viazaná na dostupnosť letísk v Bratislave, Nitre Janíkovciach a v Nových Zámkoch.

Dostupnosť medzinárodného letiska v Bratislave Ivanke je asi 144,25 km (cestami D1, I/000061, I/000062, I/000064 a II/00509).

Dostupnosť letiska v Nitre Janíkovciach (s výhľadovou možnosťou verejnej prepravy osôb) je asi 73,35 km (cestami II/509, II/511, I/51, III/051039)

Dostupnosť letiska v Nových Zámkoch (športové letisko s výhľadovou možnosťou verejnej prepravy osôb) je asi 34,31 km.

#### K.2.4. Vodná doprava

Vodnú dopravu je možné realizovať na medzinárodnej Dunajskej vodnej ceste (E80) – prístav Komárno resp. Štúrovo a na Vážskej vodnej ceste (E81).

Dostupnosť prístavu v Komárne je asi 51,75 km (cestami II/509, II/589 a I/64). Možno uvažovať aj s napojením na prístav v Štúrove s dostupnosťou asi 20,85 km cestami II/000509 a I/000063.

### K.3. Komunikačná sieť obce

#### K.3.1. Cestná doprava

Hlavnú komunikačnú os obce tvorí cesta III/510030. Táto sa napája v severnej časti obce na cestu III/510010. V zmysle STN 73 6110 sú obidve cesty uvažované vo funkčnej triede B3. Dĺžka cesty III/510030 je 1301 metrov. Na ceste nebolo realizované sčítanie cestnej dopravy SSC v roku 2005.

Cesta III/510010 vedie severným okrajom obce mimo zastavaného územia. Bolo na nej realizované sčítanie dopravy SSC v roku 2005 na sčítacom úseku 85630, kde hodnota RPD1 (ročný priemer denných intenzít) bola 478 sk./24h s počtom 113 nákladných automobilov. Ekvivalentná hladina hluku (u zdroja) predstavuje hodnotu 52,99 dB(A).

Ostatné miestne komunikácie majú dĺžku 4847 a sú zaradené do funkčných tried C2, C3 resp. D1.

#### K.3.2. Statická doprava

Nároky na statickú dopravu sú podmienené podielom rodinných domov, kde sa uvažuje s odstavovaním vozidiel na vlastných pozemkoch. V obci podiel rodinných domov predstavuje 99,21%. To znamená, že potreba odstavovania vozidiel pre potreby bývania je minimálna. Potreba parkovania vozidiel pre potreby bývania je v zmysle STN 73 6110

Stanovenie nárokov na odstavné a parkovacie plochy:

- počet obyvateľov 343
- stupeň automobilizácie 1 : 2,5
- ukazovatele nárokov :
- $k_a = 1,0$ ,  $k_v = 0,3$   $k_p = 0,5$   $k_d = 1,2$  spolu  $k = 0,18$

Nárok : odstavovanie vozidiel – 137,  
parkovanie obyvateľov – 3  
zamestnanci sušička tabaku – 3  
návštevníci kostol (odhad) – 25  
futbalové ihrisko - 18

Odstavovanie vozidiel je uvažované vzhľadom na podiel rodinných domov na vlastných pozemkoch, parkovanie obyvateľov, zamestnancov a vybavenosť na miestnych komunikáciách.

#### K.3.3. Cestná hromadná doprava

Hromadná doprava je zaisťovaná tromi linkami prímestskej autobusovej dopravy a to linkou:

- 404440 : Štúrovo – Mužla – Ľuba – Gbelce – Bruty/Veľké Ludince. so zastávkami Šarkan Diva RD, rázcestie, OÚ. Počet spojov v pracovnom dni je jedenásť v smere Štúrovo – Gbelce a 12 v smere Gbelce – Štúrovo.



## L. TECHNICKÁ VYBAVENOSŤ

### L.1. VODNÉ HOSPODÁRSTVO

#### ● Údaje za mikroregión

##### Región Gbelce

##### **Odtokové pomery a protipovodňová ochrana**

Zrážkovo – odtokové pomery sú najvýznamnejšími faktormi formovania povrchových vôd. Riešené územie jedenástich obcí Združenia Dvory a okolie sa nachádzajú v povodí potoka Paríž, ktorý vteká do rieky Hron.

Odtokové pomery riešeného územia sú v celku vyhovujúce až na niektoré obce – Jasová, Svodín. V týchto obciach sú nevyhovujúce odtokové pomery, nakoľko sa nachádzajú v mierne kopcovitom teréne. Pri výdatnejších zrážkach dažďové vody stekajúce z okolitých svahov zaplavujú vinice niektorých domov a miestne komunikácie.

V danom území v dolnom toku potoka Paríž sa nachádzajú Parížske močiare, ktoré boli v roku 1994 začlenené do kategórie Národná prírodná rezervácia. Nachádzajú sa pri obci Gbelce v údolnej nive regulovaného potoka Paríž.

Vplyvom meliorácií sú vodné a močiarne biocenózy značne degradované.

V posledných desaťročiach sa charakter lokality značne zmenil, urobilo sa niekoľko melioračných úprav, ktoré spôsobili predovšetkým pokles vodnej hladiny približne o jeden meter a súvislé zarastanie pôvodných voľných vodných plôch vegetáciou.

##### **Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou:**

Pitná voda je do riešeného územia dopravovaná diaľkovodným systémom Gabčíkovo – Nové Zámky – Levice, ktorý je dotovaný z vodného zdroja Gabčíkovo. Z nových Zámkov sa čerpá voda do Veľkých Loviec a ďalej sa čerpá do VDJ Kolta. Z VDJ Kolta je voda gravitačne dopravovaná smerom do Štúrova, Želiezoviec a Levíc.

Z hľadiska zásobovania pitnou vodou máme v riešenom území nasledovné aglomerácie:

**Agglomerácia Gbelce** (riešené obce a miestne časti Jasová, Dubník, Rúbaň, Strekov, Nová Vieska, Svodín, Šarkan, Gbelce)

**Agglomerácia Dulovce, Sv. Peter** (patri do regiónu Kolárovo)

**Agglomerácia Bešeňov, Branovo** (patrí do regiónu Dvory nad Žitavou).

##### **Diaľkovod Kolta – Štúrovo:**

Z Kolty smerom na Štúrovo voda tečie oceľovým potrubím DN 600 do prerušovacej komory Svodín (2x100m<sup>3</sup>, 236,0/232,1). Prívod vody do Štúrova je gravitačný. Na vetvu Kolta – Štúrovo sa postupne napojili okolité obce samostatne alebo v rámci skupinového vodovodu. V obciach, ktoré nemajú vybudované akumulácie, sa navrhuje vybudovať vodojemy.

##### **Odvedenie a čistenie odpadových vôd**

Riešené územie jedenástich obcí mikroregiónu nemá vybudované splaškové kanalizácie a ani ČOV.

Splaškové vody sú z jednotlivých domov a objektov odvádzané do žump, septikov a malých ČOV. Riešené územie patrí medzi oblasti s najmenej vybudovanou verejnou kanalizáciou na Slovensku.

V riešení spoločného územného plánu je potrebné navrhnuť vybudovanie splaškovej kanalizácie vrátane domových prípojk, výtlačných potrubí a čerpacích staníc. Splašková kanalizácia je navrhnutá pozdĺž zástavby v gravitačnom prevedení, pričom jednotlivé stoky

gravitujú na najnižších miestach do čerpacích staníc. Z čerpacích staníc je prečerpávaná výtlačnými potrubiami do koncových šácht príslušných nadväzujúcich gravitačných stôk. Z ČS na konci obcí je odpadová voda prečerpávaná výtlačným potrubím do splaškovej kanalizácie v jednotlivých obciach. Odpadové vody budú čistené v ČOV Kolta a Gbelce.

### ◆ Údaje za obec Šarkan

#### L.1.1. Odtokové pomery a protipovodňová ochrana

Východiskové podklady

- obhliadka terénu
- konzultácia so zodpovedným pracovníkom obce.

Obec Šarkan sa nachádza v povodí potoka Paríž. V blízkosti sú Parížske močiare – Národná prírodná rezervácia.

V obci sa spodná voda nevyskytuje v takých hĺbkach, aby ohrozovala rodinné domy a ich pivničné priestory. Dažďové vody sú odvádzané rigolmi popri verejných komunikáciách do parížskeho potoka.

#### L.1.2. Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou

Východiskové podklady

- projektová dokumentácia vodovodu
- konzultácia so správcom diaľkovodov
- obhliadka terénu
- konzultácia so zodpovedným pracovníkom obce.

Pitná voda je do obce privádzaná vodovodným potrubím z obce Gbelce. Obec je celá zásobovaná pitnou vodou z verejného vodovodu, v celkovej dĺžke 4,257 km. V obci je vybudovaná okružná sieť, len v slepých uliciach je vetvová sústava. Celá sieť je vybudovaná tak, aby bola zabezpečená aj protipožiarna ochrana obce.

Vlastné uličné rozvody vody v zastavanom území sú situované v krajniciach miestnych komunikácií a zelených pásoch t.j. v území verejne prístupnom. Väčšina trás vodovodov je situovaná v spoločných koridoroch technickej infraštruktúry.

#### Výpočet potreby vody:

Počet obyvateľov: 350, z toho je 95 = napojených na vodovodnú sieť, t.j. 315.

Výpočet potreby vody je spracovaný v súlade s úpravou Min. pôdohospodárstva SR č. 477/99-810 z 29.2.2000.

Špecifická potreba vody je uvažovaná v rozmedzí 100-145 l/osobu/deň a pre občiansku vybavenosť 25 l/os/deň.

50%	145 l/os/deň	158x145 = 22 910 l/deň	
			0,27 l/s
30%	135 l/os/deň	95x135 = 12 825 l/deň	
			0,15 l/s
20%	100 l/os/deň	63x100 = 6 300 l/deň	
			0,001 l/s
Vybavenosť	25 l/os/deň	315x25 = 7 875 l/deň	
			0,09 l/s
Priemerná denná potreba vody		$Q_p = n \times g = 49\,910$ l/deň	
Priemerná potreba vody za sekundu $Q_{ps} =$			0,511 l/s
Max. denná potreba vody		$Q_m = Q_p \times k_d = 89\,938$ l/deň	
	Súčet dennej nerovnomernosti $k_d = 1,8$		

Max. hodinová potreba vody	$Q_{hm} = 1/24 \times Q_{pxkh} = 7\,861 \text{ l/h}$
Súčet hodinovej nerovnomernosti $k_h = 2,1$	
Max. potreba vody za sekundu	$Q_s = 2,18 \text{ l/s}$
Priemerná ročná potreba vody	$Q_r = 18\,218 \text{ m}^3/\text{rok}$

Prevádzkovateľ rozvodov:

Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.  
Závod: Nové Zámky

### L.1.3. Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

Východiskové podklady:

- obhliadka terénu
- konzultácia so zodpovedným pracovníkom obce

Obec Šarkan nemá vybudovanú splaškovú kanalizáciu a ani ČOV.

Splaškové odpadné vody z jednotlivých rodinných domov a objektov sú odvádzané do žúmp, septikov a malých rodinných ČOV.

Obec Šarkan spadá do územia s najmenej vybudovanou verejnou kanalizáciou na Slovensku.

## L.2. Zásobovanie energiami

### L.2.1. Zásobovanie elektrickou energiou

#### ● Údaje za mikroregión

Na území mikroregiónu nie sú osadené rozvodné zariadenia (transformačné stanice) nadradenej sústavy 110kV a 440kV. Územím regiónu len prechádzajú:- vzdušná linka 2 x 110 kV linky č 8847 a 8850, a vzdušné vedenie 2x110 kV linky č.8735a č.8752. Na napájanie spotreby elektrickej energie v území mikroregiónu slúži sieť liniek 22kV, ktorú je možné v prípade potreby ďalej rozširovať. V prípade požiadavky rádovo zvýšenej spotreby elektrickej energie je potrebné uvažovať s výstavbou transformačnej stanice 110kV v mieste spotreby.

#### ● Údaje za obec Šarkan

Východiskové podklady:

- projektová dokumentácia existujúcich elektrických sietí
- konzultácia so správcou VN a NN sietí
- obhliadka terénu
- konzultácia so zodpovedným pracovníkom obce

Katastrálne územie obce je napájané 22kV linkami č.0253, ktoré sú trasované cez extravilán a intravilán obce.

Z uvedených VN 22kV liniek je napájaných 5 ks transformačných staníc 22/0,4kV. Dve transformačné stanice slúžia pre obyvateľstvo obce a sú umiestnené na okraji zastavaného územia. Napájanie TS je vzdušnými vedeniami.

Obec má v súčasnosti celoplošne vybudovanú sekundárnu nízkonapäťovú elektrickú sieť pre zásobovanie jednotlivých objektov. NN vývody z transformačných staníc sú riešené vzduchom a čiastočne v zemi. Vzdušné rozvody sú riešené holými vedeniami na betónových stĺpoch. NN prípojky pre jednotlivých odberateľov sú riešené vzduchom cez strešné konzoly a čiastočne v zemi káblovými vedeniami. Všetky odberové miesta sú vybavené

elektromerami, ktoré sú osadené v elektromerových skrinkách v oplatení domov, respektíve na iných verejne prístupných miestach.

**Potreba elektrickej energie** je vypočítaná pre občiansku výstavbu a vybavenosť je uvedená iba orientačne. Pre 150 rodinných domov uvažujeme s potrebou 4,5 kW na rodinný dom. Pre drobné prevádzky a občiansku vybavenosť uvažujeme s potrebou 60kW.

$$P_i = 150 \times 4,5 + 60 = 675 + 60 = 735 \text{ kW}$$

Pri koeficiente súčasnosti 0,45 je výpočtové zaťaženie :

$$P_s = 735 \times 0,45 = 330 \text{ kW}$$

Prehľad transformačných staníc:

Transformačná stanica TS 0052.001 s menovitým príkonom 160kVA, stožiarová

Transformačná stanica TS 0052.002 s menovitým príkonom 100kVA, stožiarová

Transformačná stanica TS 0052.003 s menovitým príkonom 100kVA, stožiarová

Transformačná stanica TS 0052.004 s menovitým príkonom 160kVA, 2,5 stĺpová

Transformačná stanica TS 0052.004 s menovitým príkonom 100kVA, 2,5 stĺpová

### Dotknuté ochranné pásma

Ochranné pásmo elektrického vedenia je podľa zákona o energetike č. 70/1998Z.z.

- pri vzdušnom vedení, pre napätia do 35 kV po 10m na obe strany od krajného vodiča
- pri vzdušnom vedení, pre napätia do 1 kV po 1m na obe strany od krajného vodiča
- pri káblovom zavesenom vedení po 2m na obe strany kábla
- pri káblovom podzemnom vedení po 1m na obe strany kábla

Prevádzkovateľ elektrických rozvodov:

Západoslovenská energetika, a.s.

Čulenova ul.č.6

816 47 Bratislava

Regionálna správa Nové Zámky.

### Verejné uličné osvetlenie

Verejné komunikácie v obci sú osvetlené uličným osvetlením. Uličné svietidlá sú inštalované prevažne na existujúcich betónových stožiaroch verejného rozvodu elektroenergetiky.

### L.2.2. Dotknuté ochranné pásma energetických zariadení

Ochranné pásmo elektrického vedenia je podľa zákona o energetike č. 70/1998Z.z.

- pri vzdušnom vedení, pre napätia do 110 kV vrátane, po 15m na obe strany od krajného vodiča
- pri vzdušnom vedení, pre napätia do 35 kV po 10m na obe strany od krajného vodiča
- pri vzdušnom vedení, pre napätia do 1 kV po 1m na obe strany od krajného vodiča
- pri káblovom zavesenom vedení po 2m na obe strany kábla
- pri káblovom podzemnom vedení po 1m na obe strany kábla

Prevádzkovateľ elektrických rozvodov:

Západoslovenská energetika, a.s.

Čulenova ul.č.6

816 47 Bratislava

Regionálna správa Nové Zámky.

### L.2.3. Zásobovanie plynom

#### ● Údaje za mikroregión

Riešené územie spadá do oblasti, ktorou prechádza sústava tranzitného plynovodu TP 1x1400 a 3x1200mm, medzištátny plynovod – MŠP 700mm. Z hľadiska zásobovania plynom sa región opiera o plynovody 500/64 a 300/25, ktoré sú napojené na tranzitný a medzištátny plynovod.

Zabezpečenie napájania týchto plynovodov je z medzištátneho a tranzitného plynovodu cez prepúšťacie stanice pri Výčapoch – Opatovciach a Mojmírovciach. Kompresorová stanica je umiestnená v Ivanke pri Nitre. Na prepojenie systémov VTL plynovodov PN 40 a PN 2,5 MPa je vybudovaná regulačná stanica v Komárne s výkonom Q=10 000m<sup>3</sup>/h.

Všetky obce riešeného územia sú plynofikované. V týchto obciach sú vybudované STL plynové rozvody.

#### ● Údaje za obec Šarkan

Východiskové podklady:

- projektová dokumentácia rozvodu plynu
- konzultácia so správcom siete
- konzultácia so zodpovedným pracovníkom obce

Obec je zásobovaná zemným plynom zo zásobovacieho VTL plynovodu DN 300 PN 40, v trase Bánov – Gbelce – Štúrovo.

Z diaľkovodu je obec napojená cez VTL plynovú prípojku DN 50 a regulačnú stanicu VTL/STL, STL plynovodným potrubím DN 90. Na rozvod plynu je napojená aj časť obce Diva.

Regulačná stanica plynu je osadená na obecnom pozemku. Z regulačnej stanice je do obce vedená STL prípojka, ktorá zásobuje obec.

Ďalšia distribúcia zemného plynu je zabezpečená uličnými strednotlakovými rozvodmi. Plynofikácia je celoobecná s napojením cca 95% domácností. STL rozvody plynu sú z PVC alebo oceleového potrubia, situované pozdĺž verejných komunikácií v chodníkoch, zatrávnených resp. neupravených povrchoch.

Hlavný rozvod z regulačnej stanice je vedený dimenziou DN 90 z PE a postupne je redukovaný až na DN50 podľa požadovaných a plánovaných odberov.

Časť rozvodov plynu je zokruhovaná. Dimenzie koncových vetiev plynu sú riešené, aby sa zabezpečila možnosť ďalšieho rozširovania plynovodnej sústavy.

K jednotlivým parcelám, objektom sú privedené STL prípojky z verejného plynovodu a na hranici pozemkov sú umiestnené hlavné uzávery plynu, domové regulačné a meracie zostavy plynu.

Od regulátorov tlaku plynu sú vedené NTL prípojky resp. rozvody plynu.

Dotknuté ochranné a bezpečnostné pásma plynovodov:

Podľa zákona o energetike č. 656/2004 Z.Z. sú ochranné a bezpečnostné pásma plynovodov nasledovné:

Ochranné pásma podľa §56

4m pre plynovody s menovitou svetlosťou do 200mm

1m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastávanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa

8m pre technologické objekty

Bezpečnostné pásma podľa §57

20m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350mm.

**Potreba plynu:**

Potreba zemného plynu pre bytové jednotky vykurované plynom v území pri výpočtovej teplote  $-12^{\circ}\text{C}$  je vypočítaná v zmysle smernice GR SPP, a.s. Bratislava č. 15/2002, kde hodinová potreba plynu je stanovená na  $1,4 \text{ m}^3/\text{hod.}$  a ročná potreba plynu je stanovená na  $4000 \text{ m}^3/\text{rok}$ . Vykurovacie obdobie je určené na 202 dní.

Bytový fond: 150 domov

Hodinová potreba plynu  $150 \times 1,4 = 210 \text{ m}^3/\text{hod.}$

Ročná potreba plynu  $150 \times 4000 = 600\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$

Celková ročná potreby plynu aj s občianskou vybavenosťou bude cca  $800\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$ .

**L.2.4. Zásobovanie tepelnou energiou****● Údaje za mikroregión**

Všetkých 11 obcí mikroregiónu je úplne alebo skoro úplne plynofikovaných. Z toho vyplýva skutočnosť, že teplo potrebné na vykurovanie a technologické účely sa získava v prevažnej miere spaľovaním zemného plynu.

Týka sa to bytového fondu (individuálna bytová výstavba, bytové domy), objektov občianskej vybavenosti a objektov na podnikanie. V malej miere sa používa elektrická energia a tuhé palivo, hlavne v tých častiach intravilánov obcí, ktoré nie sú plynofikované.

Vo využívaní obnoviteľných zdrojov (slnečná energia, nízkotepelné zdroje) sú v súčasnosti veľké rezervy, ich použitie je zanedbateľné.

**● Údaje za obec Šarkan**

Obe časti obce sú plynofikované, v súčasnosti sa teplo potrebné na vykurovanie a na technologické účely (príprava teplej úžitkovej vody, varenie, vetranie, vzduchotechnika,...) vyrába spaľovaním zemného plynu.

V individuálnej bytovej výstavbe sú zdrojmi tepla kotly na zemný plyn v kategórii plynových spotrebičov do 50 kW, v bytových domoch, občianskej vybavenosti, v objektoch pre podnikanie to môžu byť domové kotolne, prípadne iné tepelné zariadenia používajúce zemný plyn.

V niektorých málo prípadoch sa požíva na vykurovanie elektrická energia a tuhé palivo.

Domy v individuálnej bytovej výstavbe a objekty občianskej vybavenosti sú postavené väčšinou pred rokom 1990, max. do roku 2004. To znamená, že stavebné konštrukcie nespĺňajú požiadavky STN 73 0540 platnej od 10/2002.

**Energetická bilancia :**

vstupné podklady :

- počet rodinných domov – cca 150
- počet bytov – 0
- počet objektov občianskej vybavenosti (OV) a objektov pre podnikanie (OP) cca 10

Potrebný priemerný tepelný príkon pre jeden rodinný dom...16 kW

Potrebný priemerný tepelný príkon pre jeden byt ...6 kW

Potrebný priemerný tepelný príkon pre jeden objekt OV a OP...80 kW

Podľa uvedených predpokladov je možné určiť, že maximálny tepelný príkon pre obec, potrebný na vykurovanie je cca 3,2 MW.

Ročná spotreba energie na vykurovanie je potom ročne 22 300 GJ, t.j. 6 200 MWh  
Keď uvažujeme, že 90 % z potrebného príkonu je zabezpečených spaľovaním zemného plynu s priemernou účinnosťou 85 %, je ročná spotreba zemného plynu na vykurovanie všetkých objektov 735 000 m<sup>3</sup>. Keď k tomu pripočítame cca 20% z celkovej spotreby na technologické účely, vychádza nám ročná spotreba 880 000 m<sup>3</sup> zemného plynu.

Upozornenie : uvedené údaje a hodnoty sú len orientačné a nemusia presne súhlasiť so skutočnými údajmi.

### **L.3. Telekomunikačné a informačné siete**

#### **L.3.1. Diaľkové optické káble a slaboprúdové rozvody**

Východiskové podklady:

- situácia existujúcich sietí a rozvodov
- konzultácia s oddelením technického rozvoja

Napojenie obce je riešené diaľkovým metalickým káblom CEKPFLE75XN 0,6, ktorý prichádza zo strany RSÚ Gbelce a je zaústený do automatickej telefónnej ústredne DLÚ Šarkan - Diva, kde končí.

Jednotliví účastníci sú napojení najmä vzdušnými samonosnými káblami. Celá obec je pokrytá systémom sieťových rozvodov. Rozvody sú riešené pre sólo účastníkov ako združovacie zariadenia systémom PCM4 a PCM10.

Prevádzkovateľ telekomunikácií:  
Slovenské telekomunikácie, a.s.  
Námestie slobody č.6  
817 62 Bratislava  
Regionálna správa: Levice

#### **L.3.2. Televízne zariadenia**

V obci nie je zavedená káblová televízna sieť.

#### **L.3.3. Miestny rozhlas**

V obci je vybudovaná vzdušná sieť miestneho rozhlasu, inštalovaná na ocelových stožiaroch.

#### **L.3.4. Mobilní operátori**

V obci nie sú vybudované stožiarové vysielacie pre sieť Eurotel a Orange.

## M.ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Kvalita životného prostredia je do značnej miery ovplyvňovaná tak prírodnými ako aj negatívnymi civilizačnými javmi, ktoré majú charakter stresových faktorov. Väčšinou sa viažu na nepriaznivé výstupy z výrobných odvetví, pričom zasahujú buď priestor, línie alebo majú bodový charakter. V riešenom území sme sledovali najintenzívnejšie pôsobiace stresové faktory, a to primárne aj sekundárne.

Za primárne stresové faktory sa považujú umelé alebo poloprírodné prvky v krajine, ktoré sú zväčša pôvodcom stresu, alebo sa prejavujú cez svoj fyzický bariérový efekt a následné hygienické a estetické vplyvy. Patria sem všetky hmotné antropogénne prvky územia slúžiace na výrobnno-skladovacie, dopravné, obytno-rekreačné, vodohospodárske, poľnohospodárske, vojenské a energetické účely. Ich negatívny vplyv sa prejavuje najmä v plošnom zábere prírodných ekosystémov a následnou antropizáciou územia.

Sekundárne stresové faktory predstavujú negatívne javy, ktoré vznikajú dôsledkom realizácie ľudských aktivít v krajine. Vplyv sekundárnych stresových faktorov sa nepriaznivo prejavuje v ohrozovaní jednotlivých zložiek životného prostredia.

Kvalita životného prostredia je do značnej miery ovplyvňovaná tak prírodnými ako aj negatívnymi civilizačnými javmi, ktoré majú charakter stresových faktorov. Väčšinou sa viažu na nepriaznivé výstupy z výrobných odvetví, pričom zasahujú buď priestor, línie alebo majú bodový charakter. V riešenom území sme sledovali najintenzívnejšie pôsobiace stresové faktory, a to primárne aj sekundárne.

Za primárne stresové faktory sa považujú umelé alebo poloprírodné prvky v krajine, ktoré sú zväčša pôvodcom stresu, alebo sa prejavujú cez svoj fyzický bariérový efekt a následné hygienické a estetické vplyvy. Patria sem všetky hmotné antropogénne prvky územia slúžiace na výrobnno-skladovacie, dopravné, obytno-rekreačné, vodohospodárske, poľnohospodárske, vojenské a energetické účely. Ich negatívny vplyv sa prejavuje najmä v plošnom zábere prírodných ekosystémov a následnou antropizáciou územia.

Sekundárne stresové faktory predstavujú negatívne javy, ktoré vznikajú dôsledkom realizácie ľudských aktivít v krajine. Vplyv sekundárnych stresových faktorov sa nepriaznivo prejavuje v ohrozovaní jednotlivých zložiek životného prostredia.

### M.1. Ovzdušie

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, odbor ochrany ovzdušia, na základe § 9, ods. 3 zákona č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia, ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší) v znení zákona č. 245/2003 Z. z. uverejňuje vymedzenie oblastí riadenia kvality ovzdušia. Riešené územie nebolo zaradené medzi takéto oblasti z hľadiska úrovne znečistenia.

Najväčším znečisťovateľom ovzdušia v sídle a jeho bezprostrednom okolí je automobilová doprava, tento faktor však nie je nutné považovať za limitný. Splynofikovaním všetkých energetických zdrojov v obci sa eliminoval, resp. v maximálnej miere minimalizoval, vplyv znečistenia ovzdušia z komunálnych zdrojov.

Kvalita životného prostredia riešeného územia sa v slovenskom kontexte dá hodnotiť ako priemerná. Je určená prevahou poľnohospodárskeho využívania územia bez veľkých znečisťovateľov. Na kvalite ovzdušia sa v podstatnej miere podieľajú existujúce malé stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia a hlavne automobilová doprava, ktoré zaťažujú ovzdušie hlavne tuhými znečisťujúcimi látkami, SO<sub>2</sub>, NO<sub>x</sub> a CO. Na území Nitrianskeho kraja sa nenachádza meracia stanica, ktorá monitoruje imisné znečistenie.

K najvýznamnejším zdrojom znečistenia ovzdušia v širšom záujmovom území patrí KAPPA Štúrovo, a.s., menej významné zdroje znečistenia ovzdušia sú situované v meste Nové Zámky. Zmieňované zdroje sa podieľajú na znečistení ovzdušia najmä produkciou tuhých



látok, NO<sub>x</sub> a CO. Napriek uvádzanému možno skonštatovať, že vplyv zdrojov na kvalitu ovzdušia v riešenom území je minimálny. Podľa environmentálnej regionalizácie sa riešené územie radí do 3. stupňa úrovne životného prostredia, medzi územia s prostredím mierne narušeným.

Vplyv na kvalitu životného prostredia v k. ú. nie je možné kvantifikovať, nakoľko od roku 1997 nie je v oblasti žiadna monitorovacia stanica.

Za zdroj znečistenia ovzdušia možno označiť i poľnohospodársku výrobu. Používanie agrochemikálií, prašnosť a živočíšna výroba (zaťažuje územie najmä pachmi) nepriaznivo vplyvajú na kvalitu ovzdušia.

#### **Prehľad opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia:**

- systematické znižovanie emisií základných látok znečisťujúcich ovzdušie (SO<sub>2</sub>, NO<sub>x</sub>, CO, tuhých látok) s orientáciou na najväčších znečisťovateľov,
- pre vybrané veľké zdroje - vypracovanie národných programov zameraných na zníženie emisií oxidu uhličitého a ostatných plynov vyvolávajúcich skleníkový efekt,
- dobudovanie komplexného monitorovacieho a informačného systému životného prostredia.

## **M.2. Voda**

### **Kvalita povrchovej vody**

Sieť povrchových vodných tokov v riešenom území vytvára rieka Paríž. Tok nevykazuje výrazné známky znečistenia. Celé územie patrí do povodia Dunaja.

V skupinách ukazovateľov kyslíkového režimu je tok Dunaja zaradený do I.- II. triedy kvality, z hľadiska fyzikálno-chemických ukazovateľov – II. – III. trieda kvality (Mn), nutrienty – II.- III. trieda kvality (zaradenie spôsobili koncentrácie dusičnanov a organický dusík). V skupine biologických ukazovateľov bola kvalita vody hodnotená ako III. trieda kvality. V skupine mikrobiologických ukazovateľov sa zhoršila kvalita zo IV. na V. triedu (Dunaj- Komárno). Podľa obsahu mikropolutantov sa zaraďuje kvalita vody do III.- V. triedy, určujúcim bol hliník. Podľa priemerných ročných hodnôt vody v toku vykazujú mierne zlepšenie, pozorovaný je pokles BSK<sub>5</sub>, NELUV, N - NH<sub>4</sub>, znížila sa tiež priemerná ročná hodnota koncentrácií N-NO<sub>3</sub>.

Tok	Miesto odberu vzorky	Skupiny ukazovateľov							
		A	B	C	D	E	F	H	
Povodie Dunaja									
Dunaj	Komárno - stred	II	III	III	III	V	V	I	
Dunaj	Štúrovo	II	II	II	II	III	III		

K najvýznamnejším znečisťovateľom v povodí Hrona patria komunálne odpadové vody, poľnohospodárska výroba a miestny priemysel. Odpadové vody z EMO Mochovce ústia do toku Hron a oblasť Levíc s prítomným priemyslom a službami zachytávajú prítoky Podlužianka, Sikenica a Perec.

Na dolnom úseku toku Hrona je kvalita vody v skupine ukazovateľov kyslíkového režimu (A) zaradená do II.- III. triedy kvality. V skupine základných fyzikálno-chemických ukazovateľov je kvalita vody v toku na úrovni I.- II. triedy kvality (pH, RL, vodivosť) a obsahom chloridov, síranov, vápnika a horčíka vyhovuje I. triede kvality. Kvalita vody v skupine nutrienty (C) pretrváva v V. triede kvality v dôsledku obsahu organického dusíka. V skupine biologických ukazovateľov (D) zodpovedá kvalita vody II. a III. triede a v skupine mikrobiologických ukazovateľov množstvo koliformných baktérií zodpovedá IV. a V. triede kvality. V skupine mikropolutantov (F) bola kvalita vody zaradená do IV. a V. triedy rovnako toto zaradenie platí pre organické mikropolutanty – IV.- V. trieda, určujúcim ukazovateľom je koncentrácia NELUV.

Namerané hodnoty ukazovateľov rádioaktivity vyhovujú kvalite vody v I. triede kvality. V dlhodobom sledovaní sa prejavuje nárast nutrienty (N-NO<sub>3</sub>, celkový fosfor) a vyššie hodnoty nerozpustených látok.

Tok	Miesto odberu vzorky	Skupiny ukazovateľov							
		A	B	C	D	E	F	H	
Povodie Hrona									
Hron	Kalná nad Hronom	III	II	V	III	I V	I V	I	
Sikerica	ústie	IV	II	III	III	I V			
Hron	Kamenica	II	III	III	III	I V	V	I	

K znečisteniu povrchových vôd poľnohospodárskou činnosťou dochádza nespúšanými hnojiskami a veľkoplošným znečistením najmä v dôsledku aplikácie chemických prostriedkov. Nedobudovaná kanalizácia je dôsledkom znečisťovania vodných tokov zaústením odvodňovacích kanálov a stôk priamo do ich recipientu. Tento jav je treba eliminovať dobudovaním kanalizačnej siete.

#### Prehľad opatrení na zlepšenie kvality vôd v riešenom území:

- nevyhnutným predpokladom je dobudovanie kanalizačnej siete v celom riešenom území,
- eliminovať kontamináciu povrchových i podzemných vôd poľnohospodárskou výrobou preferovaním ekologického poľnohospodárstva, dodržiavaním opatrení, aby neprichádzalo k nekontrolovanému úniku látok do vody.

#### Kvalita podzemnej vody

Kvalitu podzemných vôd sleduje SHMÚ v jednotlivých hydrogeologických rajónoch. Sú to podľa určitých kritérií vymedzené územia, v ktorých prevažuje jednotný obeh podzemnej vody určitého typu. Z roku 2003 platia pre Šarkan údaje z jedného sledovaného úseku SHMÚ:

- Pririečna zóna Dunaja od Komárna po Štúrovo

Monitorovaciu sieť tvorilo 12 vrtov základnej siete SHMÚ a jeden využívaný vrt. V rámci pririečnej zóny tejto oblasti boli namerané v podzemných vodách zvýšené obsahy Fe (6x došlo k prekročeniu limitov), Mn (9x), amónnych iónov (2x), vplyvom poľnohospodárskej činnosti došlo k prekročeniu limitov pre sírany (7x), dusičnany (1x) a chloridy (1x). Ojedinele boli namerané aj zvýšené koncentrácie ortuti, a NEL<sub>UV</sub>. Za najznečistenejšiu lokalitu v tejto oblasti považujeme Komárno, kde sa vyskytovali aj ďalšie ukazovatele s vysokou koncentráciou (CHSK<sub>Mn</sub>, As, Ni a 1,1-dichlóretén). Vo využívanom vodnom zdroji neboli namerané žiadne nadlimitné ukazovatele.

Sledované namerané ukazovatele sa vyhodnocujú podľa limitných hodnôt, ktoré pripúšťa STN 75 7111 pitná voda v zmysle Vyhlášky MZ SR č.151 / 2004 Z. z. Podzemné vody nie sú z dôvodu zvýšeného obsahu Fe, Mn a NEL<sub>UV</sub> vhodné pre pitné účely.

Najvýznamnejšími bodovými zdrojmi znečistenia podzemnej vody v širšom území sú ZsVaK, Nové Zámky, Kappa Štúrovo.

Pre riešené územie je typické najmä znečisťovanie podzemných vôd poľnohospodárskou výrobou, ku ktorému prichádzalo najmä v minulosti vplyvom aplikácie veľkých objemov priemyselných hnojív a pesticídnych látok. V súčasnosti sa tento jav podarilo vplyvom obmedzenia množstiev aplikovaných látok a zavedením nových postupov hospodárenia čiastočne eliminovať, hoci niektoré rezíduá ďalej pretrvávajú vo vrstvách pôdneho horizontu. Obdobne znečistenie vplyvom živočíšnej výroby je minimalizované z dôvodu redukovania jej stavov.

Významná časť zdrojov musela byť v posledných rokoch vyradená zo zásobovania z dôvodov zhoršujúcej sa kvality a nákladnej prevádzky úpravnej vody. To významnou mierou ovplyvnilo orientáciu na dopravu vody z veľkozdrojov, ktoré nahrádzajú rizikové zdroje vody.

### M.3. Pôda

Kvalita pôdy patrí medzi najvýznamnejšie faktory využívania a rozvoja územia. Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú environmentálnu funkciu pôd, patria najmä zhutňovanie, acidifikácia, neuvážené meliorácie a rekultivácie, nadmerná chemizácia, emisno-imisná kontaminácia a zvyšujúca sa erózia.

Okrem degradačných faktorov znižujúcich kvalitu pôdy dochádza i k jej prevodu na nepoľnohospodárske účely. Výstavbou sú ohrozené najmä kvalitné poľnohospodárske pôdy v okolí sídiel.

Na plošnej kontaminácii pôd sa najväčšou mierou podieľajú najmä nasledujúce činitele:

- výskyt prirodzenej kontaminácie pôd rizikovými prvkami z geochemických anomálií,
- vplyv globálnych emisií pochádzajúci prevažne zo zahraničných zdrojov, prejavuje sa zvýšeným obsahom Cd, Pb, Cr, As,
- vplyv vnútroštátnych zdrojov s lokálnym až regionálnym dosahom z rôznych druhov priemyslu,
- vplyv poľnohospodárstva (najmä obsah Cd z fosforečných hnojív, ako aj priemyselné komposty a kaly z ČOV),
- vplyv emisií z dopravných prostriedkov.

Značná časť riešeného územia je poľnohospodársky intenzívne využívaná. Rozvoj veľkoplošného hospodárenia na pôde má za následok zníženie ekologickej kvality priestorovej štruktúry krajiny a ohrozenie jej ekologickej stability. Zmenami v štruktúre využitia pozemkov dochádzalo v minulosti k rozorávaniu medzí a terénnych nerovností, ktoré boli porastené vegetáciou. Poľnohospodárska pôda sa tak stala náchyľnejšou na vodnú a veternú eróziu.

Potenciálnymi bodovými zdrojmi znečistenia pôd môžu byť čierne (príp. riadené) skládky odpadov a to na poľnohospodárskom ako aj lesnom pôdnom fonde. V okolí týchto skládok sa môžu koncentrovať neznáme a často veľmi toxické látky.

Realizovanie poľnohospodárskych, výrobných aktivít potenciálne zvyšuje nebezpečenstvo plošnej kontaminácie pôd. Keďže v súčasnosti nie sú k dispozícii žiadne podrobnejšie merania z tejto oblasti, ich rozsah je ťažko kvantifikovateľný. Naďalej však zostáva trvalou úlohou monitorovanie a ochrana poľnohospodárskej pôdy pred kontamináciou.

### M.4. Veterná erózia

Veterná erózia sa v riešenom území prejavuje vo významnej miere. Prakticky každá plocha bez vegetácie je viac či menej ohrozená odnosom vrchných vrstiev pôdy, čím prichádza k znižovaniu pôdnej úrodnosti. Zvýšená náchylnosť pôd na veternú eróziu v riešenom území je spôsobená najmä otvorenosťou územia bez ochrannej líniovej zelene, dôsledkom čoho je silná prašnosť v území najmä v mimovegetačnom období.

### M.5. Rizikové faktory

K rizikovým faktorom, ktoré ovplyvňujú zdravotný stav obyvateľstva, patria: hluk, prašnosť, ionizujúce žiarenie, chemické látky, vibrácie, chemické karcinogény, infekčné prostredie. Zo všetkých rizikových faktorov prostredia majú z hľadiska podielu na exponovaní obyvateľstva v obci Šarkan najväčší podiel: hluk a prašnosť. Ide však len o odhad na základe zovšeobecnenia, nakoľko konkrétne merania sa v území nevykonávajú.

#### M.5.1. Zatiaženie hlukom

Ďalšími rizikovými faktormi, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú kvalitu životného prostredia, sú hluk a vibrácie. Negatívne pôsobia na zdravotný stav ľudí, vyvolávajú poruchy sluchu, psychiky, zapríčiňujú neurózy a tiež spôsobujú predčasné starnutie stavieb a konštrukcií.

Významnými líniovými zdrojmi hluku na území sídelného útvaru sú automobilová a železničná doprava.

S ohľadom na predpokladaný ďalší nárast motorizmu možno vo výhľade očakávať ďalšie narastanie nadmerných hlukových hladín. Nepriaznivo sa to prejaví najmä všade tam, kde obytná zástavba nie je situovaná v dostatočnej vzdialenosti od hlavných dopravných ťahov. Intenzívnu dopravu môžeme považovať za prevažne líniový stresový faktor, ktorý negatívne vplýva na okolitú krajinu pozdĺž dopravných koridorov.

Najvyššie povolené hladiny vonkajšieho hluku z dopravy sú určené súčtom základnej hladiny hluku a korekcií povolených pre dané využitie územia. Pre ostatné územie platí:

- 65 dB (A) v priemyselnej oblasti a v oblastiach neslúžiacich prevažne obytným účelom,
- 60 dB (A) v zmiešanej oblasti (osídlená priemyselná oblasť a mestské centrum),
- 50 dB (A) v obytných zónach,
- 40 dB (A) pre zdravotnícke, školské, kultúrne a iné priestory vyžadujúce si zvláštnu ochranu pred hlukom.

Z hľadiska ochrany proti hluku je potrebné vytvárať predpoklady pre elimináciu hluku z dopravy výsadbou izolačnej zelene alebo vybudovaním technických protihlukových bariér, prípadne návrhom koridorov obchvatov obcí.

## **M.5.2. Žiarenie**

### **Prírodná rádioaktivita hornín**

Prírodné zdroje rádioaktivity sú súčasťou prírodného prostredia. Patrí k nim kozmické žiarenie a prirodzená rádioaktivita hornín, hydrosféry a atmosféry. Prirodzená rádioaktivita hornín je v podstate podmienená prítomnosťou K, U a Th. Tieto prvky emitujú gama žiarenie a podmieňujú vonkajšie ožiarenie. Horniny používané ako stavebné suroviny sa stávajú zdrojom radiačie v budovách. Z tohto hľadiska je posúdenie rádioaktivity stavebných surovín a stavebných materiálov veľmi významné a je ho potrebné sústavne sledovať. Požiadavky na zabezpečenie radiačnej ochrany stanovuje vyhláška č. 12 Ministerstva zdravotníctva SR z 13. decembra 2000.

Možno skonštatovať, že s aspektu prírodnej rádioaktivity hornín okolie obce Šarkan patrí medzi málo zaťažené oblasti v rámci Slovenska.

### **Radónové riziko**

Ožiarenie z radónu, resp. z jeho dcérskych produktov rozpadu je jedným z hlavných faktorov, ovplyvňujúcich zdravotný stav obyvateľstva. Obyvateľstvo je účinkom radónu vystavené predovšetkým v budovách.

Zdrojom radónu v nich sú rádioaktívne prvky v podlaží budov, v ich stavebnom materiáli a vo vode. Z toho najdôležitejšiu záťaž predstavuje radón v pôdnom vzduchu, vnikajúci do budov z podlažia stavieb. V novej výstavbe ide o predchádzanie škodlivým účinkom radónu predovšetkým lokalizáciou stavieb, voľbou stavebných materiálov a spôsobom realizácie stavieb. Ide o nový prístup, s ktorým sa musí v územnom plánovaní i v rezorte stavebníctva počítať.

V širšom riešenom území bol radónový prieskum vykonaný v rámci spracovania odvodenej mapy radónového rizika v mierke 1 : 200 000. V riešenom území sa nachádzajú najmä oblasti s nízkym radónovým rizikom.

Vplyv radónu na ľudský organizmus je pomerne významný. Z toho dôvodu je nutné začať so systematickým prieskumom radiačnej záťaže obyvateľstva. Je potrebné eliminovať tie oblasti, kde sú potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe nových objektov alebo realizovať tieto opatrenia ako sanačné práce v už existujúcom bytovom fonde.

Stanovenie predpokladov pre hodnotenie vplyvov na životné prostredie EIA sa nepredpokladá, vzhľadom na malý rozsah a veľkostnú kategóriu navrhovaných území pre urbanizáciu.

## M.6. Dotknuté ochranné pásma

Ochranné pásmo elektrického vedenia je podľa zákona o energetike č. 70/1998 Z. z.

- pri vzdušnom vedení, pri napätí do 35 kV po 10 m na obe strany od krajného vodiča
- pri vzdušnom NN vedení po 1 m na obe strany od krajného vodiča
- pri káblovom zavesenom vedení po 2 m na obe strany od elektrického kábla
- pri káblovom podzemnom po 1 m na obe strany od elektrického kábla.

Podľa zákona o energetike č. 70/1998 Zb. sú ochranné a bezpečnostné pásma plynovodov nasledovné:

ochranné pásma podľa §27

- 4 m pre plynovody a prípojky s menovitou svetlosťou do 200 mm
- 1 m pre nízkotlakové a strednotlakové plynovody a prípojky v zastavanom území
- 8 m pre technologické objekty, regulačné stanice plynu a pod.

bezpečnostné pásma podľa §28

- 20 m pre vysokotlakové plynovody a prípojky s menovitou svetlosťou do 350 mm.

## N. SÚHRNNÉ ZHODNOTENIE PRIESKUMOV A ROZBOROV

Pre návrh budúceho územného a urbanistického rozvoja obce sú rozhodujúce:

- Odporúčania vyplývajúce z nadradených rozvojových dokumentov týkajúcich sa riešeného územia a jeho problémov
- Regulatívy vyplývajúce z nadradených územnoplánovacích dokumentov týkajúcich sa riešeného územia a jeho problémov
- Miestne rozvojové programy a dokumenty
- Vyhodnotenie potenciálu územia
- Perspektívy rozvoja pre širšie riešené územie
- Perspektívy rozvoja pre užšie riešené územie
- Odporúčania vyplývajúce z prieskumov a rozborov pre spracovanie zadania a územného plánu obce.

Všeobecné i špecifické problémy na riešenie územného rozvoja obcí mikroregiónu sú identifikované v jednotlivých častiach prieskumov a rozborov.

Ide súčasne o odporúčania pre spracovanie Zadania, ktoré stanoví hlavné ciele a požiadavky na spoločný územný plán združenia obcí a stanoví podrobné požiadavky na formu, rozsah a obsah spracovania spoločného územného plánu obcí.

Cieľom etapy prieskumov a rozborov je získanie prehľadu o stave a potenciáloch územia o stretoch záujmov v území o možnostiach a cieľoch ďalšieho rozvoja riešeného územia z hľadiska nadradených rozvojových dokumentov, územnoplánovacích dokumentácií a z hľadiska vlastných terénnych prieskumov a rozborov.

### N.1. Vyhodnotenie potenciálu riešeného územia mikroregiónu

- Poloha mikroregiónu na území plošne rozsiahleho euroregiónu Váh – Dunaj – Ipeľ
- Poloha mikroregiónu v oblasti cezhraničnej spolupráce prvej úrovne
- Cez riešené územie prechádza jeden z medzinárodných turistických smerov z veľkých zahraničných miest
- rozvinutá sídelná štruktúra s bytovým fondom, existujúcim stavom občianskej vybavenosti, technickej a dopravnej vybavenosti
- perspektíva budovania rýchlostnej komunikácie Bratislava – Nové Zámky – Košice
- dopravné napojenie cestné, železničné na obce a mestá systémom hromadnej dopravy štátnej
- bezprostredná blízkosť významných miest – Nové Zámky, Štúrovo, Levice, Komárno, Ostrihom, Budapešť (Maďarsko)
- perspektívny potenciál územia pre rozvoj poľnohospodárskej výroby, vinohradníctva, zeleninárstva, ovocinárstva, kvetinárstva (úrodná poľnohospodárska pôda, ovocné sady, záhrady, vinice s hajlochmi, kvalitná vinohradnícka oblasť)
- perspektívny územný potenciál pre rozvoj turizmu, športu a rekreácie v kontakte so susedným štátom Maďarskom, na území Podunajskej pahorkatiny
- Územné a priestorové predpoklady pre modelovanie obrazu krajiny s využitím existujúcich a navrhovaných prírodných prvkov (rozmanité druhy zelene, vodné prvky) s využitím výtvarno-architektonických prvkov (malá architektúra, rekreačný mobiliár a športový servis, informačný systém)
- Prírodné hodnoty v území legislatívne chránené aj nechránené
- Územné a priestorové predpoklady pre rozvoj rôznych druhov rekreačných trás (turistických, cyklistických, jazdeckých, zimných lyžiarskych bežeckých, náučných a poznávacích)
- Perspektívne možnosti rozvoja vidieckeho turizmu a rekreácie, agroturistiky („zeleného“, „šetrného“ turizmu)

- Vodné plochy v katastrálnych územiach obcí s perspektívou využitia pre rybolov, prípadne šport a rekreáciu
- Bývalé poľnohospodárske usadlosti – majery – s viac či menej zachovanou zástavbou a technickou a dopravnou vybavenosťou a perspektíva ich využitia
- Bohatstvo archeologických nálezov, kultúrno-historické hodnoty a zaujímavosti, zachované ľudové folklórne tradície
- Potenciálne budovanie siete miestnych múzeí
- Predpoklad stabilizácie stavu počtu obyvateľov, prípadne mierneho nárastu počtu obyvateľov predovšetkým imigráciou
- Rozvoj podnikateľskej sféry v oblasti poľnohospodárskej výroby, malých priemyselných ekologicky čistých prevádzok, tradičnej domácej výroby, v oblasti vidieckeho turizmu, športu a rekreácie
- Perspektíva dobudovania technickej vybavenosti
- Perspektíva využitia nevyužitých alebo málo efektívne využívaných poľnohospodárskych areálov v obciach
- Perspektíva trvalého a prechodného bývania v prírodne hodnotnom prostredí.

## **N.2. Odporúčania pre spracovanie návrhu spoločného územného plánu obcí**

Súčasný stav veľkoplošne obrábanej poľnohospodárskej krajiny v riešenom území mikroregiónu nezaraďuje územie riešeného mikroregiónu k lokalitám s klasickými možnosťami rekreačného využitia.

Podľa dokumentácie KÚRS 2001 riešené územie mikroregiónu zloženého z katastrálnych území jednotlivých riešených obcí leží na území mimo rozvojových urbanizačných osí, mimo území urbanizačných ťažísk osídlenia).

Ďalej podľa KÚRS 2001 územie mikroregiónu nie je zaradené medzi oblasti s potenciálom rekreačného využitia, nepatrí k rekreačným krajinným územným celkom ani k vidieckym územiám s potenciálom pre zotavenie a z hľadiska rozvoja medzinárodného turizmu patrí do oblasti s ojedinelými lokalitami pre medzinárodný turizmus.

Na základe prieskumov a rozborov je možné perspektívne uvažovať o rozvoji riešeného územia na základe pozitívnych prvkov potenciálu územia:

rozvoj vidieckej krajiny, rozvoj poľnohospodárstva, vinohradníctva, rozvoj turizmu a rekreácie a tvorba krajinného obrazu v poľnohospodárskej krajine, ochrana prírody a krajiny, návrh na revitalizáciu vidieckej krajiny formou zvyšovania podielu nelesnej drevinovej vegetácie, lesných plôch a vodných prvkov v území – v úzkej spolupráci s odborníkmi v oblasti poľnohospodárstva a ochrany prírody a krajiny – znamená:

- zvýšenie zastúpenia krajinných prvkov – mokrade, trvalé trávne porasty, brehové porasty, sprievodná zeleň komunikácií, vetrolamy, aleje, stromy solitéry, remízky, živé ploty, malé vodné plochy, prirodzené vodné toky
- aplikáciu domácich druhov drevín a bylín
- uplatnenie ekostabilizačnej funkcie navrhovaných prírodných prvkov (verejná, izolačná, sprievodná zeleň, bodová, líniová, plošná zeleň, krovinná a stromová zeleň, vodné toky a vodné plochy)
- zníženie výmer poľnohospodárskych honov (blokov) tak, aby sa zvýšilo percento zazelenenia krajiny, ale súčasne nové výmery poľnohospodárskych blokov umožnili efektívne obrábanie poľnohospodárskej pôdy
- tvorbu nových biotopov, zlepšenie kvality existujúcich biotopov
- zvyšovanie biologickej rozmanitosti (biodiverzity) územia
- zvýšenie kvality obrazu vidieckej krajiny
- zvýšenie kvality poľnohospodárskej pôdy
- posilnenie územného systému ekologickej stability
- posilnenie systému chránených území prírody a krajiny rozšírením a vytvorením stabilnej siete prírodných prvkov v území

- ochranu mokradňových území (legislatívne chránených aj nechránených)
- zlepšenie vodného režimu v území
- elimináciu následkov veternej erózie
- zvýšenie vlhkosti ovzdušia v dôsledku zvýšenia výparu zo zvýšeného množstva zelene v území
- zvýšenie podielu zelene v území vzhľadom na to, že katastrálne územie obce patrí ku oblastiam s druhým najvyšším počtom dní s dusným počasím a nízkou relatívnou vlhkosťou vzduchu
- zlepšením vodného režimu v krajine zníženie nákladov na zavlažovanie poľnohospodárskych pôd a zvýšenie kvality dopestovaných poľnohospodárskych produktov
- zatraktívnenie existujúcich cyklistických trás
- vytváranie nových rekreačných trás v krajinej zeleni (pešie turistické, prechádzkové, účelové, cyklistické, ...)
- vytváranie sústavy oddychových a športovo-rekreačných lokalít pre domácich obyvateľov a návštevníkov
- formovanie obrazu krajiny pomocou nových prírodných prvkov v súčinnosti s existujúcimi a navrhovanými prvkami malej architektúry (krajinný mobiliár) – kaplnky, božie muky, kríže, sochy a iné umelecké diela, orientačné tabule, oddychové prístrešky, lavičky, studničky, ...
- zvýšenie kvality krajiny a následné väčšie možnosti jej rozvoja a ďalšieho funkčného využitia.

Revitalizácia vodných tokov znamená:

- zregulované úseky vodných tokov revitalizovať a prinavrátiť do prírody blízkeho stavu
- revitalizáciu vodných tokov navrhovať v súčinnosti s ozeleňovaním poľnohospodárskej a rekreačnej krajiny (vidieckej krajiny)
- brehy nových koryt nespevňovať nepôvodným materiálom, brehy ponechať na vytvorenie a vybudovanie prirodzených brehových porastov
- vytvoriť priame interakcie medzi vodou vodných tokov, brehovými porastmi a okolitou pôdou
- podporovať vytváraním meandrov malých vodných tokov s brehovými porastmi tvorbu malebného obrazu krajiny

Z prieskumov a rozborov vyplývajú všeobecné odporúčania a požiadavky na spracovanie podrobnejších riešení územného rozvoja vybraných problémových území a problémových okruhov :

- Urbanisticko-architektonická štúdiá potenciálu územia riešeného mikroregiónu pre rozvoj turizmu, športu a rekreácie a štúdiá nových rekreačných trás vo väzbe na pohraničné územie Maďarska, na Trábeč, Pohronský Inovec, Štiavnické vrchy a Ipeľskú pahorkatinu.
- Urbanisticko-krajinárska štúdiá zelene a ostatných prírodných prvkov v katastrálnych územiach obcí mikroregiónu.



## OBSAH

ZÁKLADNÉ ÚDAJE .....	1
IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE.....	1
RIEŠITEĽSKÝ KOLEKTÍV .....	2
ZADANIE ÚLOHY .....	3
DÔVODY PRE OBSTARANIE SPOLOČNÉHO ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCÍ .....	3
PREDMET RIEŠENIA SPOLOČNÉHO ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCÍ .....	4
CIELE A ÚLOHY SPOLOČNÉHO ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCÍ.....	5
SPOSOB SPRACOVANIA PRIESKUMOV A ROZBOROV .....	6
PODKLADOVÉ MATERIÁLY .....	6
A. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA.....	8
A.1. Vymedzenie hranice riešeného územia .....	8
A.2. Geografický popis riešeného územia .....	8
B. VÄZBY RIEŠENÉHO ÚZEMIA NA NADRADENÉ ROZVOJOVÉ DOKUMENTY A ÚZEMNOPLÁNOVACIE DOKUMENTÁCIE .....	9
B.1. Nadradené schválené dokumenty medzinárodného a národného významu týkajúce sa riešeného územia a okruhu jeho problémov .....	9
B.2. Predpoklady a možnosti rozvoja riešeného územia stanovené Konceptiou územného rozvoja Slovenska 2001 .....	12
B.2.1. Záväzné časti KÚRS 2001, vyhlásené Nariadením vlády SR č. 528 zo 14.8.2002, týkajúce sa riešeného územia : .....	12
B.3. Predpoklady a možnosti rozvoja riešeného územia stanovené nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou ÚPN VÚC Nitrianskeho samosprávneho kraja .....	13
B.3.1. Záväzná časť územného plánu veľkého územného celku Nitrianskeho kraja .	14
B.4. Územnoplánovacia dokumentácia obce .....	17
C. ŠIRŠIE VZŤAHY .....	18
C.1. Širšie urbanistické a územné väzby .....	18
C.2. Užšie urbanistické a územné väzby .....	18
D. PRÍRODNÉ PODMIENKY .....	20
D.1. Geomorfologická charakteristika riešeného územia .....	20
D.2. Geologické pomery .....	20
D.3. Hydrologické pomery .....	20
D.4. Klimatické pomery .....	20
D.4.1. Teplotné pomery .....	20
D.4.2. Zrážkové pomery.....	20
D.5. Pôdne pomery .....	21
D.6. Vegetácia .....	21
D.7. Ekologická charakteristika územia.....	21
E. STAVEBNÓ-HISTORICKÁ A KULTÚRNO-HISTORICKÁ CHARAKTERISTIKA .....	22
E.1. Historický a stavebný vývoj .....	22
E.1.1. Historický vývoj .....	22
E.1.2. Stavebný vývoj .....	22
E.2. Kultúrne a historické hodnoty v území .....	23
E.2.1. Historické pamiatky .....	23
E.2.2. Objekty s pamiatkovými hodnotami .....	23
E.2.3. Odporúčenie .....	24
E.2.4. Archeologické pamiatky .....	25
F. PRIESTOROVÉ USPORIADANIE A FUNKČNÉ VYUŽÍVANIE ÚZEMIA .....	27
F.1. Urbanisticko-architektonická charakteristika.....	27
F.1.1. Urbanisticko-architektonická charakteristika mikroregiónu .....	27
F.1.2. Urbanisticko-architektonická charakteristika obce .....	28
F.2. Sídelná zeleň .....	29

F.2.1.	Charakteristika katastrálneho a zastavaného územia obce Šarkan z hľadiska zelene	30
F.2.2.	Verejná zeleň	30
F.2.3.	Zeleň rodinných domov	30
F.2.4.	Zeleň pri občianskej vybavenosti	30
F.2.5.	Hospodárska zeleň	30
F.2.6.	Ruderálna zeleň	30
G.	KRAJINNO-EKOLOGICKÁ CHARAKTERISTIKA	31
G.1.	Územné systémy ekologickej stability, ochrana prírody a tvorba krajiny	31
G.1.1.	Genofondovo významné lokality	31
G.1.2.	Ekologicky významné segmenty krajiny	31
G.1.3.	Návrh prvkov MÚSES	32
G.1.4.	Návrhy ekostabilizačných opatrení	32
G.2.	Ochrana prírody	32
G.2.1.	Chránené územia	33
H.	SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA	34
H.1.	Demografia	34
H.1.1.	Vývoj počtu obyvateľov	34
H.1.2.	Bilancia pohybu obyvateľstva	35
H.1.3.	Veková štruktúra obyvateľstva	37
H.1.4.	Národnostná štruktúra obyvateľstva	39
H.1.5.	Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	39
H.1.6.	Náboženská štruktúra obyvateľstva	40
H.2.	Ekonomická aktivita, zamestnanosť, nezamestnanosť	41
H.3.	Domový a bytový fond	45
H.3.1.	Počet domov, bytov a cenových domácností	45
H.3.2.	Veková štruktúra bytového fondu	46
H.3.3.	Veľkosť a kategória bytov	47
H.3.4.	Vybavenosť bytov	48
H.3.5.	Bytová výstavba v rokoch 1991 – 2001 a odpad bytového fondu	51
H.3.6.	Bytová výstavba v rokoch 2001 – 2003	51
H.3.7.	Bytová výstavba v obciach od roku 2003 do roku 2006	52
H.4.	Občianska vybavenosť	52
H.4.1.	Školstvo	52
H.4.2.	Zdravotníctvo	55
H.4.3.	Sociálna starostlivosť	56
H.4.4.	Kultúra	57
H.4.5.	Telovýchova a šport	58
H.4.6.	Komerčná vybavenosť	58
H.4.7.	Cintoríny	59
H.4.8.	Súhrnný prehľad občianskej vybavenosti v obci Šarkan	60
H.5.	Základné demografické prognózy za mikroregión	60
H.5.1.	Záver a východiská	62
I.	TURIZMUS, ŠPORT A REKREÁCIA	64
I.1.	Charakteristika riešeného územia z hľadiska turizmu, športu a rekreácie	64
I.2.	Súčasný stav športovej a rekreačnej vybavenosti	64
I.2.1.	Cyklistické trasy	64
I.2.2.	Turistické trasy	65
I.2.3.	Kultúrno-historické a prírodné zaujímavosti v mikroregióne a jeho okolí, významné z hľadiska rozvoja turizmu, cestovného ruchu a rekreácie	65
I.3.	Predpoklady rozvoja turizmu, cestovného ruchu a rekreácie v obci a v mikroregióne	66

I.4.	Perspektívy rozvoja turizmu, rekreácie a športu .....	67
J.	HOSPODÁRSKA ZÁKLADŇA .....	69
J.1.	Poľnohospodárska výroba .....	69
J.1.1.	Rastlinná produkcia .....	70
J.1.2.	Živočíšna produkcia .....	71
J.2.	Lesné hospodárstvo .....	71
J.2.1.	Charakteristika lesníckej výroby .....	71
J.3.	Imisná situácia .....	72
J.3.1.	Opatrenia .....	73
J.4.	Odpadové hospodárstvo .....	73
J.4.1.	Nakladanie s odpadmi .....	74
J.4.2.	Organizačné, technologické a výrobné opatrenia na zníženie vzniku odpadov .....	75
J.4.3.	Ciele programu odpadového hospodárstva do roku 2005 .....	75
K.	DOPRAVNÁ VYBAVENOSŤ .....	77
K.1.	Širšie vzťahy mikroregiónu .....	77
K.2.	Širšie vzťahy obce .....	78
K.2.1.	Cestná doprava .....	78
K.2.2.	Železničná doprava .....	78
K.2.3.	Letecká doprava .....	78
K.2.4.	Vodná doprava .....	79
K.3.	Komunikačná sieť obce .....	79
K.3.1.	Cestná doprava .....	79
K.3.2.	Statická doprava .....	79
K.3.3.	Cestná hromadná doprava .....	79
L.	TECHNICKÁ VYBAVENOSŤ .....	80
L.1.	VODNÉ HOSPODÁRSTVO .....	80
L.1.1.	Odtokové pomery a protipovodňová ochrana .....	81
L.1.2.	Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou .....	81
L.1.3.	Odvádzanie a čistenie odpadových vôd .....	82
L.2.	Zásobovanie energiami .....	82
L.2.1.	Zásobovanie elektrickou energiou .....	82
L.2.2.	Dotknuté ochranné pásma energetických zariadení .....	83
L.2.3.	Zásobovanie plynom .....	84
L.2.4.	Zásobovanie tepelnou energiou .....	85
L.3.	Telekomunikačné a informačné siete .....	86
L.3.1.	Diaľkové optické káble a slaboprúdové rozvody .....	86
L.3.2.	Televízne zariadenia .....	86
L.3.3.	Miestny rozhlas .....	86
L.3.4.	Mobilní operátori .....	86
M.	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE .....	87
M.1.	Ovzdušie .....	87
M.2.	Voda .....	88
M.3.	Pôda .....	90
M.4.	Veterná erózia .....	90
M.5.	Rizikové faktory .....	90
M.5.1.	Zaťaženie hlukom .....	90
M.5.2.	Žiarenie .....	91
M.6.	Dotknuté ochranné pásma .....	92
N.	SÚHRNNÉ ZHODNOTENIE PRIESKUMOV A ROZBOROV .....	93
N.1.	Vyhodnotenie potenciálu riešeného územia mikroregiónu .....	93
N.2.	Odporúčania pre spracovanie návrhu spoločného územného plánu obcí .....	94